

ÚŘAD VLÁDY ČR, AGENTURA PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ
V ROMSKÝCH LOKALITÁCH

ČÁST III.: LITVÍN OV

EVALUACE
V LOKÁLNÍCH
PARTNERSTVÍCH

OBDOBÍ 2008-2010

EVALUACE V LOKÁLNÍCH PARTNERSTVÍCH

období 2008-2010

III. LITVÍN OV

„Tajemství třinácté komnaty?“

**Pro Úřad vlády ČR, Agenturu pro sociální začleňování v romských
lokalitách zpracovala společnost SocioFactor s.r.o.**

OBSAH

1.	O evaluaci	5
2.	Představení lokality	7
2.1.	Město Litvínov	7
2.2.	Sociodemografická charakteristika města	7
2.2.1.	Vývoj počtu obyvatel	7
2.2.2.	Nezaměstnanost.....	9
2.2.3.	Vzdělanostní struktura	11
2.3.	Stručný popis lokalit	12
2.4.	Potřeby lokality a doporučení	12
2.4.1.	Oblast bydlení.....	12
2.4.2.	Oblast zaměstnanosti	13
2.4.3.	Oblast vzdělávání.....	13
2.4.4.	Oblast zdraví	14
2.4.5.	Sociální služby.....	14
2.4.6.	Kriminalita a rizikové formy chování	14
2.4.7.	Občanská angažovanost	14
3.	Strategický plán Lokálního partnerství	16
3.1.	Priority Lokálního partnerství.....	16
3.2.	Návaznost priorit a cílů na potřeby lokality	18
3.2.1.	Oblast vzdělávání.....	18
3.2.2.	Oblast bydlení.....	19
3.2.3.	Oblast zaměstnávání	19
3.2.4.	Oblast sociálních služeb.....	20
	Vznik nových registrovaných sociálních služeb v lokalitě Janov.	20
3.2.5.	Oblast zdravotní péče.....	21

3.2.6.	Oblast bezpečí	21
3.2.7.	Další	22
	Oblast „Občanská angažovanost“	22
3.2.8.	Závěr	22
4.	Politika obce	23
4.1.	Bytová politika	23
4.2.	Politika zaměstnanosti	23
4.3.	Vzdělávací politika	24
4.4.	Sociální politika, podpora sociálních a návazných služeb	24
4.5.	Bezpečnostní politika	26
4.6.	Integrovaný plán rozvoje	26
5.	Výsledky evaluace	27
5.1.	Vstupní informace	27
5.2.	Počátky intervence do lokality	31
5.3.	Dosahování cílů, poslání Agentury a jejich vnímání aktéry	36
5.4.	Situační analýza	51
5.5.	Vyhodnocení metod – lokální partnerství a spolupráce s aktéry	55
5.6.	Vyhodnocení metod – strategický plán	60
5.7.	Vyhodnocení metod – lokální konzultant	65
5.8.	Vyhodnocení metod – projektové poradenství	68
5.9.	Dopady na místní sociální a integrační politiky	74
5.10.	Dopady v oblasti eliminace sociálního vyloučení	81
6.	Shrnutí výsledků	84

1. O evaluaci

Evaluace v lokálních partnerstvích je hodnocením jedné specifické oblasti veřejné politiky, která si vzala za cíl podpořit sociální začleňování ve městech, obcích a mikroregionech. Je nezbytnou součástí hodnocení pojetí, návrhu, implementace, užitečnosti a efektivity sociálních intervenčních programů, mezi které patří i Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách (dále Agentura). Agentura je nástrojem Vlády ČR k zajištění podpory obcím v procesu sociálního začleňování. Má podporovat obce a města, aby mohly plnit svoji funkci – má zajišťovat či pomáhat zajistit všem občanům rovný přístup ke vzdělávání, bydlení, zdravotní péči, zaměstnání, sociálním službám a bezpečí. Má podporovat taková opatření, která pomohou samosprávám v procesu sociální integrace obyvatel ohrožených sociálním vyloučením a v rozvoji sociálně vyloučených lokalit v kontextu a zájmu celé obce/města a všech jejích občanů. Posláním Agentury je také propojovat subjekty na místní úrovni tak, aby spolupracovaly při sociálním začleňování.

Cílem evaluace v lokálních partnerstvích bylo zhodnotit přínos této Agentury a její působení v obcích. Hned na úvod musíme uvést, že se jedná o poměrně komplexní program, který se navíc v čase dynamicky vyvíjel. Evaluace se zaměřila na vybranou část programu – výsledky působení Agentury a účinky ve třinácti pilotních lokalitách v rozmezí let 2008 – 2010. Předkládaná zpráva je jednou ze třinácti dílčích zpráv, současně ale vznikla i sumarizační zpráva, která shrnuje a porovnává vybrané výsledky za všechny pilotní lokality. Tento shrnující materiál nebyl součástí veřejné zakázky a firma SocioFactor jej zpracovala nad rámec smlouvy v rámci svého veřejného závazku působit jako sociální firma a přispívat k rozvoji sociálně prospěšných aktivit. Sumarizační zpráva čtenáři mimo jiné poskytuje informace o vzniku a působení Agentury, výběru pilotních lokalit a používaných metodách práce, mezi které patří mapování potřeb / situační analýzy, lokální partnerství, strategické plány a projektové poradenství.

V evaluaci jsme se vydali cestou programové evaluace a za použití kvantitativních i kvalitativních výzkumných metod jsme hodnotili program, který byl již v některých lokalitách ukončen, v jiných ale dále pokračuje. Činili jsme tak s vědomím, že výsledky evaluace by měly přispět k případným korekcím intervenčního programu a také z části ovlivnit budoucnost tohoto integračního programu. Byli bychom rádi, kdyby čtenáři, a to i ti, kteří patří k programovým kritikům působení Agentury, nebrali výsledky jako suché přezkoušení faktů, ale především jako informaci o integračním programu, nad kterým má smysl se hlouběji zamýšlet a diskutovat. Předložená evaluace má především napomoci v budoucích rozumných rozhodnutích o chodu programu a upozornit na slabá místa a problémy, s nimiž se implementace záměru ve svých počátcích potýkala. To vše s ohledem na skutečnost, že Agentura působí v dalších lokalitách, a některé z nich byly vybrány teprve nedávno.

Co se týká zvolené metodologie evaluace, zvolili jsme tzv. stakeholder analysis, analýzu aktérů, která vychází z hodnocení významných místně znalých aktérů, ke kterým patří především členové lokálního partnerství, případně i další aktéři, kteří o činnosti Agentury mají povědomí nebo s ní ve sledovaném časovém úseku úzce spolupracovali. V rámci této analýzy aktérů jsme kombinovali řadu výzkumných metod – zejména kvalitativní individuální rozhovor, kvalitativní skupinový rozhovor (v některých lokalitách), kvantitativní dotazování a desk research (sekundární analýzu dat). Pro všechny lokality jsme vytvořili jednotné evaluační schéma, aby byly výsledky vzájemně porovnatelné. Pro podrobnější informace čtenáře odkazujeme na sumarizační zprávu, kde jsou porovnány výsledky z hlediska relevance, efektivity, účinnosti a užitečnosti působení Agentury v pilotních lokalitách.

Dílčí evaluační zpráva má následující strukturu. Nejdříve je představena lokalita působení Agentury, uvedena stručná charakteristika obce, sociodemografická data jako vývoj počtu obyvatel, nezaměstnanost a vzdělanostní struktura. Následuje stručný popis lokalit, představení sociálně vyloučených lokalit v obci a jejich stručná charakteristika. V závěru jsou shrnuty potřeby a doporučení, jak byly představeny v situačních analýzách podle hlavních oblastí sociální exkluze. Následně čtenáře obeznamujeme se strategickým plánem lokálního partnerství. Kapitola popisuje složení lokálního partnerství, jednotlivé priority strategického plánu a jim podřazené dlouhodobé a krátkodobé cíle. Dále se věnuje návaznosti priorit a cílů na potřeby lokality, jak byly definovány v situační analýze. Také sledujeme, do jaké míry se navržená doporučení situační analýzy promítla do strategického plánu, která doporučení byla akceptována, která byla ponechána stranou. V kapitole o politice obce stručně informujeme o jednotlivých politikách a opatřeních obce a to podle jednotlivých oblastí. Věnujeme se bytové politice, vzdělávací politice, sociální politice, podpoře sociálních a návazných služeb, bezpečnostní politice a dalším opatřením či strategiím ve vztahu k sociálnímu vyloučení. Následují výsledky evaluace podle struktury evaluace, které jsou doplněny o ilustrativní grafy. Začínáme vstupní informací o lokalitě, následuje vyhodnocení hlavních metod a nástrojů Agentury. Výsledky shrnujeme v závěrečné diskusi.

2. Představení lokality

2.1. Město Litvínov

Město Litvínov leží na úpatí Krušných hor. První zmínky o městě nalézáme v záznamech pocházejících ze 13. století. Statut města získal Litvínov v roce 1852. Historie města je úzce spjata s manufakturní výrobou sukna a samozřejmě také s těžebním průmyslem.

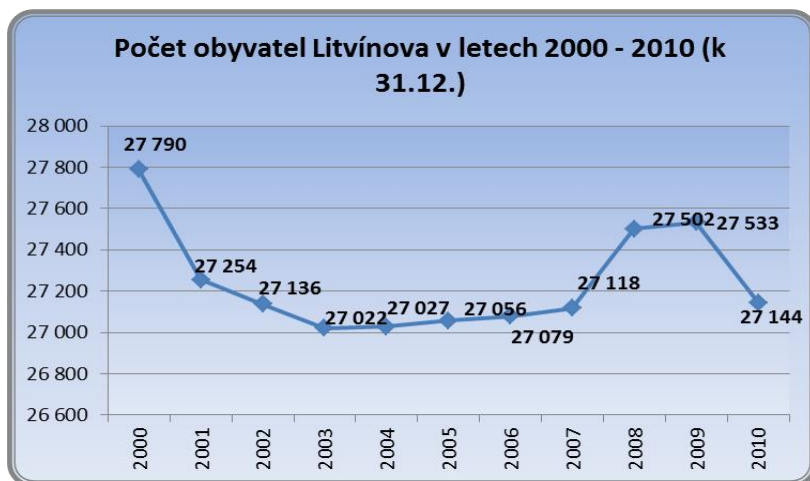
Město Litvínov leží v Ústeckém kraji, v okrese Most. Jedná se o obec s rozšířenou působností a s pověřeným obecním úřadem. V roce 1985 se město naposledy rozšířilo, o městskou část Hamr, a tak je v současnosti tvořeno dvanácti městskými částmi (Dolní Litvínov, Hamr, Horní Litvínov, Horní Ves, Chudeřín, Janov, Křížatky, Lounice, Písečná, Růžodol, Šumná a Záluží).

2.2. Sociodemografická charakteristika města

V následujícím textu se jen okrajově dotkneme základních sociodemografických ukazatelů. Přiblížíme si vývoj počtu obyvatel, nezaměstnanost či vzdělanostní strukturu obyvatel města Litvínova.

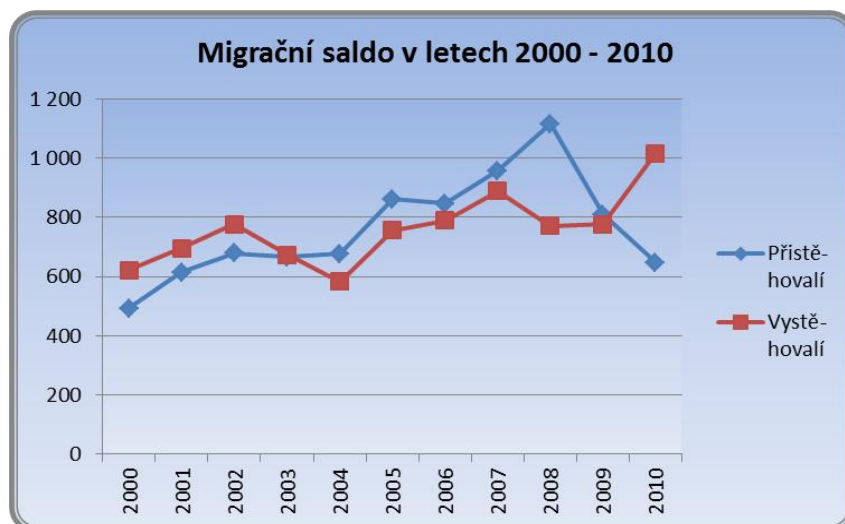
2.2.1. Vývoj počtu obyvatel

Počet obyvatel Litvínova se v průběhu posledních deseti let výrazně zmenšil. Pokles počtu obyvatel však není setrvalý po celou sledovanou dobu.

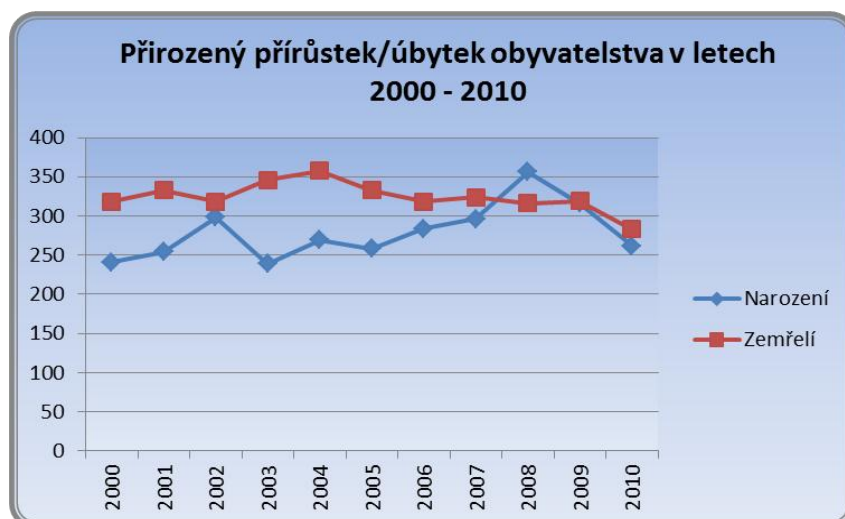

Největší pokles počtu obyvatel lze vysledovat mezi lety 2000 – 2004 (o 768 osob). Od roku 2003 do roku 2009 zaznamenával Litvínov každoročně nárůst počtu obyvatel. Ten byl nejpatrnější v období let 2007 – 2008. Pro poslední rok je charakteristický výrazný úbytek obyvatelstva (o 389 osob).

Podívejme se blíže, co je důvodem výrazného kolísání počtu obyvatel Litvínova.

Při pohledu na migrační přírůstky či úbytky obyvatel vidíme, že od roku 2004 do roku 2009 se počet přistěhovalých neustále zvyšoval a zároveň převyšoval počet vystěhovalých. Největší rozdíl mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých osob byl zaznamenán v roce 2008. V průběhu roku 2010 je situace zcela naopak a počet obyvatel, kteří opustili Litvínov, je výrazně vyšší než těch, kteří se přistěhovali.

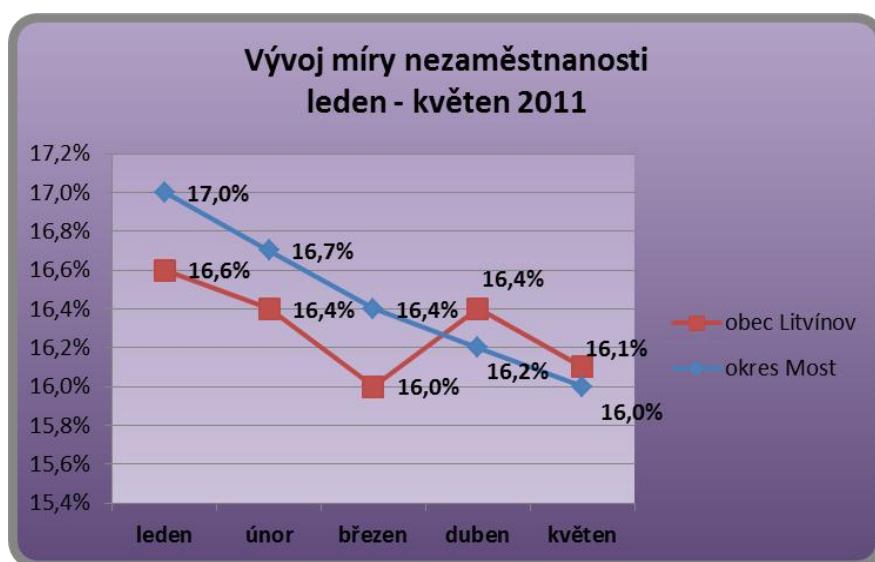
Počet zemřelých až do roku 2007 převyšoval počet živě narozených obyvatel Litvínova. Rok 2008 byl jediným za posledních deset let, kdy došlo k přirozenému přírůstku obyvatel.

2.2.2. Nezaměstnanost

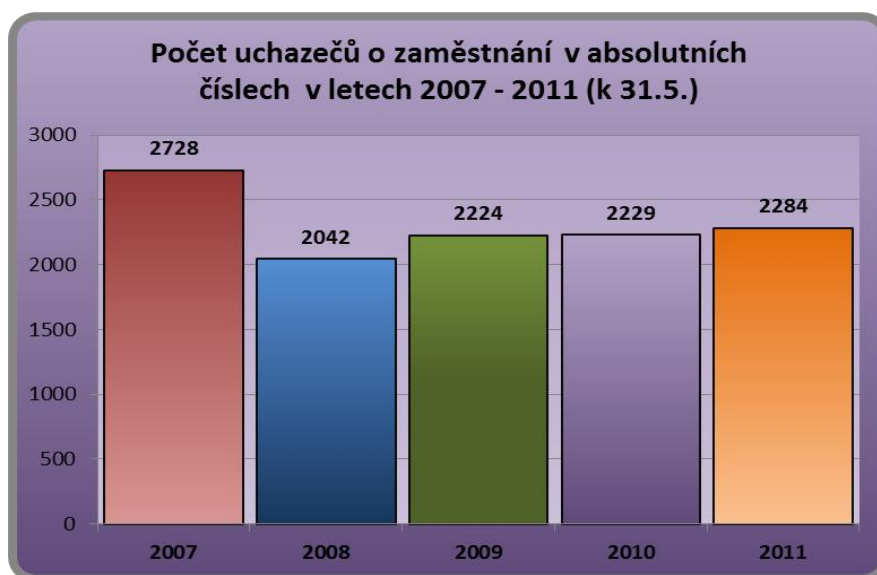
Město Litvínov je postiženo vysokou mírou nezaměstnanosti. Se stejným problémem se potýká většina obcí v mosteckém okrese, který se spolu s okresem Jeseník a Bruntál, pravidelně ocitá mezi třemi okresy s nejvyšší mírou nezaměstnanosti.

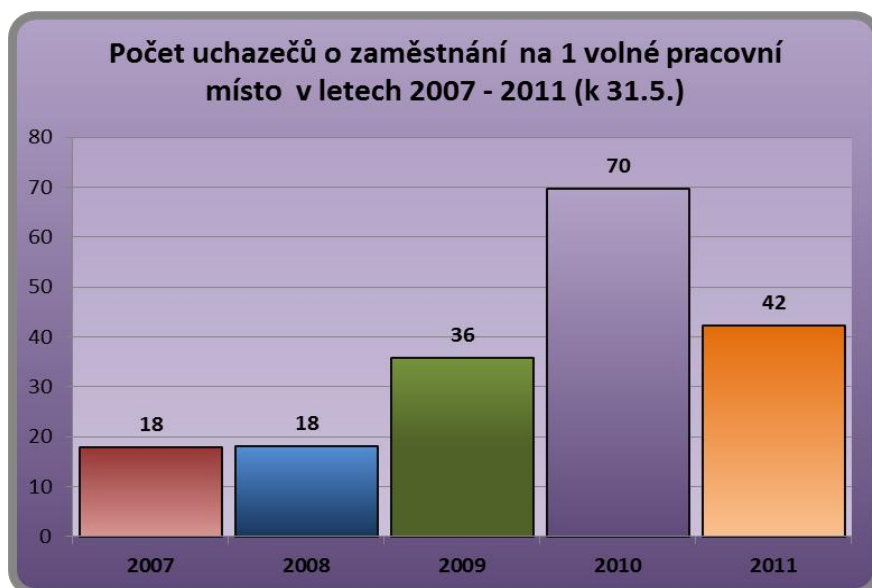
V roce 2008 došlo k velkému poklesu nezaměstnanosti (o 4,8%). Od roku 2008 však nezaměstnanost ve městě Litvínov pozvolně stoupá. V květnu 2011 dosáhla míra nezaměstnanosti 16,1%.

Při bližším pohledu na vývoj míry nezaměstnanosti v roce 2011 zjišťujeme, že míra nezaměstnanosti ve městě Litvínov je srovnatelná s průměrem v okrese Most.

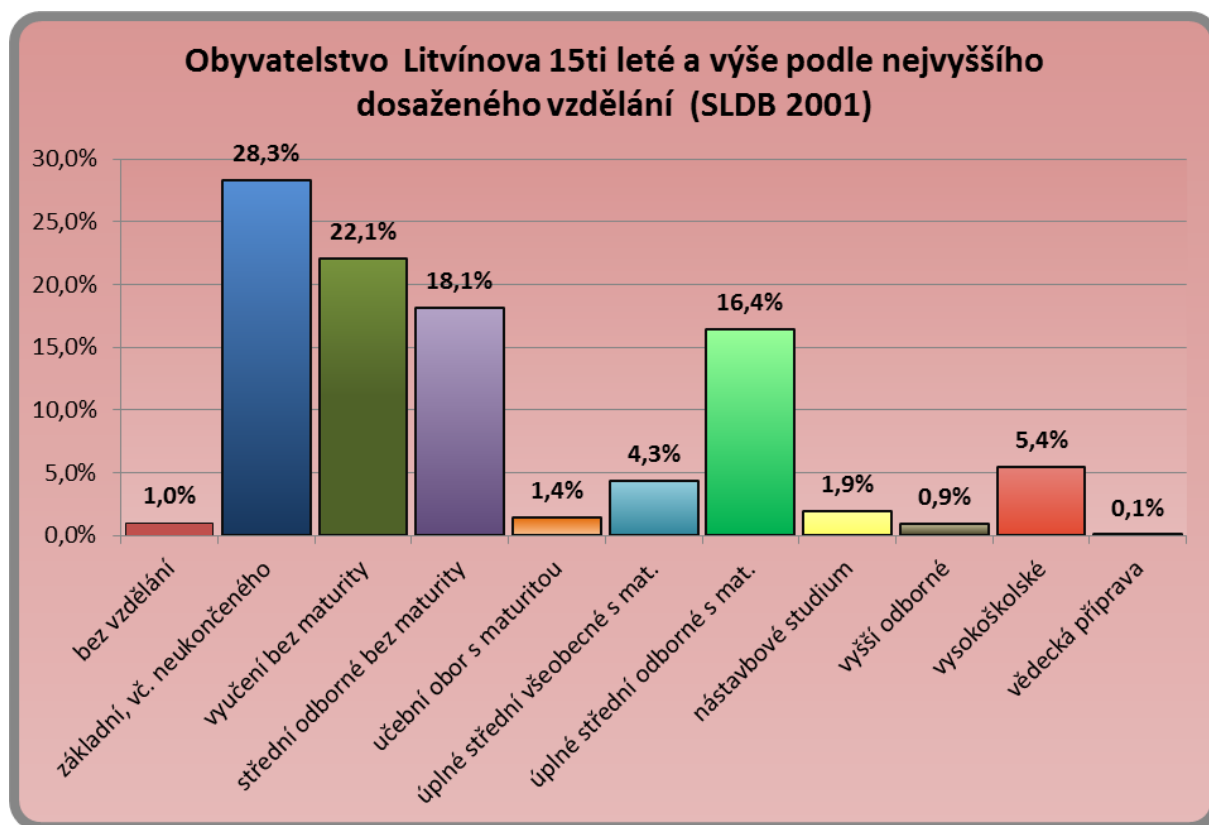
Při pohledu na počty uchazečů o zaměstnání ve městě Litvínově je patrné, že situace není příliš příznivá. Od roku 2008 dochází každoročně k mírnému nárůstu počtu uchazečů o zaměstnání.

V roce 2007 a 2008 bylo evidováno 18 uchazečů o zaměstnání na 1 volné pracovní místo. V roce 2009 již byl počet uchazečů dvojnásobný a v roce 2010 dosáhl počet uchazečů na 1 volné pracovní místo rekordního počtu 70 osob.

2.2.3. Vzdělanostní struktura

Vzdělanostní strukturu obce nám přibližuje následující graf.

Celé jedno procento obyvatel Litvínova nedosáhlo žádného vzdělání. Téměř tři desetiny obyvatel (28,3%) dosáhly pouze základního vzdělání nebo ani základní vzdělání neukončily. Téměř čtvrtina obyvatel (22,1%) se vyučila a jen o málo méně (18,1%) má střední odborné vzdělání bez maturity. Téměř sedm desetin (69,5%) obyvatel dokončilo své vzdělávání bez maturity.

Vzdělávání ukončila maturitní zkouškou téměř čtvrtina obyvatel (22,1%). Nástavbové studium absolvovalo 1,9% a vyšší odborné 0,9% obyvatel. Vysokoškolského titulu dosáhlo více než pět procent obyvatel obce (5,5%).

2.3. Stručný popis lokalit

Sociálně vyloučené lokality jsou popsány v *Situační analýze sociálně vyloučených lokalit na území města Litvínova se zaměřením na sídliště Janov*, která vznikla v lednu 2009 na základě zadání Agentury pro sociální začleňování. Tato analýza hovoří o třech sociálně vyloučených lokalitách – dvou ubytovnách a sídlišti Janov. Ubytovna u Bílého sloupu a ubytovna UNO, které jsou v majetku města, jsou podle provedené analýzy nejhorší adresou, přičemž ubytovna U bílého sloupu je ještě o trochu lepší než ubytovna UNO.

Lokalita Janov

Sídliště Janov začalo vyrůstat od 70. let v blízkosti obce Hamr, která se roku 1986 spolu s Janovem připojila k Litvínovu. Postupně byly vystavěny čtyř až osmipodlažní panelové domy s byty velikosti garsonky až 4+1. Jádrem sídliště dnes tvoří 27 různě velkých osmipodlažních domů. Většina bytů na sídlišti Janov je v družstevním vlastnictví, další velká část je ve vlastnictví soukromé právnické osoby a zbývající byty mají své jednotlivé majitele. Městu, které vlastnilo veškeré bytové domy v této lokalitě, nezbyl (v důsledku postupné privatizace) ani jediný byt. Odhad počtu obyvatel sídliště je ve zmíněné analýze udáván v rozmezí 6 – 7 tisíc. Zpráva GAC (2006) udává počet obyvatel Janova 10 tisíc.

2.4. Potřeby lokality a doporučení

V lednu 2009 byla na základě zadání Agentury zpracována *Situační analýza sociálně vyloučených lokalit na území města Litvínova se zaměřením na sídliště Janov*. Závěrem této zprávy byla předložena doporučení vhodná k realizaci, kterým se dále věnujeme.

2.4.1. Oblast bydlení

- Ve spolupráci města s majiteli domů a bytů regulovat další sestěhovávání nových nájemníků do sociálně vyloučené lokality sídliště Janov, resp. snažit se všestranně omezovat možnosti dalšího „překupování“ bytů.
- Doporučením pro obyvatele nájemníky sídlištních bytů ve spolupráci se stavebním úřadem je důrazné motivování majitelů nemovitostí k péči o bytový fond a jeho údržbu. Primárně je třeba řešit to, aby platící nájemníci nedopláceli na neplatiče, přičemž toto je

v rukou majitele nemovitosti. Zajištění individualizace nákladů na energie a dalších nákladů spojených s bydlením.

- Vytvoření koncepce vícestupňového prostupného sociálního bydlení.
- Posílení protidluhového poradenství pro obyvatele lokality sídliště Janov.

2.4.2. Oblast zaměstnanosti

- Doporučením je podpora vzniku „obecních firem“. O tom, že takovéto pracovní čety se mohou podílet nejen na rekultivaci domů, ale i na celkové údržbě města, svědčí v ČR například zkušenosti Občanského sdružení Liga z Bruntálu, které se podílí na zakázkách pro město, údržbě veřejných prostranství a daří se mu postupně vytvářet pracovní místa pro jinak obtížně uplatnitelné jedince. V rámci aktivit tohoto sdružení jsou tyto pracovní-aktivizační činnosti spojeny s cílenou sociální prací. Jedná se o podporu tzv. sociálních firem.
- Vhodné jsou nástroje podporující aktivizaci sociálně vyloučených a dlouhodobě nezaměstnaných:
 - pracovní poradenství,
 - souběžné zapojení psychosociálního poradenství,
 - poradenství zaměstnavatelům,
 - rekvalifikace, společensky účelná pracovní místa.
- Uplatnění sankcí vůči zaměstnavatelům, kteří umožňují práci na černo.

2.4.3. Oblast vzdělávání

- Klíčovým faktorem vzdělávání je posílení motivace rodičů k předškolnímu vzdělávání dětí,
- Přípravné ročníky na školách jsou osvědčeným nástrojem sociální inkluze.
- Zavedení doučovacích aktivit.
- Možnost zpřístupnění perspektivních učebních oborů mládeži ze sociálně vyloučených lokalit.
- Podpora asistentů pedagoga na daném odborném učilišti či střední škole.
- Podpora vzniku relativně velkokapacitního nízkoprahového zařízení pro děti a mládež (NZDM) jako registrované sociální služby přímo v lokalitě Janova.

2.4.4. Oblast zdraví

- Zavedení tzv. zdravotně sociálních pomocníků.

2.4.5. Sociální služby

- Primární je vznik komunitního plánu sociálních služeb se zapojením všech důležitých aktérů působících na území města Litvínova - systematizace oblasti sociálních služeb.
- Systematizace a dlouhodobá udržitelnost podpory stávajícím kvalitně realizovaným sociálním službám.
- Vznik nových registrovaných sociálních služeb v lokalitě Janov:
 - poradenské centrum - odborné právní poradenství, občanská poradna
 - vstup nových, tj. v lokalitě dosud nepůsobících aktérů na poli sociálních služeb, zejména TSP

2.4.6. Kriminalita a rizikové formy chování

- Lze doporučit, aby všechny bezpečnostní orgány, aktivní na sídlišti, využívaly stávající zákonné nástroje důsledně a v plné šíři.
- S tím souvisí i nezbytnost důrazných, nekompromisních a jednoznačných zásahů policejních složek proti nájezdům pravicových extremistů do Janova.
- Navýšení kapacity bezpečnostních složek poté, co bude standardním způsobem prověřeno, že současné kapacity a vybavení k zajištění bezpečnosti nepostačují.
- Město Litvínov spolu s policií by proto mělo znovu zvážit zapojení asistentů policie.
- Vytlačit organizovaný zločin. Stíhání lichvářských a drogových gangů. Policie by se měla zaměřit na permanentní monitorování krizových míst, kterými jsou zejména herny a zastavárny a soustředit se nejen na jejich klientelu, ale hlavně a především na jejich provozovatele a majitele.

2.4.7. Občanská angažovanost

- Podpora a udržitelnost více či méně neorganizovaných občanských aktivit, resp. principu občanské angažovanosti do života v obci.

- Dlouhodobá podpora občanských sdružení, alternativních kulturních aktivit a spolkového života.
- Podpora komunitních aktivit stojících na hodnotách solidarity a altruismu mezi obyvateli obce je jednou z nejnávratnějších investic, pro kterou se může obec rozhodnout.
- Rozumné se zdá být podpoření profesionalizace osadního výboru.
- Zaktivizování veškerého ve městě dostupného konstruktivního lidského potenciálu, který může přispět k řešení tamní situace. Jedním z možných aktérů, který ze své pozice může v tomto smyslu být nápomocen, jsou v Litvínově působící vysoké školy.

3. Strategický plán Lokálního partnerství

Pod vedením Agentury byl v Litvínově zpracován *Akční plán lokálního partnerství Litvínov 2010*. Akční plán vytvořili členové Lokálního partnerství Litvínov, které vzniklo „sloučením“ bývalé Komise pro Janov a pracovní skupiny Komunitního plánu Občané ohrožení sociálním vyloučením a občané v krizi.

Členové lokálního partnerství:

- Diakonie ČCE Most
- Libuše, o.s.
- Městské policie Litvínov
- MÚ – OSPOD, OSV
- Most k naději
- Oblastní charita Most
- Společný život
- Technické služby Litvínov
- Úřad práce v Mostě – pobočka v Litvínově
- Základní škola a Mateřská škola Litvínov – Janov
- Policie ČR

Akční plán lokálního partnerství není zpracován v souladu s metodikou strategického plánování Agentury. Jeho součástí je definování perspektivních témat partnerství jako prioritních oblastí pro intervenci a potenciálu v těchto oblastech. Definovaný potenciál je na úrovni krátkodobých cílů. Akční plán neobsahuje rozpracování krátkodobých cílů do jednotlivých kroků realizace ani časový harmonogram. Při výběru nejdůležitějších aktivit a opatření vycházelo lokální partnerství z Komunitního plánu sociálních a souvisejících služeb.

3.1. Priority Lokálního partnerství

Priority Lokálního partnerství Litvínov jsou rozděleny do těchto oblastí:

- bydlení
- zaměstnávání
- volný čas
- vzdělávání
- prevence rizikového chování

Jako další prioritu lze zařadit realizaci určitých opatření navržených Komunitním plánem sociálních a souvisejících služeb.

A. Prioritní oblast: Bydlení

1. *Potenciál:* Domovnictví - zavést ve většině vchodů sídliště Janov funkci domovníka například formou veřejně prospěšných prací
2. *Potenciál:* Druhá šance - prevence ztráty bydlení jako nežádoucího jevu s celospolečenskými důsledky

B. Prioritní oblast: Zaměstnávání

1. *Potenciál:* VS – Dále rozšiřovat nabídku míst pro výkon veřejné služby

C. Prioritní oblast: Volný čas

1. *Potenciál:* Fotbal pro Janov – projekt amatérské pouliční ligy
2. *Potenciál:* Go-campy - celodenní street akce
3. *Potenciál:* Víkendové pobyty pro děti od 6 – 15 let

D. Prioritní oblast: Vzdělávání

1. *Potenciál:* Semináře pro zaměstnance městského úřadu
2. *Potenciál:* Doučování v rodinách

E. Prioritní oblast: Prevence rizikového chování

1. *Potenciál:* Stop stav hernám

2. *Potenciál:* Dluhové poradenství
3. *Potenciál:* Primární, sekundární prevence – komplexní služby pro osoby ohrožené drogami

Zdroj: Akční plán lokálního partnerství Litvínov 2010

3.2. Návaznost priorit a cílů na potřeby lokality

V rámci Akčního plánu Lokálního partnerství Litvínov 2010 máme stanovený potenciál, který je zhruba na úrovni krátkodobých cílů podle metodiky strategického plánování Agentury. Podívejme se nyní, jak tento potenciál navazuje na zpracovanou *Situační analýzu sociálně vyloučených lokalit na území města Litvínova se zaměřením na sídliště Janov* (2009).

3.2.1. Oblast vzdělávání

Řešená doporučení v oblasti „vzdělávání“ v rámci Akčního plánu:

Doučovací aktivity

Řešeno v rámci potenciálu Doučování v rodinách.

Neřešená doporučení v oblasti „vzdělávání“ v rámci Akčního plánu:

Motivace rodičů k předškolnímu vzdělávání dětí

Přípravné ročníky na školách (pozn. Dvě přípravné třídy byly zřízeny v roce 2009 při ZŠ na ulici Přátelství)

Možnost zpřístupnění perspektivních učebních oborů mládeži ze sociálně vyloučených lokalit např. formou zavedení asistentů pedagoga na daném odborném učilišti či střední škole.

Podpora vzniku relativně velkokapacitního nízkoprahového zařízení pro děti a mládež (NZDM) jako registrované sociální služby přímo v lokalitě Janova. (pozn.: řešeno v rámci

Komunitního plánu sociálních a návazných služeb, Litvínov 2009; v Akčním plánu zmíněna vůle města k podání projektu na investici do rekonstrukce objektu staré školy na sídlišti Janov, který by mohl poskytnout potřebné zázemí vybraným sociálním službám (NZDM, SAS, TSP, KC) a navazujícím aktivitám (dílny, učebny, tělocvična, zkušebna, posilovna, box, sklad outdoor) a na následné financování těchto služeb.

3.2.2. Oblast bydlení

Řešená doporučení v oblasti „Bydlení“ v rámci Akčního plánu:

Doporučením pro obyvatele nájemníky sídlištních bytů ve spolupráci se stavebním úřadem je důrazné motivování majitelů nemovitostí k péči o bytový fond a jeho údržbu. Primárně je třeba řešit to, aby platící nájemníci nedopláceli na neplatiče, přičemž toto je v rukou majitele nemovitosti. Zajištění individualizace nákladů na energie a dalších nákladů spojených s bydlením.

Částečně řešeno v potenciálu Domovnictví.

Posílení protidluhového poradenství pro obyvatele lokality sídliště Janov.

Řešeno v rámci potenciálu Dluhové poradenství.

Neřešená doporučení v oblasti „Bydlení“ v rámci Akčního plánu:

Ve spolupráci města s majiteli domů a bytů regulovat další sestěhovávání nových nájemníků do sociálně vyloučené lokality sídliště Janov, resp. snažit se všestranně omezovat možnosti dalšího „překupování“ bytů.

Vytvoření koncepce vícestupňového prostupného sociálního bydlení. (pozn.: třístupňový model prostupného bydlení zaveden v roce 2009)

3.2.3. Oblast zaměstnávání

Řešená doporučení v oblasti „Zaměstnávání“ v rámci Akčního plánu:

Akční plán si neklade v oblasti zaměstnanosti cíle shodné s doporučeními Situační analýzy (2009). Jeho cílem v této oblasti je rozšíření nabídky míst pro veřejnou službu.

Považujeme však za nutné zmínit, že Akční plán deklaruje svou návaznost na Komunitní plán sociálních a návazných služeb, v němž je problematika zaměstnanosti velmi detailně řešena. Nositelem většiny cílů v této oblasti je úřad práce, který je zároveň členem lokálního partnerství a v případě zanesení stejných cílů také do Akčního plánu by se jednalo o duplicitní činnost.

Neřešená doporučení v oblasti „Zaměstnávání“ v rámci Akčního plánu:

Podpora vzniku „obecních“ či sociálních firem. (pozn.: vznik sociální firmy je cílem Komunitního plánu sociálních a návazných služeb, Litvínov 2009)

Zavést pracovní poradenství a souběžné zapojení psychosociálního poradenství. (pozn.: částečně řešeno v rámci Komunitního plánu sociálních a návazných služeb, Litvínov 2009; částečně řešeno prostřednictvím terénních programů a sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi)

Poradenství zaměstnavatelům. (pozn.: řešeno v rámci Komunitního plánu sociálních a návazných služeb, Litvínov 2009)

Rekvalifikace a společensky účelná pracovní místa. (pozn.: řešeno v rámci Komunitního plánu sociálních a návazných služeb, Litvínov 2009)

Uplatnění sankcí vůči zaměstnavatelům, kteří umožňují práci na černo. (pozn.: práci na černo řeší Komunitní plán sociálních a návazných služeb, Litvínov 2009)

3.2.4. Oblast sociálních služeb

Řešená doporučení v oblasti „Sociálních služeb“ v rámci Akčního plánu:

Vznik nových registrovaných sociálních služeb v lokalitě Janov.

Řešeno v rámci potenciálu Primární, sekundární prevence – komplexní služby pro osoby ohrožené drogami. (pozn.: další služby řešeny v rámci Komunitního plánu sociálních a návazných služeb, Litvínov 2009)

Další doporučení jsou řešena v rámci Komunitního plánu.

Neřešená doporučení v oblasti „Sociálních služeb“ v rámci Akčního plánu:

Vznik komunitního plánu sociálních služeb se zapojením všech důležitých aktérů působících na území města Litvínova - systematizace oblasti sociálních služeb. (pozn.: vytvořen v roce 2009)

Systematizace a dlouhodobá udržitelnost podpory stávajícím kvalitně realizovaným sociálním službám.

Vznik poradenského centra - odborné právní poradenství např. ve formě občanské poradny (pozn.: řešeno v rámci Komunitního plánu sociálních a návazných služeb, Litvínov 2009)

Vstup nových, tj. v lokalitě dosud nepůsobících aktérů na poli sociálních služeb, zejména TSP. (pozn.: řešeno v rámci Komunitního plánu sociálních a návazných služeb, Litvínov 2009)

3.2.5. Oblast zdravotní péče

Neřešená doporučení v oblasti „Zdraví“ v rámci Akčního plánu:

Zavedení tzv. zdravotně sociálních pomocníků. (pozn.: řešeno v rámci Komunitního plánu sociálních a návazných služeb, Litvínov 2009)

3.2.6. Oblast bezpečí

Neřešená doporučení v oblasti „Kriminalita a rizikové formy chování“ v rámci Strategického plánu:

Lze jen doporučit, aby všechny bezpečnostní orgány aktivní na sídlišti využívaly stávající zákonné nástroje důsledně a v plné šíři. S tím souvisí i nezbytnost důrazných, nekompromisních a jednoznačných zásahů policejních složek proti nájezdům pravicových extremistů do Janova (pozn. V roce 2008 zavedena Nulová tolerance).

Navýšení kapacity bezpečnostních složek poté, co bude standardním způsobem prověřeno, že současné kapacity a vybavení k zajištění bezpečnosti nepostačují. (pozn.: byl navýšen počet příslušníků PČR i strážníků MěP)

Město Litvínov spolu s policií by proto mělo znovu zvážit zapojení asistentů policie. (pozn.: Asistenti prevence působí v Litvínově v rámci projektu MV Úsvit)

Vytlačit organizovaný zločin. Stíhání lichvářských a drogových gangů. Policie by se měla zaměřit na permanentní monitorování krizových míst, kterými jsou zejména herny a zastavárny a soustředit se nejen na jejich klientelu, ale hlavně a především na jejich provozovatele a majitele.

3.2.7. Další

Oblast „Občanská angažovanost“

Neřešená doporučení v oblasti „Občanská angažovanost“ v rámci Strategického plánu:

Podpora a udržitelnost více či méně neorganizovaných občanských aktivit, resp. principu občanské angažovanosti do života v obci.

Dlouhodobá podpora občanských sdružení, alternativních kulturních aktivit a spolkového života.

Podpora komunitních aktivit stojících na hodnotách solidarity a altruismu mezi obyvateli obce je jednou z nejnávratnějších investic, pro kterou se může obec rozhodnout.

Rozumné se zdá být podpoření profesionalizace osadního výboru.

Zaktivizování veškerého ve městě dostupného konstruktivního lidského potenciálu, který může přispět k řešení tamní situace. Jedním z možných aktérů, který ze své pozice může v tomto smyslu být nápomocen, jsou v Litvínově působící vysoké školy

3.2.8. Závěr

Akční plán na většinu doporučení Situační analýzy (2009) nereaguje. Důvody jsou dva – prvním z nich je fakt, že mnohá doporučení byla v době tvorby Akčního plánu v Litvínově již ve fázi realizace; druhým důvodem je návaznost Akčního plánu na Komunitní plán (tuto skutečnost reflektujeme jako velmi pozitivní).

Akční plán si tedy až na malé výjimky hledá nové oblasti působení a rozvoje nástrojů sociální inkluze.

4. Politika obce

4.1. Bytová politika

Postupný prodej celého bytového fondu na sídlišti Janov a způsob prodeje přispěl ke vzniku sociálně vyloučené lokality. Prodej obecních bytů je kritizován v Situační analýze (2009) a lze jej charakterizovat jako neuvážený.

Město Litvínov samo nevlastní v lokalitě Janov žádné byty, ale ve spolupráci s Haines s.r.o. začalo od října 2010 organizovat třístupňový systém prostupného bydlení. Jedná se o systém nabídky prostupného bydlení pro nízkopříjmové skupiny lidí a lidí ohrožených sociálním vyloučením. Systém je rozdělen do tří stupňů: první stupeň prostupného bydlení – představuje azylové bydlení na ubytovně UNO. V azylové místnosti mají klienti možnost za minimální poplatek přenocovat a zajistit si osobní hygienu. Druhý stupeň prostupného bydlení – zajišťují ubytovny města: ubytovna Uno a ubytovna U Bílého sloupu 930, Litvínov. Třetí stupeň prostupného bydlení představuje klasické veřejné bydlení v nájemních bytech běžného standardu. Pro implementaci tohoto projektu je k dispozici přes 140 nájemním bytů, které vlastní společnost Haines, s.r.o. (zdroj: Zpráva o výplatě DHN 2009).

4.2. Politika zaměstnanosti

Město aktivně organizuje veřejnou službu (VS). Na klienty veřejné služby dohlíží 5 koordinátorů. Průměrně se do výkonu veřejné služby zapojuje 160 klientů. Pro zajištění bezproblémového výkonu byla navázána spolupráce s Městskou policií. Výkon VS je hodnocen jako dobrý a pro čistotu veřejných prostranství užitečný. Jistou třeshinkou na pověstném dortu je následné zaměstnání čtyř klientů, kteří se při výkonu VS osvědčili.

V březnu 2011 vyšla tisková zpráva, v níž bylo uveřejněno, že město Litvínov bude po firmách požadovat, aby u získané veřejné zakázky daly práci minimálně 10 procentům lidí, kteří dlouhou dobu nemohou sehnat zaměstnání. K podobnému kroku už nedávno přistoupil i Most. Pilotně chce město tuto praxi odzkoušet při budování komunitního centra v sídlišti Janov.

4.3. *Vzdělávací politika*

Přímo v lokalitě sídliště Janov na ulici Přátelství se nachází jedna Základní škola a Mateřská škola Litvínov – Janov. Tato škola otevřela v roce 2009 dvě přípravné třídy s kapacitou 35 žáků. Škola vzdělává v rámci více vzdělávacích programů. Ve škole pracují 3 asistenti pedagoga pro děti se sociálním znevýhodněním, působí zde také školní psycholog, 2 výchovné poradkyně a 2 metodičky prevence sociálně patologických jevů.

4.4. *Sociální politika, podpora sociálních a návazných služeb*

Odbor sociálních věcí

Od června 2010 má město Litvínov registrovány dvě sociální služby – Terénní službu a Sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi se sídlem v Janově na Hamerské ulici. Obě služby jsou poskytovány na území města Litvínov. V rámci těchto služeb pořádá město také volnočasové aktivity pro děti z Janova a ubytoven. Pozitivní výsledky své práce prezentuje město na svých webových stránkách jako příklady dobré praxe.

Odbor organizuje setkání terénních sociálních pracovníků působících na Litvínovsku. Tato setkání umožňují koordinovat práce jednotlivých poskytovatelů a vzájemně si předávat informace.

Město mělo pro rok 2010 zpracovaný Koncepční záměr města Litvínov pro předcházení sociálního vyloučení a odstraňování jeho důsledků v lokalitě Litvínov-Janov.

Sociální služby

Vedení města deklarovalo zájem připravit do poloviny roku 2010 Individuální projekt obce, jenž by zahrnul lokálním partnerstvím vybraná opatření. Tento projekt by přímo navazoval na připravovanou investici do rekonstrukce objektu staré školy na sídlišti Janov, který by mohl poskytnout potřebné zázemí vybraným sociálním službám (NZDM, SAS, TSP, KC) a navazujícím aktivitám (dílny, učebny, tělocvična, zkušebna, posilovna, box, sklad outdoor). Město Litvínov bude žádat finanční podporu v rámci Integrovaného operačního programu v nejbližší možné době.

Vyplácení dávek v hmotné nouzi

V roce 2008 byl v Litvínově zahájen „Projekt minimalizace zneužívání sociálních dávek v Litvínově“, kterou iniciovalo město ve spolupráci s Krajským úřadem Ústeckého kraje a Úřadem práce v Mostě. Část dávek v hmotné nouzi – příspěvku na živobytí byla vyplácena

v potravinových lístcích. MÚ Litvínov začal vyplácet občanům evidovaným déle než 6 měsíců na úřadu práce dávky hmotné nouze tzv. kombinovanou formou. Plošně pro všechny pobíratele dávek hmotné nouze byl stanoven poměr kombinovaného příjmu 70 % formou poukázek versus 30 % peněžní formou. Sociální odbor MěÚ, argumentující masivním zneužíváním dávek ze strany klientů a jejich utrácením za alkohol, drogy a jiné zneužívání, fakticky ukončil individuální posuzování situace každého klienta. Úřad veřejného ochránce lidských práv se na popud místních aktivistů začal tímto krokem města Litvínova zabývat a následně se kauze dostalo medializace. MěÚ zde přikročil k velmi populistickému pravidlu, že totiž „účel světí prostředky“ a vůči skupině obyvatel uplatnil presumpci viny, předpoklad zneužívání dávek. Tím vlastně ochromil funkci této dávky tak jak je ze zákona koncipována: jako příspěvek na živobytí sociálně potřebným.

V současnosti Odbor sociálních věcí velmi aktivně spolupracuje s Městskou policií, která mu předává informace z monitoringu heren, krádeží apod. V případě zneužití dávek v hmotné nouzi nebo při podezření jsou jejich příjemcům částky vypláceny z části v poukázkách v souladu se zákonem (35% dávky v hotovosti a 65% v poukázkách) a je využívána možnost dílčích výplat - klient dochází pro dávku několikrát do měsíce, tak aby bylo zajištěno účelné hospodaření s finančními prostředky.

Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb

Komunitní plánování bylo zahájeno v roce 2009 a na konci tohoto roku byl schválen Komunitní plán sociálních a návazných služeb. Komunitní plánování probíhalo ve třech pracovních skupinách, z nichž jednou byla skupina Občané ohrožení sociálním vyloučením a občané v krizi. V rámci této skupiny byly stanoveny následující cíle:

- rozvoj terénní práce na území města Litvínova,
- rozvoj poradenství na území města Litvínova,
- zvyšování zaměstnatelnosti a podpora zaměstnanosti,
- podpora růstu vzdělanostní úrovně občanů ohrožených sociálním vyloučením,
- rozvoj služeb v oblasti bydlení,
- vznik svépomocných skupin,
- rozvoj aktivit v oblasti volného času.

Střednědobý plán sociálních a souvisejících služeb byl schválen Zastupitelstvem města Litvínova v prosinci 2009. Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na roky 2010 – 2013 v kapitole „Občané ohrožení sociálním vyloučením a občané v krizi“ definuje v sedmi oblastech dvacet sedm opatření týkajících se sociální integrace.

4.5. Bezpečnostní politika

Byl zpracován plán nulové tolerance Litvínov pro rok 2011.

Od listopadu 2008 je na sídlišti Janov prováděn monitoring v rámci projektu Nulová tolerance, jehož úkolem je důsledné řešení zjištěných přestupků a problémů.

V roce 2009 došlo k navýšení počtu městských strážníků o čtyři místa, město pořídilo mobilní služebnu a posílilo kamerový systém.

Proběhlo omezení výherních automatů, prosadilo se opatření stop stav hernám. Město Litvínov chce na svém území regulovat videoloterijní terminály. Na nález Ústavního soudu (videoloterijní terminály splňují definici výherního hracího přístroje) starosta v červnu 2011 reagoval takto: *„Pro Litvínov je to velmi dobrá zpráva. Víτάme přísnější režim, využijeme ho a budeme postupovat tak, abychom minimalizovali negativní vlivy terminálů na okolí. Chtěli bychom v této záležitosti navázat na to, co prosadilo město v předešlém období, a to časové omezení výherních hracích automatů povoloovaných městem. Chtěli bychom regulovat i interaktivní videoloterijní terminály. Rada města zřídila pracovní skupinu, aby zmapovala situaci a případně navrhla znění nové obecně závazné vyhlášky města“.*

4.6. Integrovaný plán rozvoje

Integrovaný plán rozvoje je v Litvínově zaměřen na sídliště Janov. Pro zájemce o dotaci (vlastníky bytového fondu) bylo v rámci IPR připraveno do roku 2015 celkem 59,7 mil. Kč, což spolu s povinnou spoluúčastí žadatelů znamená celkové investice do oprav panelových domů v Janově ve výši 149,5 mil. Kč. Částka se postupně vyčerpává.

Z Integrovaného operačního programu (Strukturální fondy EU) do roku 2010 město Litvínov zajistilo úpravu veřejných ploch přiléhajících k nákupnímu středisku Krušnohor a rekonstrukci a rozšíření kontejnerových stání na směsný a separovaný komunální odpad v podporované oblasti.

V rámci IPR bude realizována celá řada projektů vedoucích ke zlepšení stavu veřejných prostranství v sídlišti Janov - opravy chodníků, parkovišť, veřejného osvětlení, ploch pro pěší u základní školy apod. Rozvoje sídliště Janov se týkají další 4 projekty města, z nichž tři se již realizují (IMPULS - na cestě do práce, Integrovaná aktivita Janov a Komunitní centrum Janov).

5. Výsledky evaluace

5.1. Vstupní informace

V rámci pilotních rozhovorů v lokalitě jsme zjistili, že aktéři považují řešení místní situace za komplikované díky rozsáhlé privatizaci bytového fondu. Zmiňováno bylo dostupné bydlení jako úspěšný inkluzivní mechanismus, na kterém se podílí také soukromí vlastníci. Mezi zmiňovanými mechanismy také patřila snaha o zvýšení zaměstnanosti vyloučených osob prostřednictvím zapojování do veřejných zakázek. V místě panuje podle slov aktérů napětí, což vytváří prostor pro restriktivnější opatření. Případný odchod Agentury je vykládán tak, že by se vytratil prvek mediace mezi samosprávou a ostatními aktéry. Agentura je jakýsi „popohánějící subjekt, není to neziskovka, kterou můžou kopnout do zadku. Důležité je, že je zařazena pod úřad vlády, pracuje preventivně, až odejde, skončí to.“ Ve městě musí být podle slov jednoho aktéra permanentně vyvíjen tlak na lidský potenciál i na organizace, procesy je zapotřebí řídit. „Pokud se subjekty dozví, že je agentura oficiálně odsunuta, tak lidé to přestanou dělat“.

Počátky působení Agentury nepatřily k nejlepším. Trvalo, než se procesy ustálily a vtiskla se jim nějaká podoba a tvar. Přitom se vycházelo z místního komunitního plánu. Strategický plán byl v případě Litvínova nahrazen akčním plánem. Vliv na proces začleňování měly volby. Problémem místa je vysoká nezaměstnanost, která je výrazným limitem inkluzivních procesů.

Zpráva o činnosti Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách za období 1/2008-6/2009 uvádí informaci o Usnesení vlády České republiky ze dne 12. ledna 2009 č. 62 o změně usnesení vlády ze dne 23. ledna 2008 č. 85 o rozšíření pilotního projektu Agentury o vybranou lokalitu Litvínov a to v reakci na eskalaci napětí v lokalitě Janov. Na konci roku 2008 ministryně pro lidská práva a menšiny požádala členy Monitorovacího výboru Agentury o vyjádření k zařazení Litvínova jako třinácté lokality projektu. Litvínov byl zařazen do pilotního projektu Agentury s tím, že podmínkou tohoto zařazení bylo předložení ze strany města Litvínov do 30. června 2009 relevantního strategického dokumentu nebo plánu ke kultivaci sociálně vyloučených romských lokalit. Situační analýza sociálně vyloučených lokalit na území města Litvínova se zaměřením na sídliště Janov byla vypracována a ministr pro lidská práva a menšiny ji předložil pro informaci vládě.

Zpráva o činnosti Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách v roce 2009 (březen 2010) informuje o pozdějším zahájení spolupráce s městem. Od března 2009 probíhala jednání mezi městem a Agenturou. V květnu členové Monitorovacího výboru Agentury projednali další postup a město bylo vyzváno k doplnění pilířů střednědobého

plánu rozvoje sociálních služeb také o oblast bydlení. Na konci roku 2009 bylo připraveno memorandum o spolupráci. Východiskovými materiály pro práci lokálního partnerství v Litvínově na konci roku 2009 byly Situační analýza (leden 2009) a Střednědobý plán rozvoje sociálních a souvisejících služeb (schválen 10. 12. 2009). V roce 2009 byl s podporu dotačního programu Rady vlády pro záležitosti romských komunit navýšen počet terénních pracovníků, zahájen projekt na podporu sociální integrace a odstraňování bariér v přístupu k zaměstnání (Budoucnost pro Janov), zahájen pilotní projekt systému prostupného bydlení, realizována Veřejná služba. Bylo zahájeno komunitní plánování ve třech pracovních skupinách, mezi nimiž byli občané ohrožení sociálním vyloučením a občané v krizi.

V lednu 2010 bylo schváleno Radou města Litvínova sloučení Komise pro Janov a pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a občané v krizi a jejich transformaci do Lokálního partnerství pod vedením Agentury. Prvním úkolem lokálního partnerství bylo navrhnout prioritní oblasti intervence.

Členové lokálního partnerství identifikovali čtyři základní oblasti intervence:

- zajištění kvalitního a dostupného poradenství v oblastech dluhů, bydlení, domácího násilí v lokalitách Janov, Bílý Sloup a UNO
- zahájení volnočasových aktivit pro osoby ohrožené sociálním vyloučením či vyloučené
- udržení a kontinuita terénní sociální práce ve vyloučených lokalitách, vzdělávání pracovníků, důraz na oblast dluhů, bydlení
- posílení oblasti vzdělávání osob ze SVL, doučování v rodinách, apod.

Vysoce upřednostňované byly dále aktivity nízkoprahového klubu pro děti a mládež a dětského klubu, podpora při vzdělávání v rodinách, doučování v rodinách, rozvoj poradenství v oblasti migrace občanů a cizinců a zajištění služby specializované poradny v oblasti domácího násilí a obětí trestných činů. Město ve spolupráci s Agenturou zahájilo práce na konci roku 2009 na přípravě klíčových projektů - Individuálního projektu obce z OP LZZ (zajištění komplexních služeb na podporu sociální integrace) a projektu pro podporu pro Komunitní centrum Janov v rámci IOP. V prosinci proběhlo setkání terénních pracovníků z různých organizací.

Místo strategického plánu je připravován akční plán opatření, v roce 2009 se nacházel ve fázi připomínkování členů lokálního partnerství a jeho ukončení se očekávalo v dubnu 2010.

Litvínov se v roce 2009 stal jedním z prvních měst v ČR, které se dohodlo se soukromým majitelem bytového fondu na zavedení systému takzvaného prostupného bydlení. Město spolupracuje se společností Haines, která vlastní velkou část bytového fondu na sídlišti Janov. Od října do konce roku 2009 přijalo nabídku bydlení ve druhém stupni šest

litvínovských rodin. Dlouhodobý nájem ve třetím stupni bytového fondu získalo celkem pět rodin.

Výroční zpráva o činnosti Agentury pro sociální začleňování v romských lokalitách 2010 (březen 2011) uvádí, že lokální partnerství funguje v úzkém propojení s komunitním plánem. Došlo ke sloučení Komise pro Janov a pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a občané v krizi a jejich transformace do lokálního partnerství pod vedením lokálního konzultanta Agentury. Město se podepsáním Memoranda stalo 4. února 2010 třináctou pilotní lokalitou. Byla zahájena práce na Akčním plánu integračních opatření. Ve spolupráci odboru sociálních věcí a lokálního konzultanta byla vypracována a podána projektová žádost na vybudování Komunitního centra Litvínov-Janov. Po půl roce došlo k hodnocení úspěšnosti systému prostupného bydlení, nalezení slabých míst a jejich eliminování. Pokračovala platforma setkávání terénních sociálních pracovníků. V červenci byla projednána Radou města Litvínova a schválena Zastupitelstvem města finální verze Akčního plánu integračních opatření. Začaly práce na přípravě projektové žádosti Integrační aktivity Janov jako individuálního projektu obce. Pro systém prostupného bydlení byla vytvořena metodika a tzv. standard práce s klientem tímto systémem procházejícím.

Koncem roku je schválen a zahájen projekt v oblasti prevence socio-patologických jevů, na kterém se podílí Základní škola Litvínov-Janov a odbor sociálních věcí. Od prosince je na sídlišti Janov zahájena činnost Poradny při finanční tísni.

Lokální partnerství zasedlo poprvé 27. ledna 2010 a následně se setkala ještě 7krát. Ze zápisů vyčteme, že se partnerství zabývalo využitím objektu „staré školy“ v Janově pro potřebu formulace aktivit investičního projektu (IOP 3.1b), službami zaměstnanosti, problematikou bydlení, zpracováváním Akčního plánu integračních opatření, alternativního dokumentu ke strategickému plánu. Dále diskusím priorit, vzděláváním, metodikou prostupného bydlení. Zmíněné problémy se týkaly přihlašování dětí do škol, nedoplatků za služby spojené s bydlením a splátkových kalendářů, absencí finančního poradenství. Lokální partnerství zahájilo svou činnost ve chvíli dokončení Komunitního plánu sociálních a souvisejících služeb. Lokální partnerství má ve městě poměrně silnou pozici a jasně navazuje na předchozí aktivity a má definovanou návaznost na komunitní plán, která předchází dublování procesů. Partnerství vyprodukovalo Akční plán integračních opatření, projekty cílené na sídliště Janov a městské ubytovny a konzultována byla další opatření v oblasti zaměstnávání, bydlení, vzdělávání a prevence.

Akční plán integračních opatření je „jízdním řádem“ lokálního partnerství a sociální integrace. V rámci setkávání terénních pracovníků a lokálního partnerství byly identifikovány potřeby a následně určeny prioritní oblasti intervence. Pro vybrané oblasti byly následně

ohodnoceny opatření navrhované v Komunitním plánu a byly vybrány ty, které byly shledány nejefektivnějšími a nejúčinnějšími pro dosažení stanovených cílů. Akční plán jako alternativa ke strategickému plánu byl radou města projednán 17. 6. 2010 a zastupitelstvem schválen 24. 6. 2010.

Složitá politická situace ovlivnila působení partnerů. V jednom případě dokonce došlo k zastavení projektu v oblasti zaměstnávání. V podávání velkých projektů města došlo ke skluzu, investiční projekt byl vrácen k dopracování. Implementovaných, případně plánovaných opatření je velké množství, vybíráme z nich následující:

- Přenastaven byl systém prostupného bydlení, vytvořena metodika tohoto systému; Haines s.r.o., MěÚ OSV a další poskytovatelé terénní práce; devatenáct osob dosáhlo na nejvyšší stupeň tréninkového bydlení s nájemní smlouvou
- Zahájena byla činnost Poradny při finanční tísni o.p.s. na sídlišti Janov; desítky osob
- Přijetí tzv. Druhé šance jako příležitosti k včasnému zachycení vzniku nebo nárůstu dluhu spojeného s bydlením; firma CPI; desítky osob
- Zahájen projekt Prevence až do konce zacíleného na prevenci socio-patologických jevů na základní škole a mateřské škole v Janově a na městských ubytovnách Uno a Bílý Sloup
- ZŠ a MŠ Litvínov-Janov, MěÚ OSV, čtyři sta osob
- Medializace veřejné služby jako prvního stupně systému prostupného zaměstnávání; dvě stovky osob
- Otevření třech bytů v režimu Azylového bydlení pro matky s dětmi na ubytovně Bílý Sloup
- Vzdělávání poskytovatelů terénních sociálních služeb; tři setkání; přibližně třicet osob z pěti organizací
- Zpracována projektová dokumentace pro Komunitní centrum Janov
- Právní rozbor k problematice přihlašování dětí do škol
- Podklady pro ministra na podporu iniciativy Stop-stav hernám
- Kampaň zaměřena na image sídliště – Nově v Janově
- Vznik sociální firmy
- Podpora žáků při přechodu na SŠ
- Velký „vzdělávací“ projekt pro všechny poskytovatele sociální služeb a navazujících činností
- Využití pravidla 10% dlouhodobě nezaměstnaných ve veřejných zakázkách
- Uplatnění principů komunitní práce při realizaci městského individuálního projektu

V rámci projektové činnosti byl jeden projekt realizován, dva podány, jeden rozpracován.

Lokální partnerství Litvínov se shodlo, že je vhodné, aby fungovalo i po 30. 6. 2011 pod vedením Agentury minimálně do konce roku 2011. Rozhodnutí Monitorovacího výboru z února 2011 bylo pokračovat v působení minimálně do konce 2012.

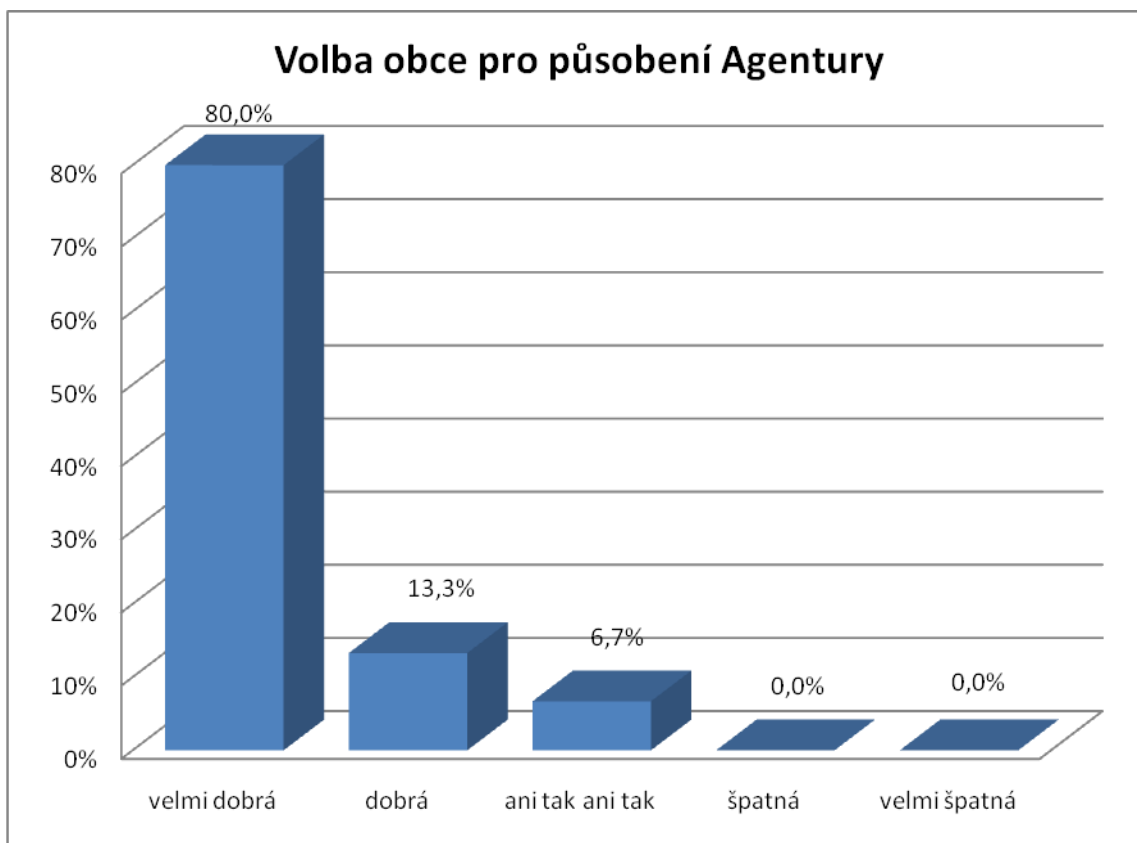
Časový snímek působení Agentury

Na podzim 2008 městem prochází extremisté, dochází ke konfliktu. Začíná se vyjednávat o působení Agentury. V lednu 2009 vzniká situační analýza. Litvínov byl zařazen do pilotního projektu Agentury s tím, že podmínkou tohoto zařazení bylo předložení ze strany města Litvínov do 30. června 2009 relevantního strategického dokumentu nebo plánu ke kultivaci sociálně vyloučených romských lokalit. Střednědobý plán rozvoje sociálních a souvisejících služeb byl schválen 10. 12. 2009. Město se podepsáním Memoranda stalo 4. února 2010 třináctou pilotní lokalitou. Lokální partnerství zasedlo poprvé 27. ledna 2010 a následně se setkala v tomtéž roce ještě 7krát. V lednu 2010 bylo schváleno Radou města Litvínova sloučení Komise pro Janov a pracovní skupiny Občané ohrožení sociálním vyloučením a občané v krizi a jejich transformaci do Lokálního partnerství pod vedením Agentury. Akční plán jako alternativa ke strategickému plánu byl radou města projednán 17. 6. 2010 a zastupitelstvem schválen 24. 6. 2010.

5.2. Počátky intervence do lokality

Důležité je, jakým způsobem se Agentura v obci uvedla a etablovala. Dále také okolnost, zdali byla v obci chtěná a žádaná.

Samotný **výběr obce pro spolupráci s Agenturou** považují místní aktéři za dobrou volbu. Za velmi dobrou volbu ji pokládají čtyři pětiny dotázaných (80%) a za dobrou volbu další více než desetina aktérů (13,3%). Neutrální postoj k rozhodnutí obce pro spolupráci zaujímá méně než desetina dotázaných (6,7%). Za špatnou volbu ji nepokládá vůbec nikdo. Celkově je tedy s výběrem obce pro spolupráci s Agenturou spokojena většina dotázaných (93,3%).

V rozhovorech aktéři uvedli, že výběr města byl vhodný, protože se v něm začaly kumulovat problémy a situace vyžadovala komplexnější řešení. „Obec má velké problémy, je potřeba je nějak řešit.“ „Lokalita to potřebovala.“ Ve městě jsou „tři sociálně vyloučené lokality, což sebou nese hodně problémů.“ „Je tady velká migrace a mnoho klientů, kteří spadají do cílové skupiny.“

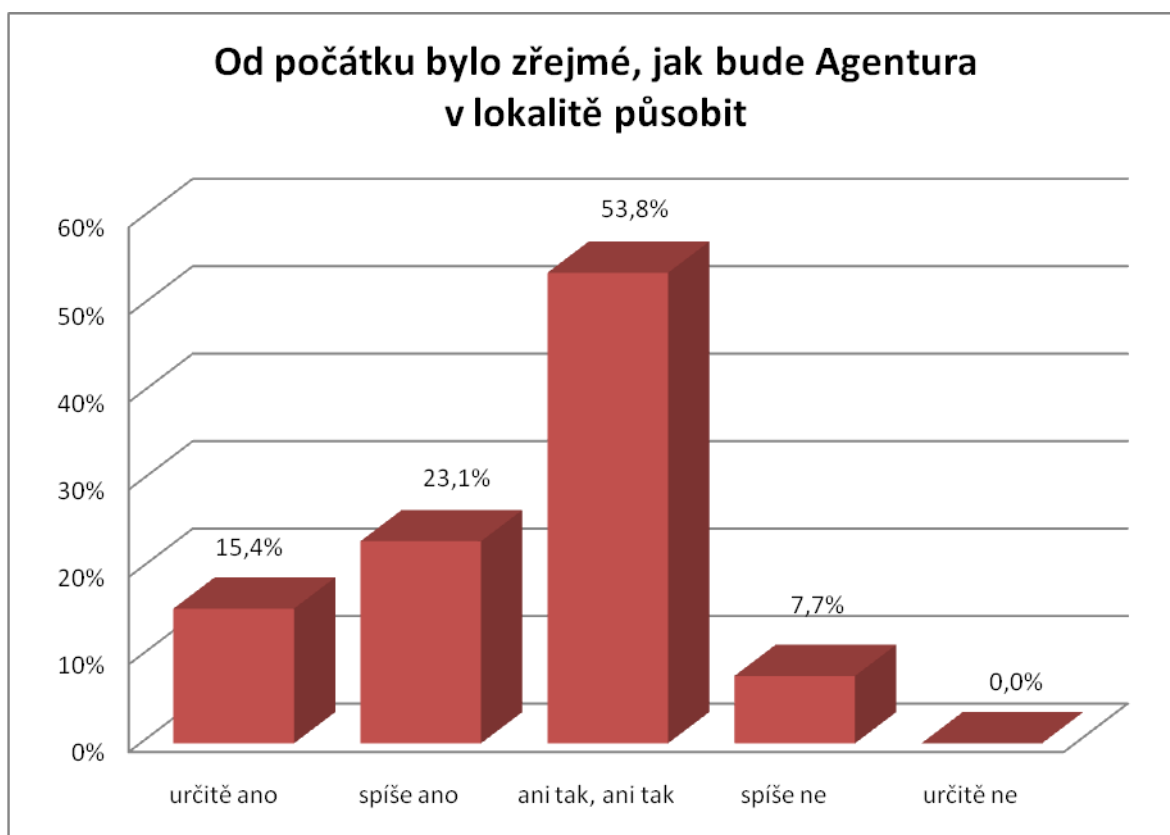
Výběr byl dobrý, protože se osvědčil. S Agenturou se začalo více problémům předcházet. „Spolupráce se osvědčila, došlo k zapojení do komunitního plánu.“ Město na spolupráci přistoupilo. Výběr byl na místě, městu pomohl, zejména v konkrétních řešeních. Vznikla řada projektů. Je zde dobrá spolupráce. Začaly se řešit problémy, které dlouho ležely ladem. Jde se „více do hloubky“, „rozumně se argumentuje“. „Do té doby tady nikdo nebyl, kdo by dal dohromady poskytovatele a inovoval působení organizací“.

Pochyby jsou ale také přítomné. „Považoval jsem to za další instituci, která bude něco vymýšlet, ale nic nevymyslí, výsledky jsou nejisté.“ „V začátcích si všichni mysleli, že přínos bude větší, než ve finále byl. Nepřišly finanční prostředky, které slibovali.“

Začátky působení Agentury byly pracovního charakteru. Setkávání probíhalo v rámci komunitního plánování, „setkali se v souvislosti s komunitním plánem, v souvislosti s bojem proti zneužívání dávek“, „v souvislosti s komunitním plánováním a spolupráce s pracovníky městského úřadu začala spolupráce s agenturou“.

Ale i zde byl na začátku trochu chaos, panovaly nejasnosti, jak to bude s distribucí financí od Agentury. „Agentura byla vytvořena proto, aby rozdala peníze, pak se zjistilo, že peníze nemůže rozdávat.“ „Všichni čekali, že budou mít peníze na provozování služeb, tak do půl roku. Spousta lidí ochladla, jeli spíš samostatně.“ Začátek byl „krkolomný, měli jiného konzultanta, se kterým nebyla nalezena shoda, byl vyměněn a s ním už to funguje“. Na začátek mnoho lidí vzpomíná jako na chaotické, nepřehledné a rozpačité. Měnil se lokální konzultant, což působilo nedobře. „Ze začátku nebyla Agentura moc přijímaná.“ „Ze začátku byla Stehlíková, představila nové vedení (Podlahu) a spolupráce s ministryní byla perfektní, s Agenturou to bylo hrozné, s Kocábem strašná spolupráce, až po čase se zlepšila. Po nástupu Šimáčka byly ze začátku neshody, ale potom pozitivní spolupráce.“ Také nebylo jednoduché přesvědčit samotné město a získat ho pro spolupráci. „Sociální práce zastupitele nezajímala.“

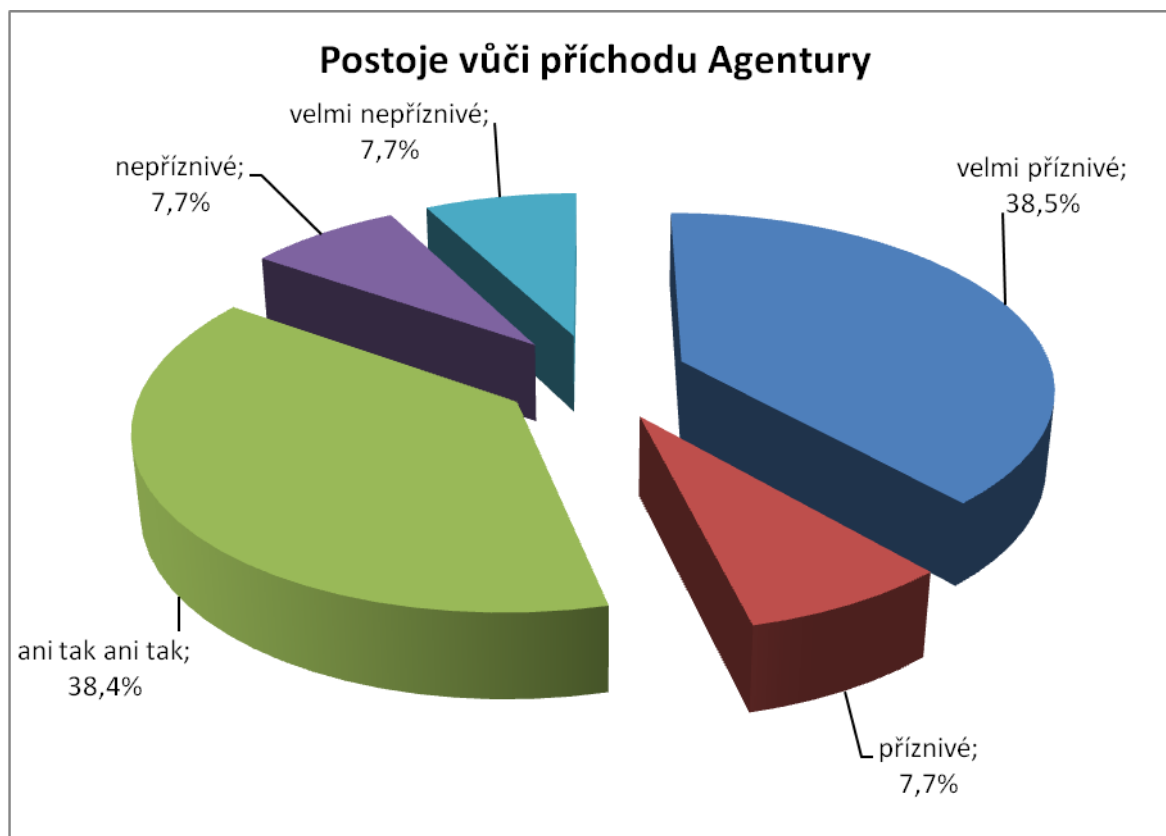
Jak vidíme z dalších kvantitativních údajů, Agentura dokázala v Litvínově aktérům sdělit, **jak bude v obci působit a jakým způsobem bude pracovat**. Přesto je zde velká část aktérů, která s odpovědí váhá. Spíše nebylo působení Agentury zřejmé méně než desetině aktérů (7,7%). Neutrální stanovisko zaujala k této ne/transparentnosti více než polovina dotázaných (53,8%). Celkem tedy nebylo od počátku zřejmé, jak bude Agentura v místě působit méně než desetině aktérů (7,7%). Naopak určitě srozumitelné bylo pro více než desetinu dotázaných (15,4%) a spíše srozumitelné pro více než pětinu respondentů (23,1%).

Celková **atmosféra v obci ve vztahu k příchodu Agentury** se dá charakterizovat slovem mírně opatrná. Agentura byla podle aktérů přijata docela dobře městem. Lidé zde byli připraveni na takový vstup, byli zvyklí pracovat v pracovních skupinách. Očekávalo se řešení problémů. „*Lidi měli jasno, měli možnost zasáhnout do problémů.*“ Atmosféra byla „*příznivá, bylo to vstřícné gesto, vyjasnili si to hned na začátku.*“ „*Každý přišel s nějakým nápadem, co by se dalo dělat, došlo k propojení více organizací.*“ „*Vstup byl plný očekávání, čekaly se finanční prostředky*“, takže i zde byly na samém počátku sliby ohledně financí, ale zdá se, že ne tak velké jako v jiných lokalitách.

Za opatrností v hodnocení mnohých stály první nejasné kroky Agentury. „*Ze začátku to bylo rozpačité, ze začátku ze strany obce to byla povinnost. Vedení obce bylo ke spolupráci dotlačeno, dneska už je chuť spolupracovat.*“ Ze začátku se nic moc nedělo a aktéři váhali, jestli to všechno „*vůbec k něčemu bude*“. Také veřejné mínění nebylo příliš příchodu nakloněné, mělo jít „*o sypání peněz do Romů*“.

Kvantitativní data vypovídají o tom, že **postoje obce jako celku vůči příchodu Agentury** byly víceméně příznivé. Za velmi příznivé označily postoje obce vůči příchodu Agentury méně než dvě pětiny dotázaných (38,5%) a za příznivé méně než desetina dotázaných (7,7%). Neutrální stanovisko zastávala obec podle téměř dvou pětin aktérů (38,4%). Velmi nepříznivé postoje zaujímala obec vůči příchodu Agentury podle názoru méně než desetiny aktérů (7,7%) a nepříznivé podle další méně než desetiny aktérů (7,7%). Celkově tedy nalézáme příznivé postoje obce vůči příchodu Agentury u téměř poloviny aktérů (46,2%).

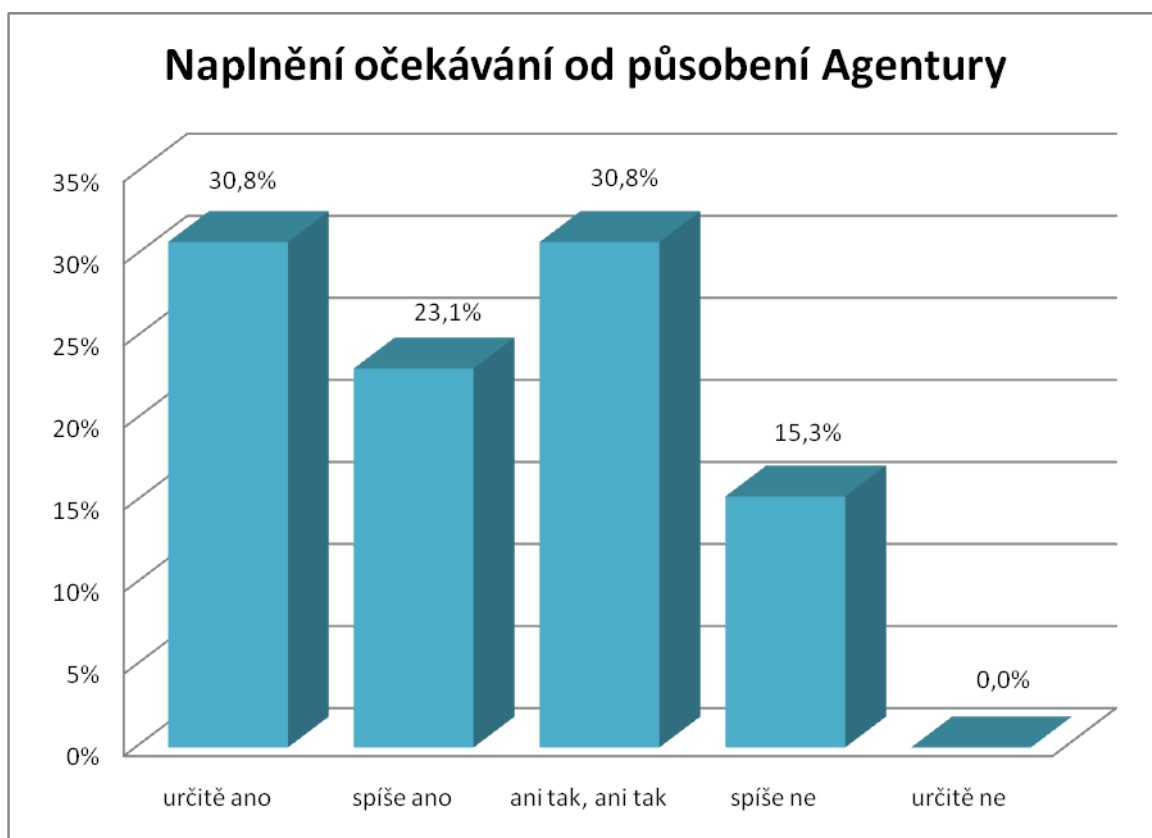

Očekávání aktérů byla různá. Někteří neměli žádná. „V lidských silách není možno toto změnit, každý člověk nemůže být spravedlivý, situace nelze řešit 100% spravedlivě.“ „Máme svůj systém komunitní péče, komunitní plán a najednou tu vstupuje někdo cizí s něčím novým. Pracují sice v místě, kde jsou problémy, ale vznikla paralelní struktura, která nebyla moc funkční, postupem času to bylo lepší, ale stejně vycházeli z komunitního plánu“.

Jiní čekali peníze, těch ale bylo méně. Zejména se ale očekávalo řešení oblastí sociálního vyloučení a systémový přístup k řešení problémů. Jednak měla Agentura více propojit místní aktéry a moderovat vztah neziskových organizací s městem. Očekávána byla „pomoc ve vyjednávání s představiteli města a jiných organizací“. Agentura měla koordinovat činnost aktérů. „Vytvořit skupiny lidí, kteří mají, a vytvoří společný cíl.“ Měla se také uklidnit situace po událostech v roce 2008 a začít více působit směrem ke zvyšování kvalifikace sociálně vyloučených osob.

Výrazná očekávání se týkala projektové podpory, „pomoci s projekty“, „pomoc v rámci projektu“. A dále „přísunu nových myšlenek, aktivit, probuzení života, vytržení ze stereotypu“.

A do jaké míry se očekávání aktérů naplnila? Názory aktérů jsou rozloženy nerovnoměrně. Očekávání se určitě naplnila u více než čtvrtiny aktérů (30,8%) a spíše naplnila u téměř čtvrtiny dotázaných (23,1%). Neutrální hodnocení nalézáme u více než čtvrtiny dotázaných (30,8%). Naopak spíše se očekávání nenaplnilo u více než desetiny dotázaných (15,3%). Oněch rozčarovanych aktérů ve srovnání s původními očekáváními je více než desetina (15,3%).

5.3. Dosahování cílů, poslání Agentury a jejich vnímání aktéry

Vzhledem ke zjištěným pestrým očekáváním a velkému projektování všemožných názorů a podnětů do příchozí intervence, jsme se rozhodli blíže věnovat také tomu, jak aktéři vnímali cíle a poslání Agentury a jak hodnotili jejich dosahování.

*Základní dokument pro podporu sociálního začleňování ve městech, obcích a mikroregionech definuje **hlavní poslání Agentury** následovně: „Agentura je nástrojem Vlády ČR k zajištění podpory obcím v procesu sociálního začleňování. Agentura pro sociální začleňování*

podporuje obce a města, aby mohly plnit svoji funkci - zajišťovat či pomáhat zajistit všem občanům rovný přístup ke vzdělávání, bydlení, zdravotní péči, zaměstnání, sociálním službám a bezpečí. Agentura podporuje taková opatření, která pomohou samosprávám v procesu sociální integrace obyvatel ohrožených sociálním vyloučením a v rozvoji sociálně vyloučených lokalit v kontextu a zájmu celé obce/města a všech jejích občanů. Posláním Agentury je propojovat subjekty na místní úrovni tak, aby spolupracovaly při sociálním začleňování. Agentura podporuje nadresortní přístup a propojování působení veřejné správy a neziskového sektoru.“

Zejména se pak jedná o podporu v oblasti:

- zajištění služeb na podporu vzdělání, podporu zaměstnanosti, sociálních služeb a sociálního bydlení, a zajištění infrastruktury pro tyto služby
- čerpání prostředků z evropských strukturálních fondů, státního rozpočtu, krajských dotačních programů a dalších zdrojů
- komunikace s ústředními orgány státní správy, zejména resorty, které mají sociální začleňování v gesci; z podnětů při práci v lokalitách Agentura formuluje návrhy v oblasti legislativy, dotačních titulů, sociálních politik, apod.

Jak ale **poslání Agentury vnímají samotní aktéři** v lokalitě? Z rozhovorů vyplynuly celkem čtyři oblasti, v nichž je poslání spatřováno.

Zprv je posláním Agentury uskutečnit síťování místních aktérů, koordinovat tento proces a propojit doposud izolované subjekty. „*Koordinovat, dávat dohromady subjekty.*“ „*Způsob jak koordinovat pomoc na místní úrovni, jak sestavovat plány, rozjet to.*“ „*Dát dohromady místní život, spolupráci občanů a neziskovek s městem.*“ „*Zmapovat situaci, pomoc nastavit spolupráci neziskového sektoru a samosprávy a organizací vůbec, aby o sobě věděli, aby spolu komunikovali, komunitní plánování.*“ „*Nastartovat procesy vedoucí ke změně.*“

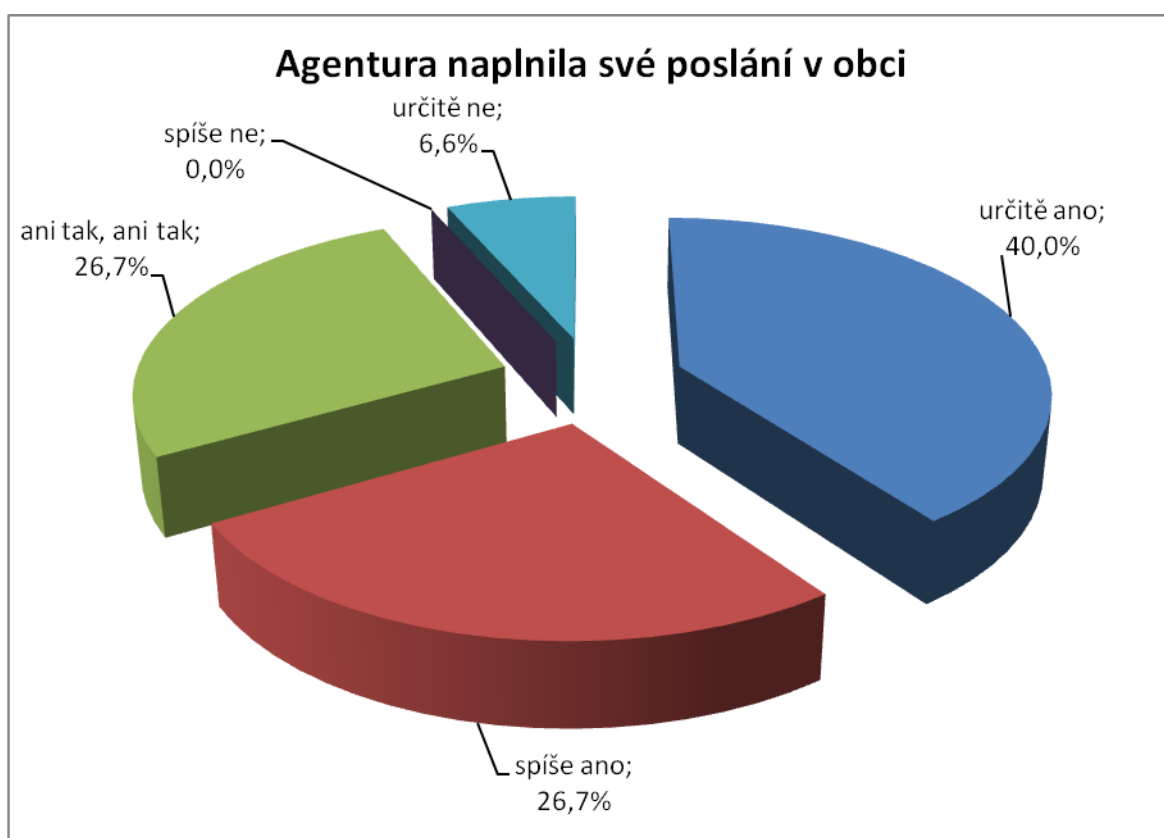
Zadruhé je posláním Agentury zavést spolupráci s obcí a zapojit ji do řešení problémů. „*Doprovázet obec na cestě k pomoci vyloučeným lokalitám, zmírnění důsledků sociálního vyloučení.*“ „*Měla by pomoci dát obci vodítko jak s lidmi pracovat, uvádět příklady praxí.*“ „*Osvěta obcím a dodání představy na co se vůbec mají zaměřit.*“ „*Pomoc obcím.*“

Zatřetí je posláním pomoci obyvatelům sociálně vyloučených míst. „*Napomáhat vyrovnaní lidí z vyloučených lokalit.*“

Začtvrté pak podporovat aktéry při psaní a realizaci projektů. „*Vypracovat materiály týkající se oblastí, kde působí, postupem času iniciace projektů.*“

Jak vidíme, očekávání jsou ve velkém souladu s deklarovaným posláním Agentury, jsou tedy realistická ve vztahu k tomu, co lze od Agentury očekávat.

Podívejme se dále, jak bylo toto vnímané **poslání Agentury podle názoru aktérů naplňováno v obci**. Určitě bylo naplněno podle dvou pětín dotázaných (40%) a spíše bylo naplněno podle více než čtvrtiny dotázaných (26,7%). Neutrálně hodnotí dosažení poslání Agentury více než čtvrtina respondentů (26,7%). Určitě své poslání Agentura v obci nenaplnila podle méně než desetiny dotázaných (6,6%). Celkově tedy Agentura naplnila své poslání v očích více než dvou třetin aktérů (66,7%), což je bezesporu dobrý výsledek.

V *Základním dokumentu pro podporu sociálního začleňování ve městech, obcích a mikroregionech* je uvedeno, že hlavním posláním Agentury je podpořit obce a města, aby mohly plnit svoji funkci - zajišťovat či pomáhat zajistit všem občanům rovný přístup ke vzdělávání, bydlení, zdravotní péči, zaměstnání, sociálním službám a bezpečí. Právě na toto jsme se dotazovali aktérů v dotazníku a požádali jsme je, aby posoudili, **do jaké míry podpořila Agentura obec, aby byl zajištěn rovný přístup ve jmenovaných oblastech**.

V oblasti vzdělávání se vyslovili aktéři tak, že rovný přístup ke vzdělávání byl zajištěn podle 75% dotázaných, nebyl zajištěn podle 16,7% dotázaných a neutrální hodnocení vystavilo 8,3% dotázaných.

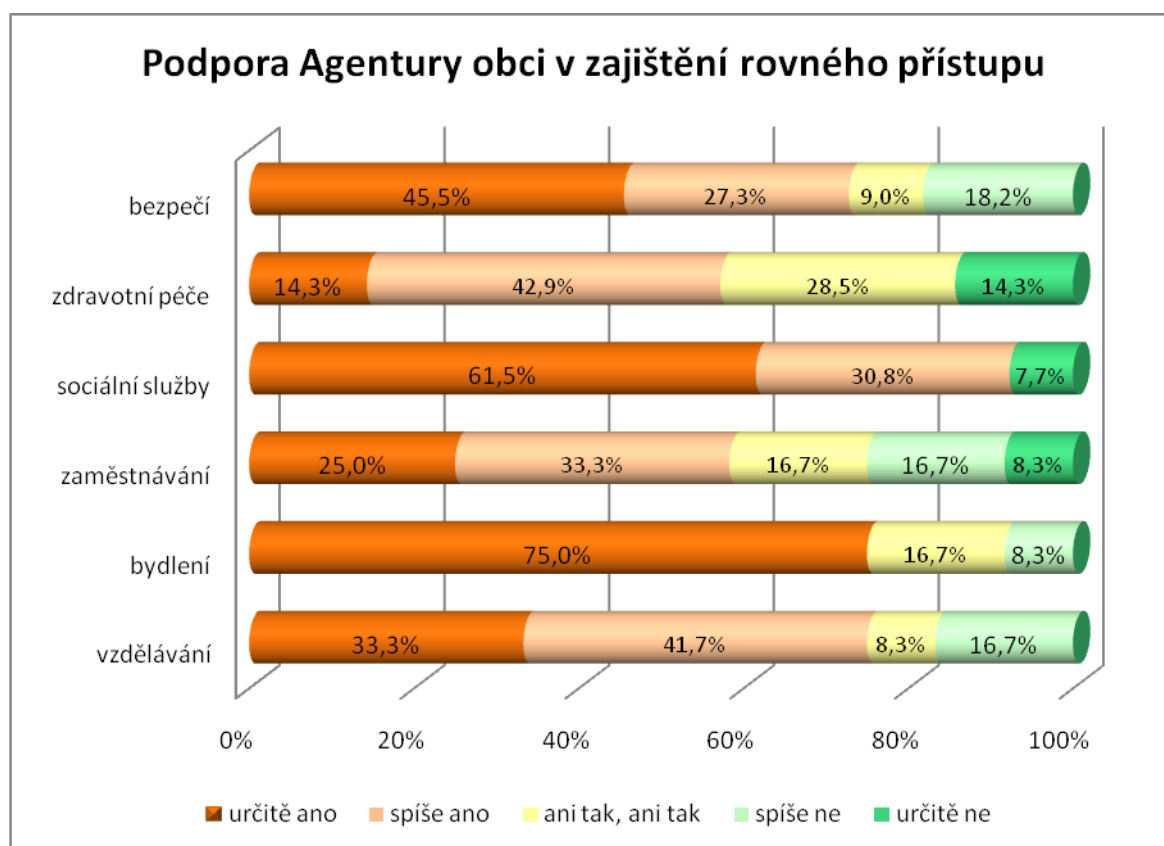
V oblasti bydlení se vyslovili aktéři tak, že rovný přístup k bydlení byl zajištěn podle 75 % dotázaných, nebyl zajištěn podle 8,3% dotázaných a neutrální hodnocení vystavilo 16,7% dotázaných.

V oblasti zaměstnávání se vyslovili aktéři tak, že rovný přístup k zaměstnání byl zajištěn podle 58,3% dotázaných, nebyl zajištěn podle 25% dotázaných a neutrální hodnocení vystavilo 16,7% dotázaných.

V oblasti sociálních služeb se vyslovili aktéři tak, že rovný přístup k sociálním službám byl zajištěn podle 92,3% dotázaných, nebyl zajištěn podle 7,7% dotázaných a neutrální hodnocení nevystavil nikdo z dotázaných.

V oblasti zdravotní péče se vyslovili aktéři tak, že rovný přístup ke zdravotní péči byl zajištěn podle 57,2% dotázaných, nebyl zajištěn podle 14,3% dotázaných a neutrální hodnocení vystavilo 28,5% dotázaných.

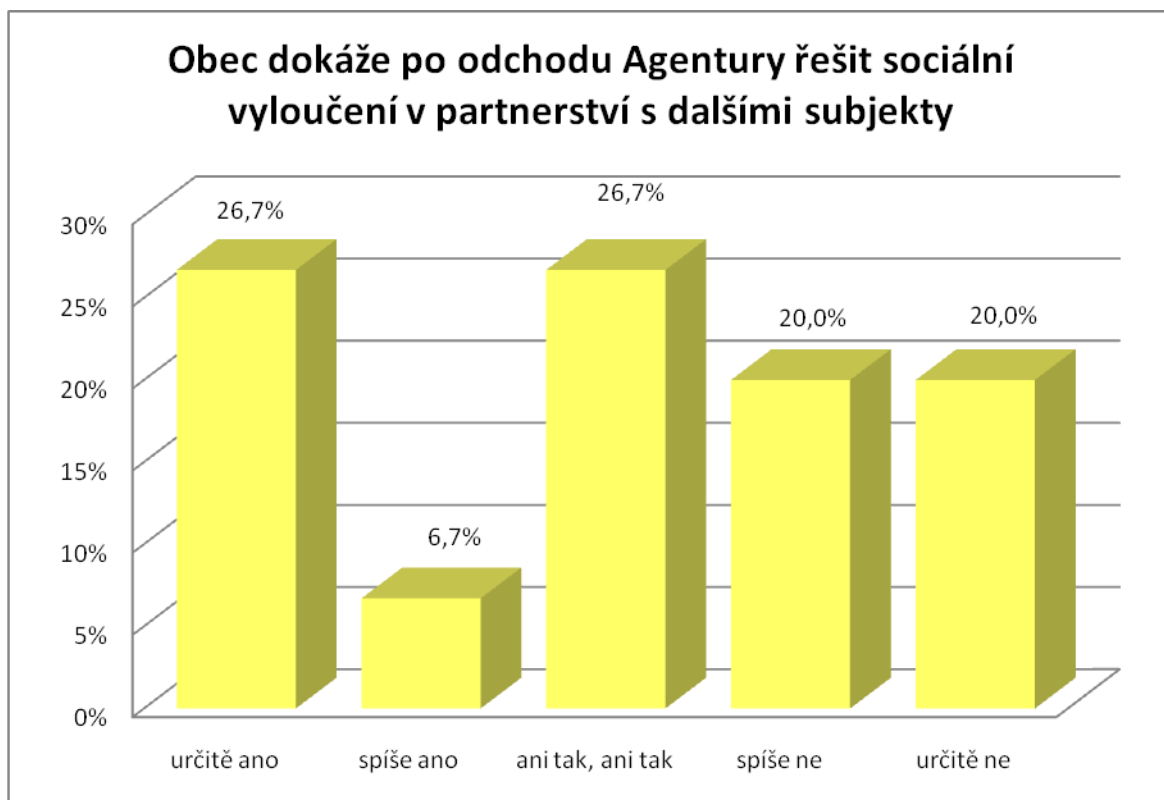
V oblasti bezpečí se vyslovili aktéři tak, že rovný přístup k bezpečí byl zajištěn podle 72,8% dotázaných, nebyl zajištěn podle 18,2% dotázaných a neutrální hodnocení vystavilo 9% dotázaných.

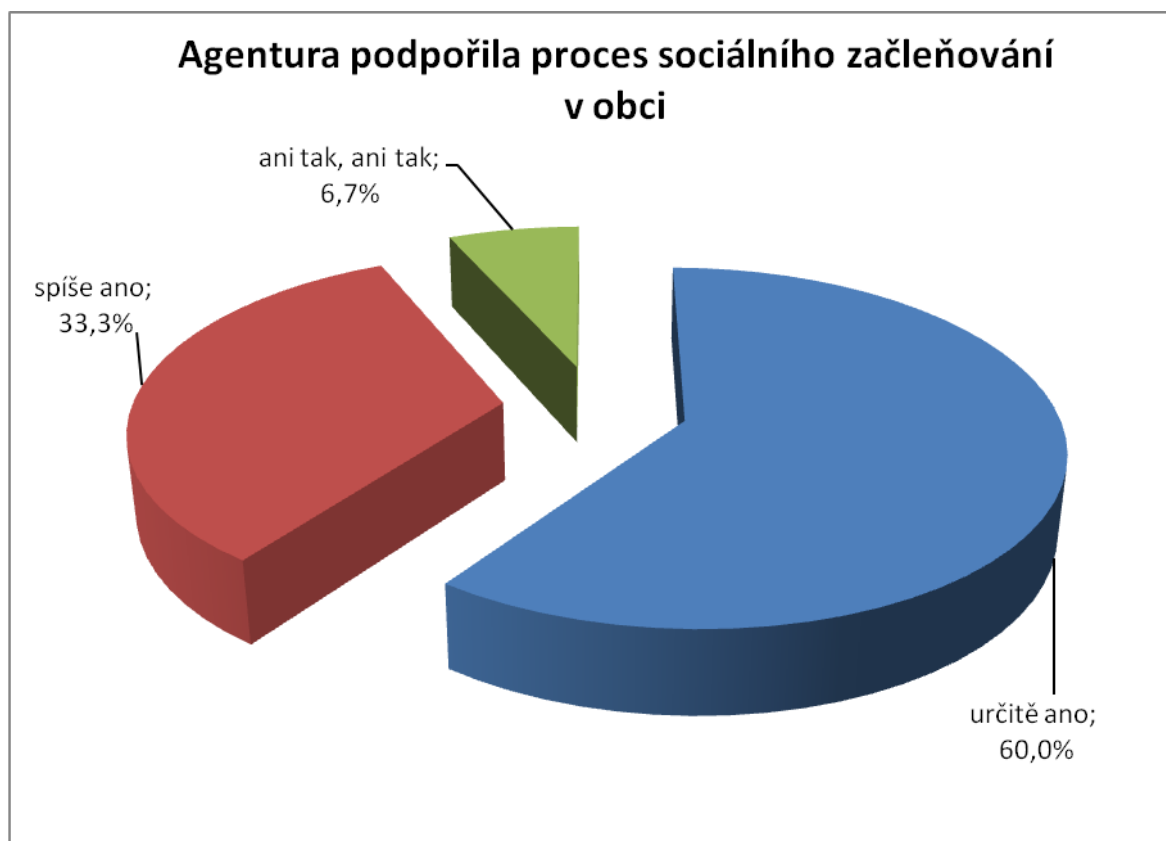
Jak z uvedeného grafu vidíme, tak podpora Agentury k zajištění rovného přístupu mířila především do oblasti sociálních služeb (92,3%), do oblasti bydlení (75%), do oblasti vzdělávání (75%), do oblasti bezpečí (72,8%), do oblasti zaměstnávání (58,3%). Nejmenší podporu zaznamenáváme v oblasti zdravotní péče (57,2%). Podpora všech oblastí je velmi silná.

Další hodnocení se rovněž týká sféry naplnění poslání Agentury, kterým měla být podpora obce. **Dokáže obec po ukončení pilotního působení Agentury funkčně řešit problematiku sociálního vyloučení v partnerství s dalšími subjekty v místě?**

Určitě to obec dokáže podle více než čtvrtiny dotázaných (26,7%) a spíše to obec dokáže podle více než desetiny dotázaných (6,7%). Neutrální hodnocení v tomto bodě vystavila více než čtvrtina aktérů (26,7%). Naopak obec problematiku spíše neumí řešit podle pětiny dotázaných (20%) a určitě neumí problematiku řešit podle pětiny dotázaných (20%). Jak vidíme, tak se hlavní poslání Agentury naplnilo podle třetiny aktérů (33,4%) a nenaplnilo podle více než dvou pětín aktérů (40%).

A jak aktéři hodnotí skutečnost, zdali **Agentura podpořila nebo nepodpořila proces sociálního začleňování v obci**? Jak ukazují kvantitativní údaje, tak Agentura podpořila proces sociálního začleňování v místě zcela podle tří pětín dotázaných (60%) a spíše podpořila podle třetiny dotázaných (33,3%). Méně než desetina respondentů označila možnost ani tak ani tak (6,7%). Nikdo neuvedl, že by Agentura proces v obci nepodpořila. Tedy celkem převážná většina aktérů uvedla, že Agentura proces sociálního začleňování v obci podpořila (93,3%).

Čím nejvíce Agentura proces sociálního začleňování v obci podpořila? V rámci rozhovorů jsme zjistili, že podpora se týká především oblasti síťování aktérů. Došlo k „propojení práce subjektů“. K „setkávání organizací“, „velkým přínosem byla činnost konzultanta, daly se dohromady skupiny řešící vzdělávání“. Celkově se začaly „dít nějaké aktivity. Všichni se začali bavit spolu dohromady, město i neziskovky“, nastala „vzájemná komunikace“, „uvědomění si problémů, že se musí řešit“. Příslib peněz byl vázán na určité podmínky, kterou byla „spolupráce subjektů - pokud nebude spolupráce, která bude ověřitelná, tak nebudou podporováni“. Vytvořila se tak silná platforma.

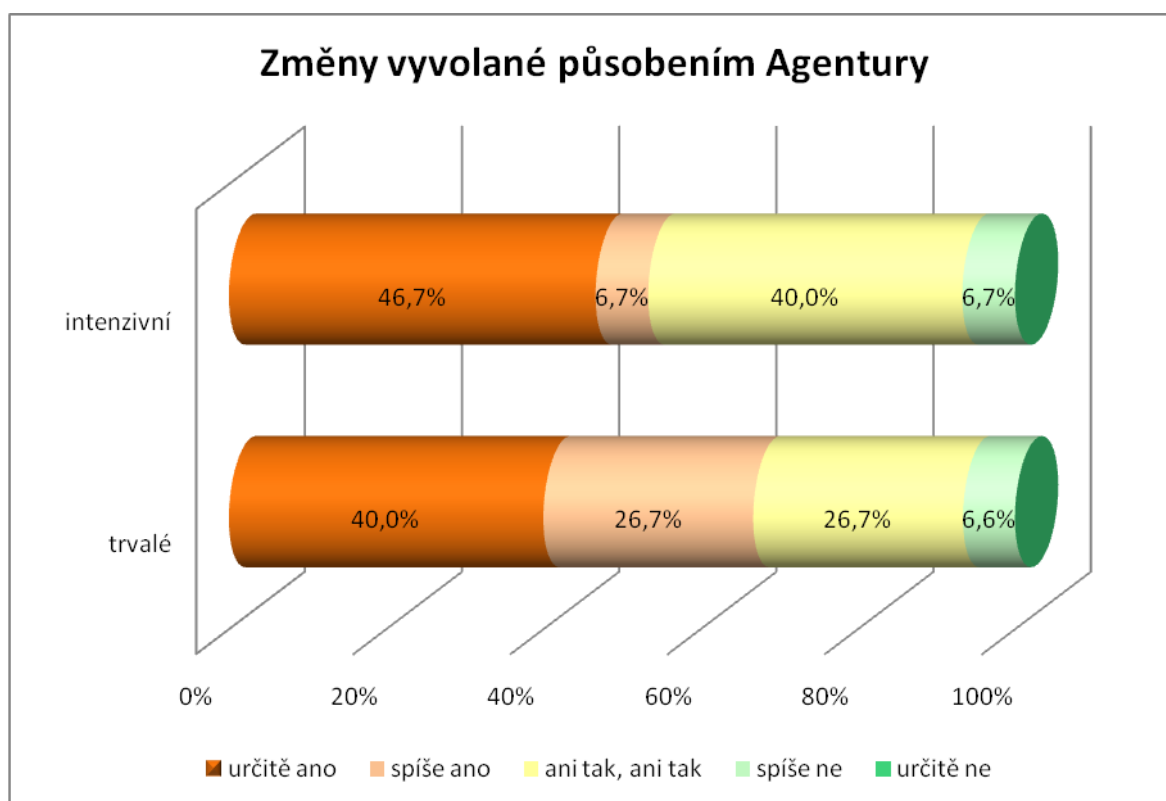
Další příspěvek se týkal města. „Zatlačili na město, aby nefungovalo v rovině represe, ale naopak prevence“. „Nastartovali přes město a neziskovky schůzky, byla výměna informací. Řídí to město. Dělají garanta práce a dávají jí směr“. Někdy ale město není vnímáno jako aktér pod tlakem, ale jako iniciátor změn.

Podpora se ale týká oblastí sociální exkluze. Agentura „zvedla zájem o problematiku, tvorbu projektů, motivovala vedení města k řešení projektů“. Začalo fungovat prostupné bydlení, vůbec se oblast bydlení zlepšila, stejně jako oblast vzdělávání.

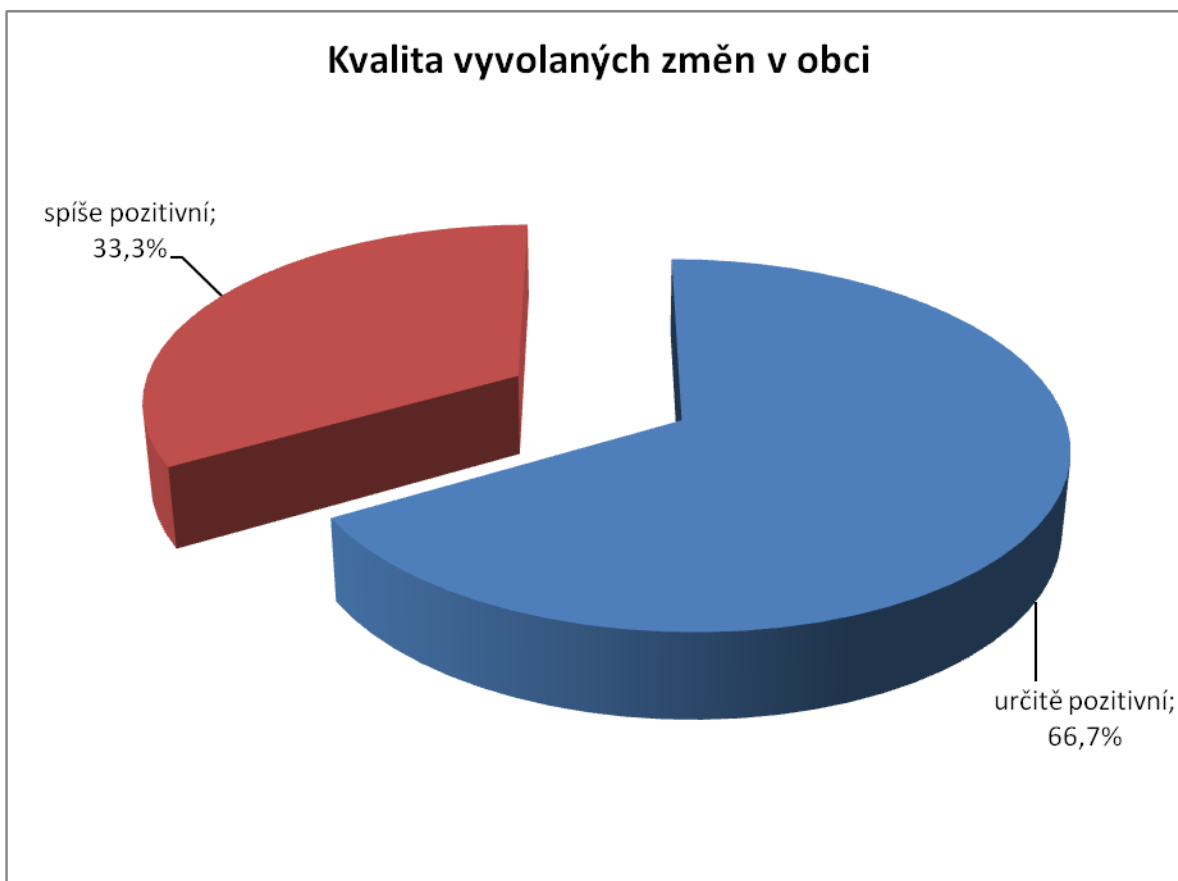
Jakou mají povahu změny, které Agentura do obce přinesla? Jsou změny trvalé nebo krátkodobé? Jak intenzivní změny jsou? A lze je považovat za pozitivní nebo negativní?

Změny považuje za zcela **intenzivní** téměř polovina respondentů (46,7%), méně než desetina aktérů považuje změny za spíše intenzivní (6,7%). Neutrální hodnocení vystavily intenzitě změn dvě pětiny dotázaných (40%). Za spíše neintenzivní změny pokládá méně než desetina dotázaných (6,7%).

Změny považují za určitě **trvalé** dvě pětiny dotázaných (40%) a za spíše trvalé více než čtvrtina z nich (26,7%). Za ani trvalé ani krátkodobé je považuje více než čtvrtina aktérů (26,7%). Za spíše krátkodobé změny pokládá méně než desetina dotázaných (6,6%). Projektovou řečí tedy můžeme hovořit o velkém dvoutřetinovém očekávání udržitelnosti změn.

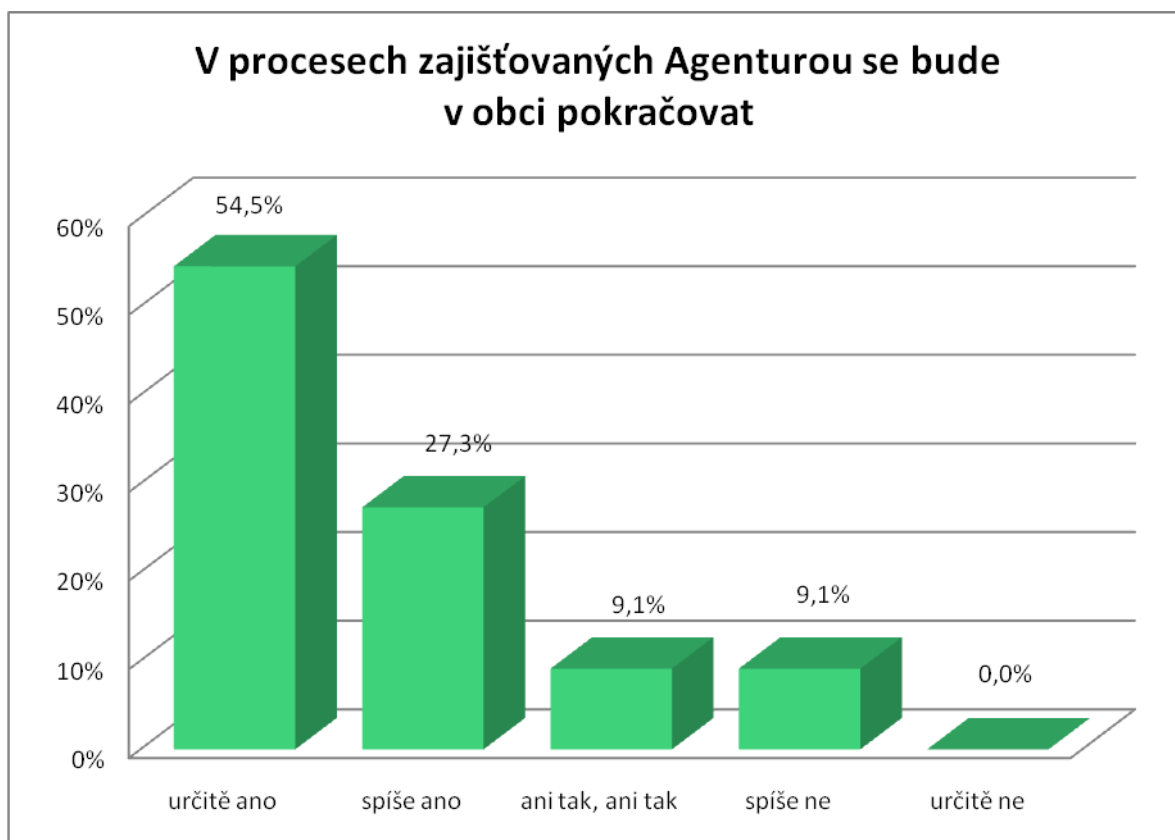

Z hlediska **kvality změny** hodnotí dvě třetiny dotázaných změny jako určitě pozitivní (66,7%) a třetina dotázaných jako spíše pozitivní (33,3%). Za ani pozitivní ani negativní změny nepokládá nikdo z dotázaných. Žádný z respondentů neoznačil vyvolané změny za negativní.

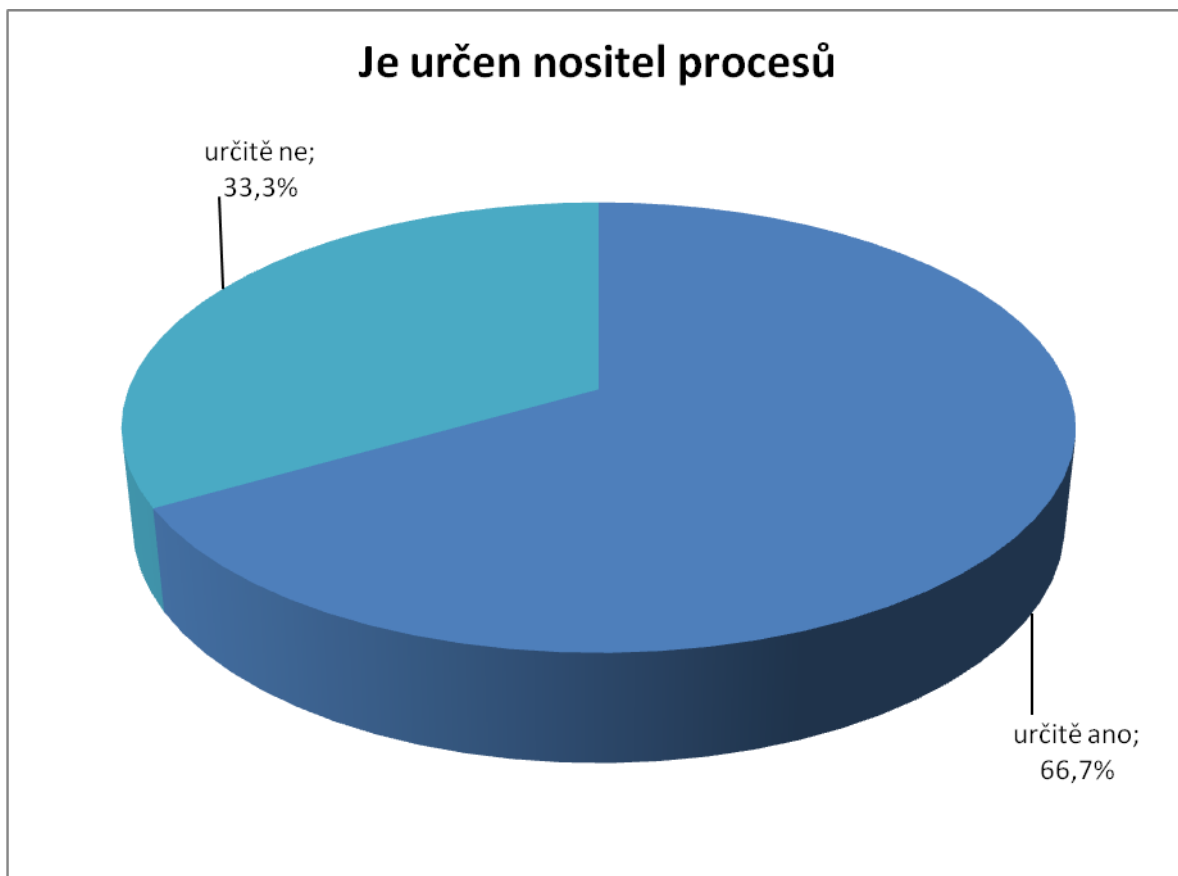

K vyvolaným změnám patří uklidnění napjaté situace ve městě. Začalo se působit v místech, kde byly problémy. Začalo se plánovat, „*všichni se dokázali shodnout*“. Změna se dá charakterizovat následovně: „*transparentnost, publicita, nové služby, informovanost*“. Ke změnám došlo v jednání s organizacemi. Nastala „*spolupráce dotčených subjektů, koordinace jednotlivých aktivit a činností, setkávání subjektů a předávání si informací*“. Došlo k „*uvědomění si problémů, lepší spolupráce úřadů s neziskovkami, všichni jsou partneři*“. Změny jsou ale především konkrétní: prostupné bydlení, podpora vyloučených osob. „*Není to jen bušení na zavřené dveře*“. Represi provází prevence a sociální služby.

Agentura v Litvínově působení neukončila. **Budou procesy doposud zajišťované Agenturou v obci dále pokračovat?** Na tuto otázku odpověděla více než polovina dotázaných (54,5%), že procesy budou určitě pokračovat a více než čtvrtina dotázaných (27,3%), že budou spíše pokračovat. Nerozhodnuta je méně než desetina respondentů (9,1%). To, že procesy nebudou určitě pokračovat, se nedomnívá nikdo a to, že nebudou spíše pokračovat, si myslí méně než desetina dotázaných (9,1%). Jak vidíme, více než čtyři pětiny aktérů jsou přesvědčeny o pokračování procesů (81,8%) a méně než desetina je vůči pokračování skeptická (9,1%).

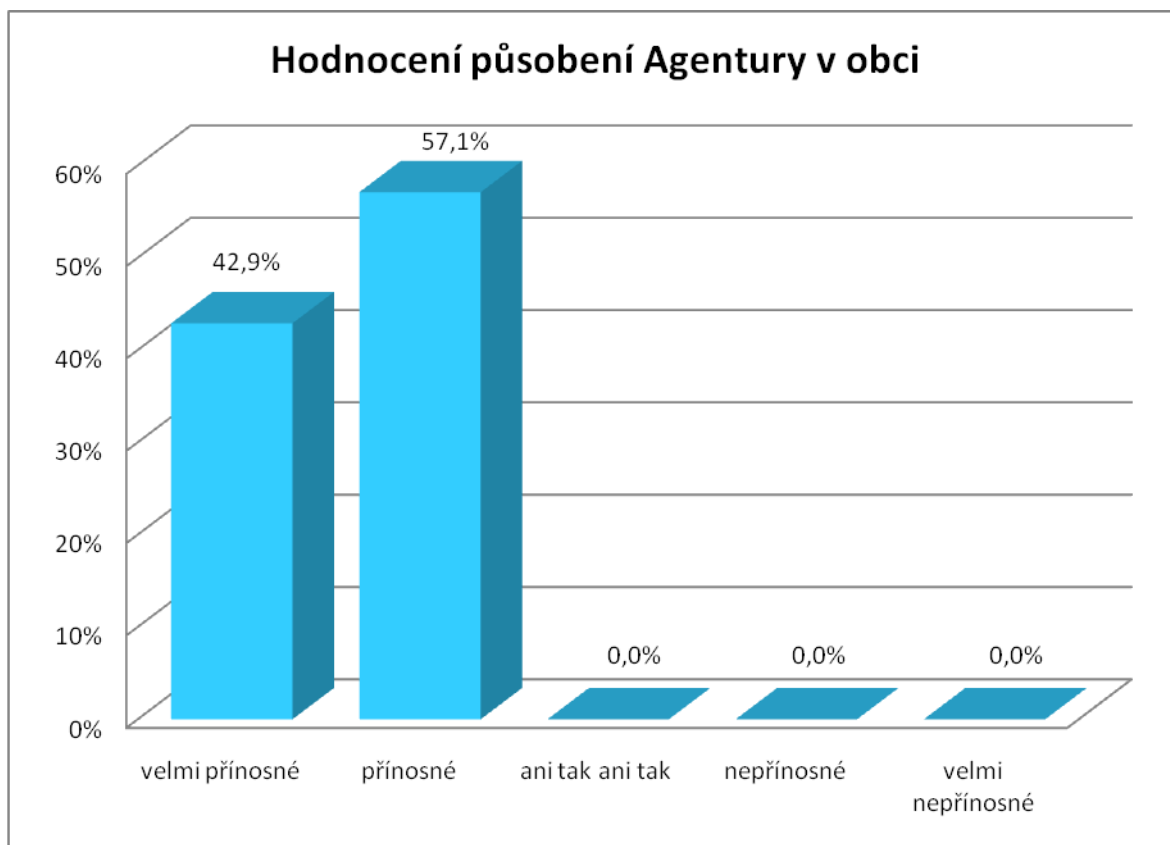

Dvě třetiny aktérů uvedly (66,7%), že je určitě **určen nositel procesů**. Pro třetinu aktérů nositel určitě není zajištěn (33,3%).

Tímto **nositelem** je podle aktérů pořád Agentura. Ony pochyby plynou z toho, že po odchodu Agentury se nerýsuje nikdo, kdo by tuto úlohu převzal.

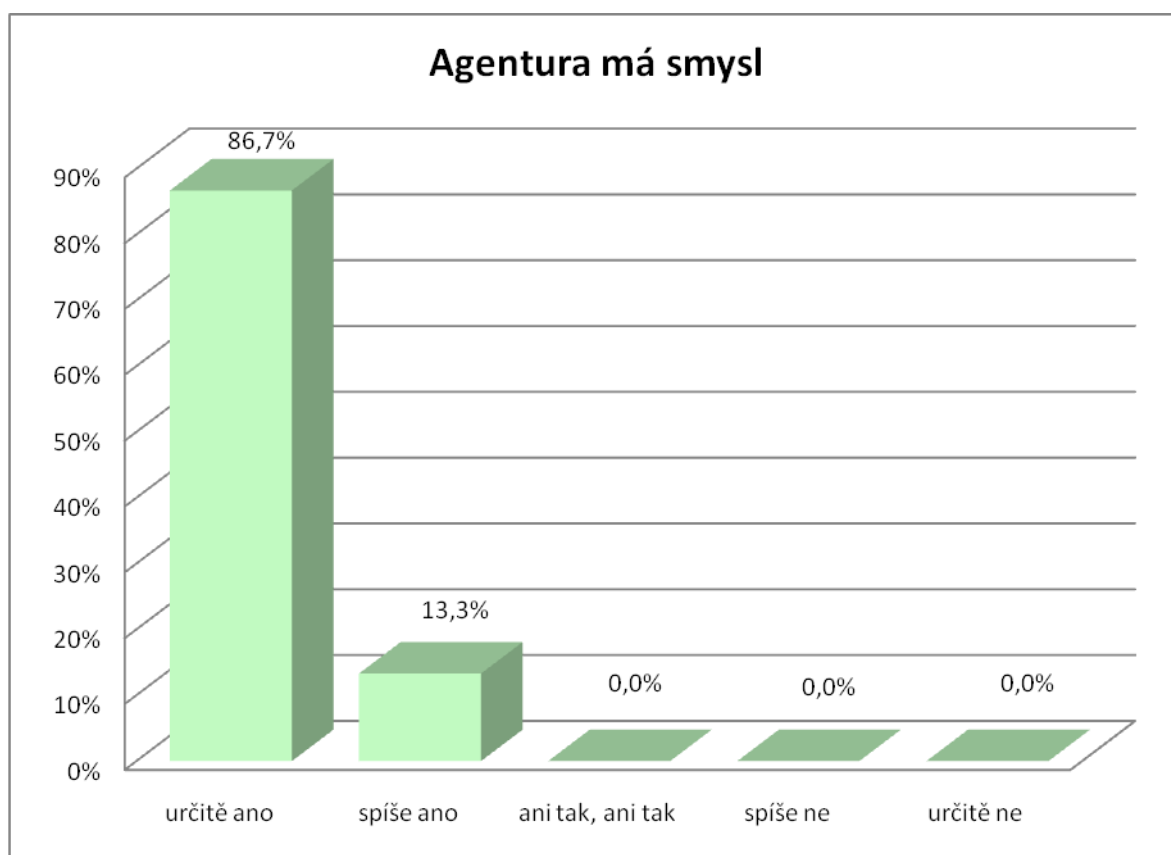
Jaké je tedy **celkové vyhodnocení působení Agentury v obci**? Více než dvě pětiny aktérů pokládá působení Agentury v obci za velmi přínosné (42,9%) a více než polovina ho pokládá za přínosné (57,1%). Nikdo nepokládá působení Agentury za nepřínosné. Celkem tedy přínos Agentury spatřují v místě všichni dotázaní (100%).

Co je příčinou takového excelentního hodnocení? Aktéři oceňují výsledky síťování aktérů, „setkávání pracovních týmů, setkávání se nad problémy, řešení problematických záležitostí, zapojení více organizací, propojení práce, projektů.“ Zatím se sice jedná o krátkou dobu, ale „začaly se řešit problémy, které se přehlížely“, „otevřela se cesta pro neziskovky“. Vznikla akční platforma.

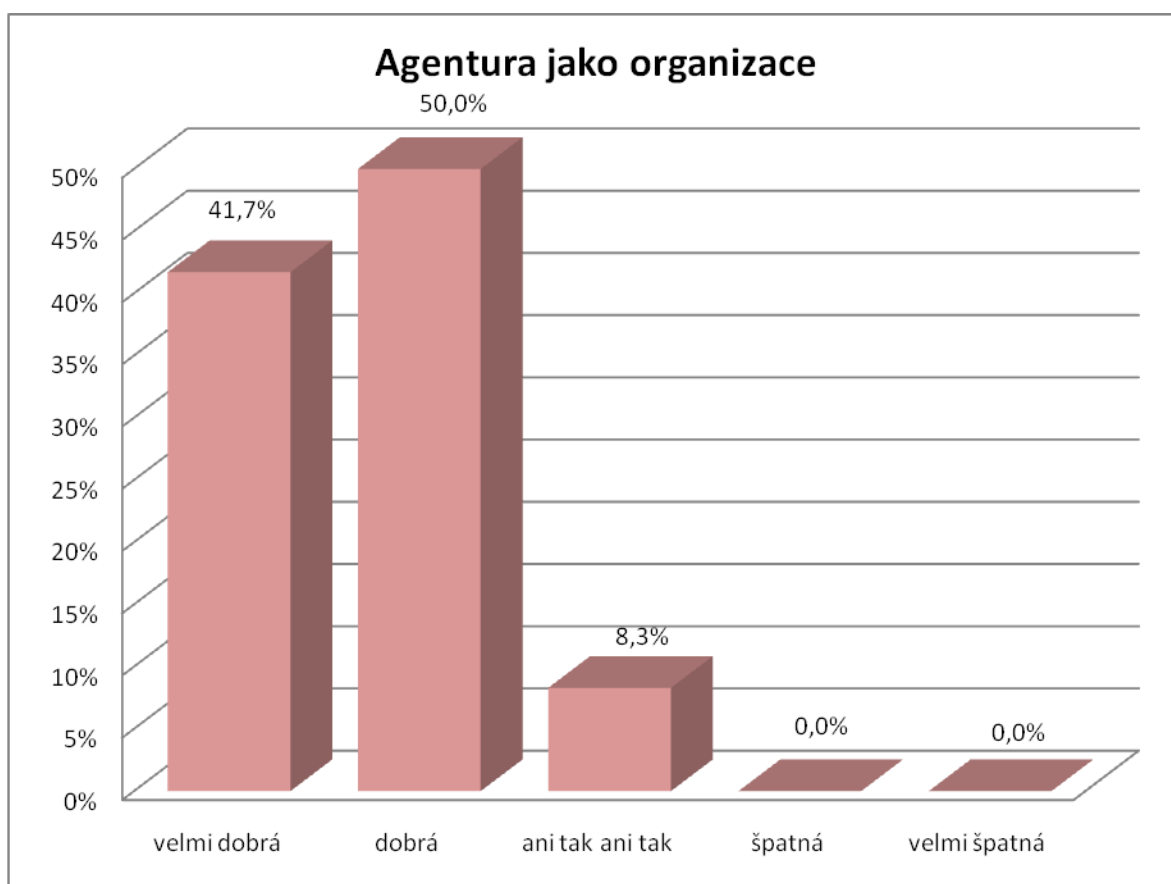
Co by se mělo stát, aby bylo působení Agentury přínosnější než doposud? Návrhů je skutečně mnoho, z čehož můžeme soudit, že potenciál lokality zcela určitě nebyl vyčerpán. Obec by měla být na začátku ke vstupu Agentury připravována. Agentura si musí zachovávat neutrální roli a působit jako mediátor, „objektivní prostředník“. Chybné podle jednoho z aktérů je, když „každý Agenturu prezentuje jako pro Romy. Mělo by se mluvit o všech menšinách nebo se na menšiny vůbec neorientovat, ale zaměřit se na všechny znevýhodněné“. Agentura by mohla více otevírat přístup k finančním prostředkům a mít více „multikulturní personální zajištění“. Nevadil by ani důraznější a razantnější přístup v jednáních. Pracovat by se také mělo s veřejným míněním. A také se v Litvínově více zaměřit na oblast zaměstnanosti a angažovat úřad práce.

Jaký má Agentura jako organizace svého zaměření smysl? Podle většiny dotázaných má určitě smysl (86,7%) a podle více než desetiny respondentů má spíše smysl (13,3%). Nikdo neuvedl, že by Agentura smysl neměla. Všichni tedy nalézají v tomto počinání smysl (100%).

Celkový **smysl** je dán tím, že „*propojuje spolupráci s neziskovým sektorem, otvírá oči, přináší nápady, inovace*“. Větší smysl by měla, kdyby „*se zvětšila její činnost, prodloužila, musí mít přístup k penězům*“. Agentura poukazuje na problémy, ale současně navrhuje řešení. Dává pomocnou ruku tam, kde si neví rady. Ale „*měla by mít větší pravomoci, i s finančního hlediska i v rozhodování. V případě že obec porušuje zákony a neplní povinnosti, tak aby byly postihy.*“ „*Politici sami o sobě necítí povinnost reagovat na situaci - udržují ji, ale neřeší nic do budoucna.*“ „*Někdo musí dát vodítko obcím, jak pracovat, jak předcházet problémům.*“ „*Řada zástupců z obcí sem jezdí sbírat zkušenosti, jsme jako cvičené opičky.*“ Smysl je dobrý, Agentura procesy iniciuje, zahájí a pak je předá městům. Ale jsou i problémy. „*Postupem času se odkrývala spousta problémů, pro které se muselo vymýšlet náhradní řešení. Bez Agentury by to nenastalo, lidé by o problémech nevěděli, nebo by je dál přehlíželi.*“

Agentura jako organizace (ve smyslu instituce) působila na aktéry velmi dobře. Za velmi dobrou ji označily více než dvě pětiny respondentů (41,7%), za dobrou pak polovina dotázaných (50%). Méně než desetina dotázaných Agenturu jako organizaci neshledala za ani dobrou ani za špatnou (8,3%). Za špatnou organizaci neoznačil nikdo.

Je zřejmé, že Agentura působí na aktéry převážně příznivým dojmem. Je sice ještě „spousta věcí k řešení“, ale Agentuře se podařilo vymanit z počátečního dojmu „chytrých“ a etablovala se ve skutečný poradní orgán. Je vidět, že se „snaží“ a je „přínosem“. „Jsou svědomití, vždy bylo vše připraveno.“

Jak nahlíží aktéři na cíl Agentury? *Základní dokument pro podporu sociálního začleňování ve městech, obcích a mikroregionech* definuje cíl následovně. „Cíle Agentury je dosaženo, pokud obec dokáže funkčně řešit problematiku sociálního vyloučení v partnerství s úřady, školami, neziskovým sektorem, policií, podnikateli a dalšími subjekty a při zapojení občanů. Dílčím způsobem může být cíle dosaženo i tehdy, pokud Agentura podpoří procesy sociálního začleňování v obcích, ovšem komplexní řešení není možné např. z politických důvodů.“

Aktéři vnímají cíl následovně a nutno opět říci, že různorodě. V zásadě jsme se setkali se čtyřmi výklady cíle Agentury.

Zaprvé má Agentura v lokalitách síťovat ostatní aktéry a naladit je ke spolupráci. Má „pomoci v komunikaci v regionu - spojit všechny subjekty, které působí, pomoc s realizací plánu.“ „Koordinovat a spojit všechny poskytovatele k pozitivní změně.“ „Nastartovat procesy, zajistit, aby se v nich pokračovalo bez Agentury, zajistit, aby lidé ve vyloučených lokalitách byli schopni fungovat bez pomoci.“ „Vytvořit pracovní skupinu lidí, tak aby se daly rozvíjet projekty.“

Zadruhé je cílem Agentury eliminovat sociální vyloučení a asanovat sociálně vyloučené lokality. Cílem je „podpořit sociální začleňování, zvrátit tendenci k většímu vyloučení, závislosti na dávkách“. „Nastoupit do lokalit, kde jsou vyloučené sociální lokality, nastartovat začleňování.“ „Zmenšit počet sociálně vyloučených lokalit“. „Předcházet sociálnímu vyloučení, ukázat cestu jak tomu předcházet“. „Nastartování procesů ve městech, otevření otázek, zpracování materiálů“.

Zatřetí je cílem pracovat přímo v terénu, v prostředí sociálně vyloučených lokalit.

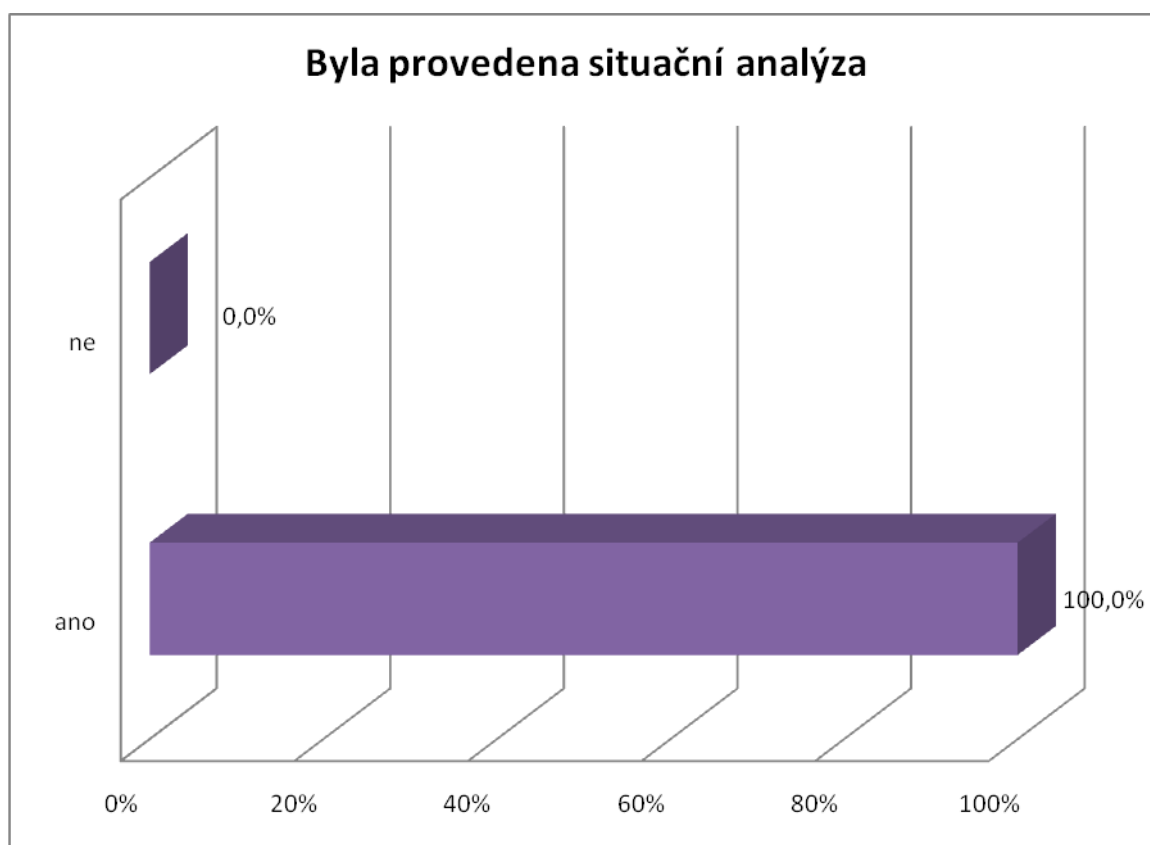
Začtvrté je cílem zlepšit soužití v lokalitách. „Řešení soužití mezi majoritou a minoritou a řešení sociálně slabých ghett“. Případně také „změna vědomí majoritní většiny“.

Existuje mnoho **okolností, které mohly ovlivnit působení Agentury v obci**. Co ovlivňovalo podle aktérů působení Agentury v Litvínově? Jednalo se o nepokoje v Janově a celkovou napjatou situaci ve městě. Město bylo pod drobnohledem médií, přitáhlo k sobě pozornost. Existovala zde podpora ze strany obce. A také všeobecné „uvědomění si, že je nějaký problém“. Jednou z příznivých okolností byla volba dobrého lokálního konzultanta.

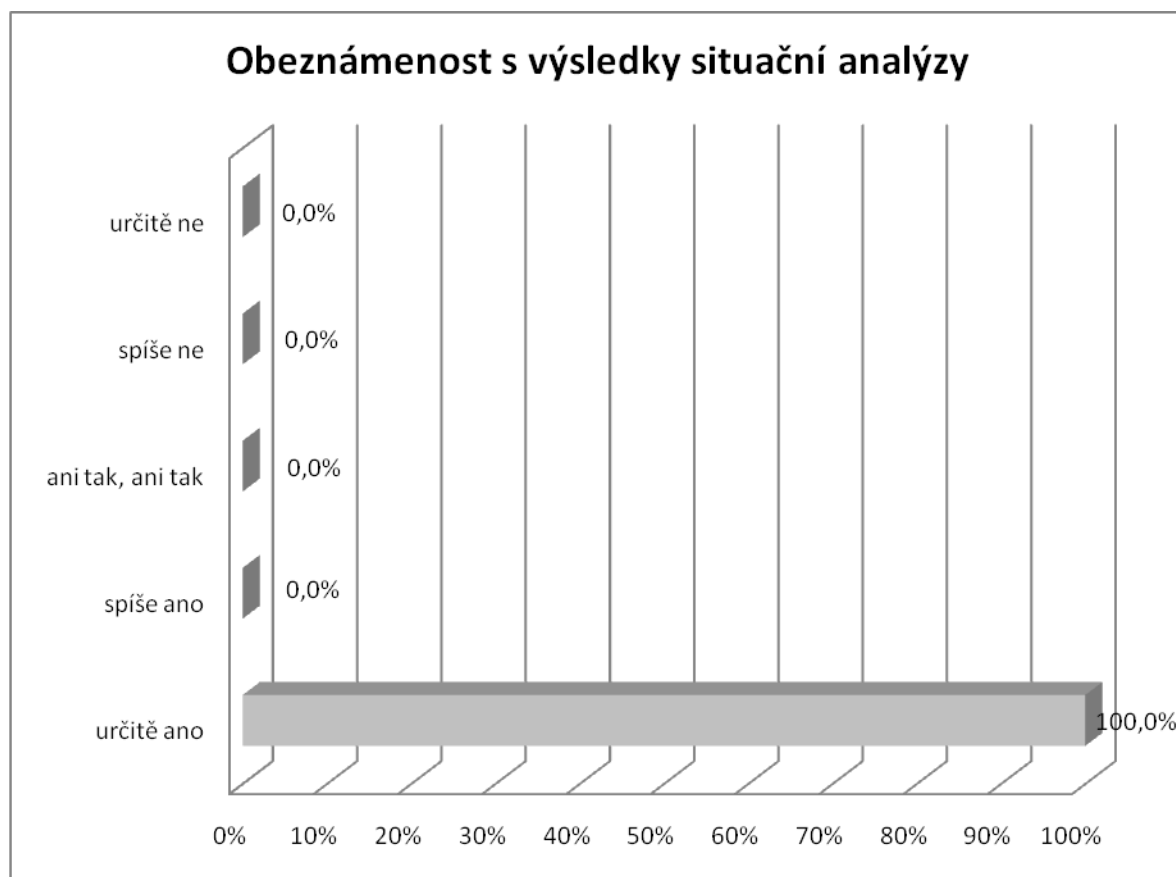
5.4. Situační analýza

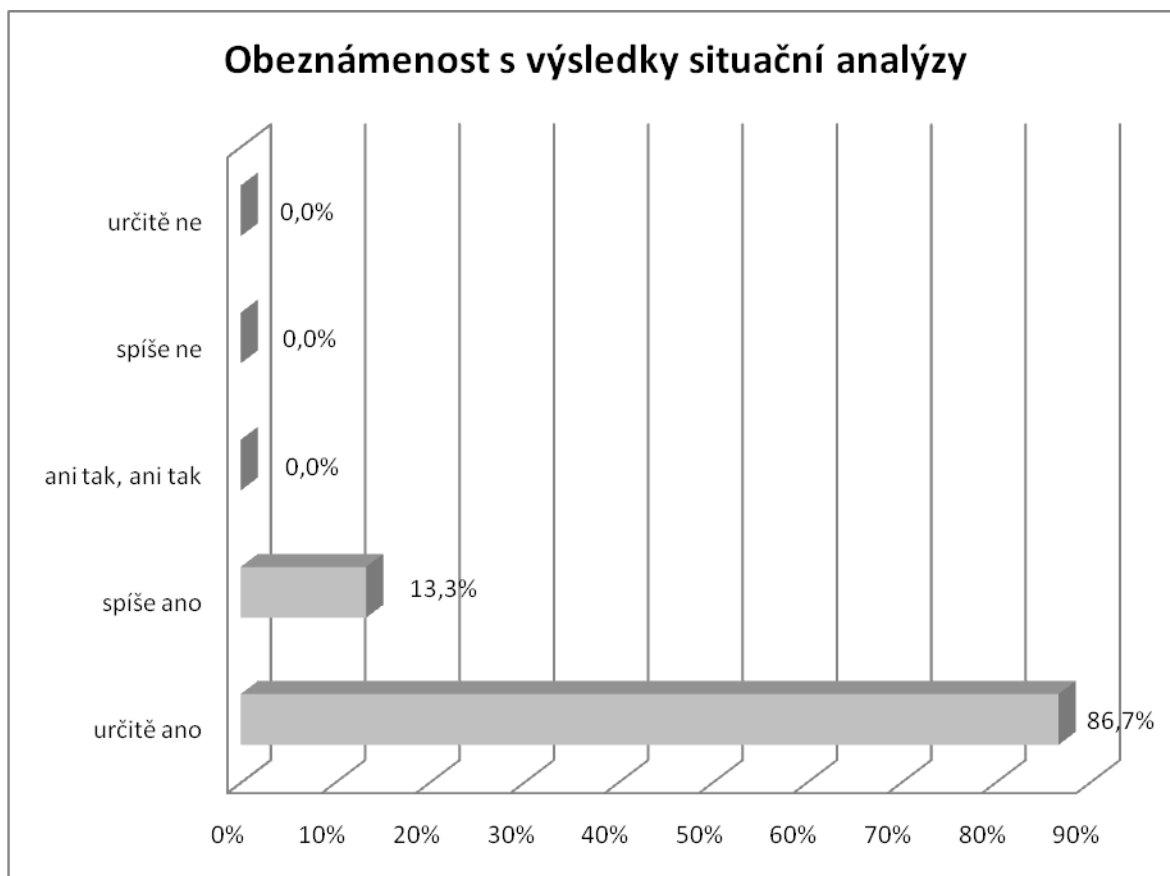
Za standardní součást působení Agentury v lokalitě bylo zajištění **provedení situační analýzy**, která si kladla za úkol přinést data o obyvatelích lokality, hlubší porozumění dění v lokalitě a celkové situaci a pochopení příčin problémů a souvislostí, které jsou překážkami v řešení. *Takováto analýza je nezbytným předpokladem pro kvalitní strategické plánování, a stanovení jednotlivých kroků proti sociálnímu vyloučení (Příručka pro sociální integraci).*

Prověřovali jsme, **zdali byla situační analýza provedena** a jak ji místní aktéři přijali. V Litvínově provedena byla, což uvedli všichni oslovení partneři. Navíc byla podmínkou vstupu Agentury do města.

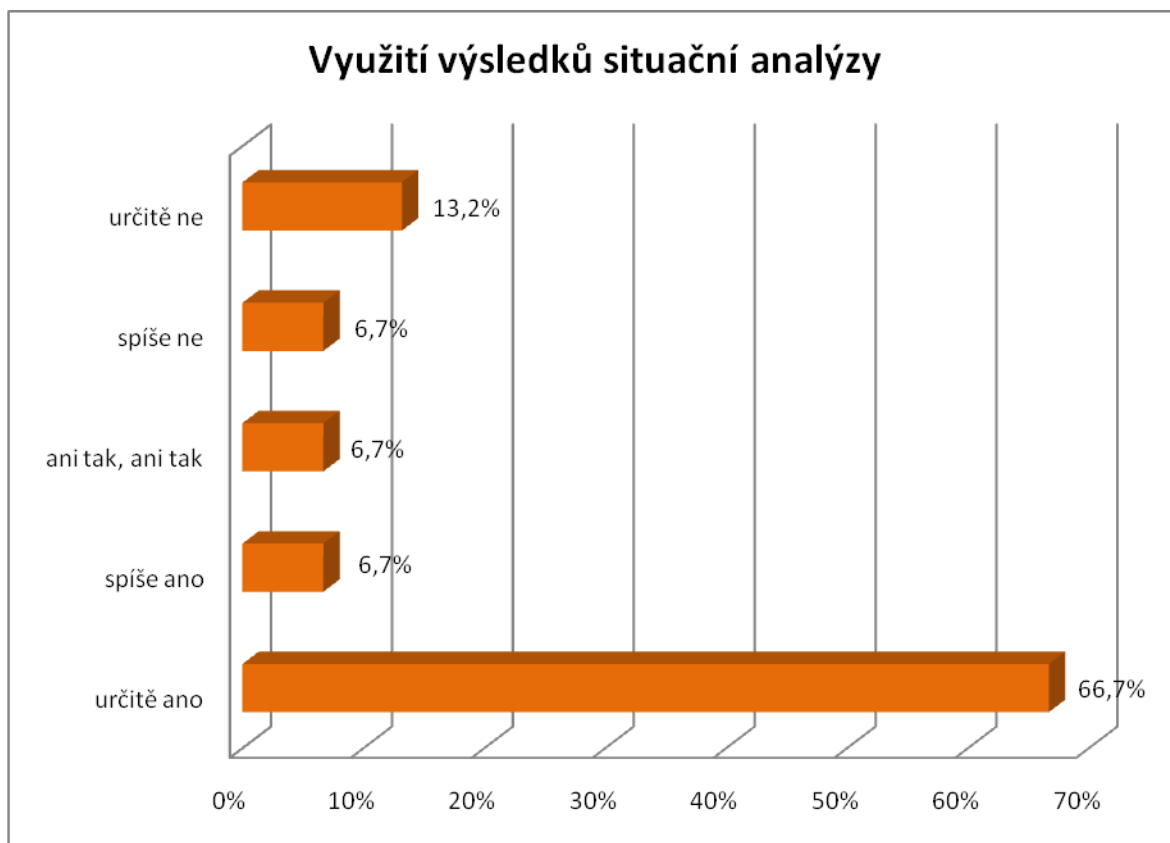

S výsledky situační analýzy se zcela určitě obeznámili všichni, kdo o ní věděli (100%).

Výsledky situační analýzy určitě využily dvě třetiny dotázaných (66,7%) a spíše využila méně než desetina dotázaných (6,7%). Celkově je využily téměř tři čtvrtiny aktérů (73,4%). S odpovědí váhala méně než desetina dotázaných (6,7%). Naopak určitě výsledky neutila více než desetina respondentů (13,2%) a spíše je nevyužila méně než desetina respondentů (6,7%).

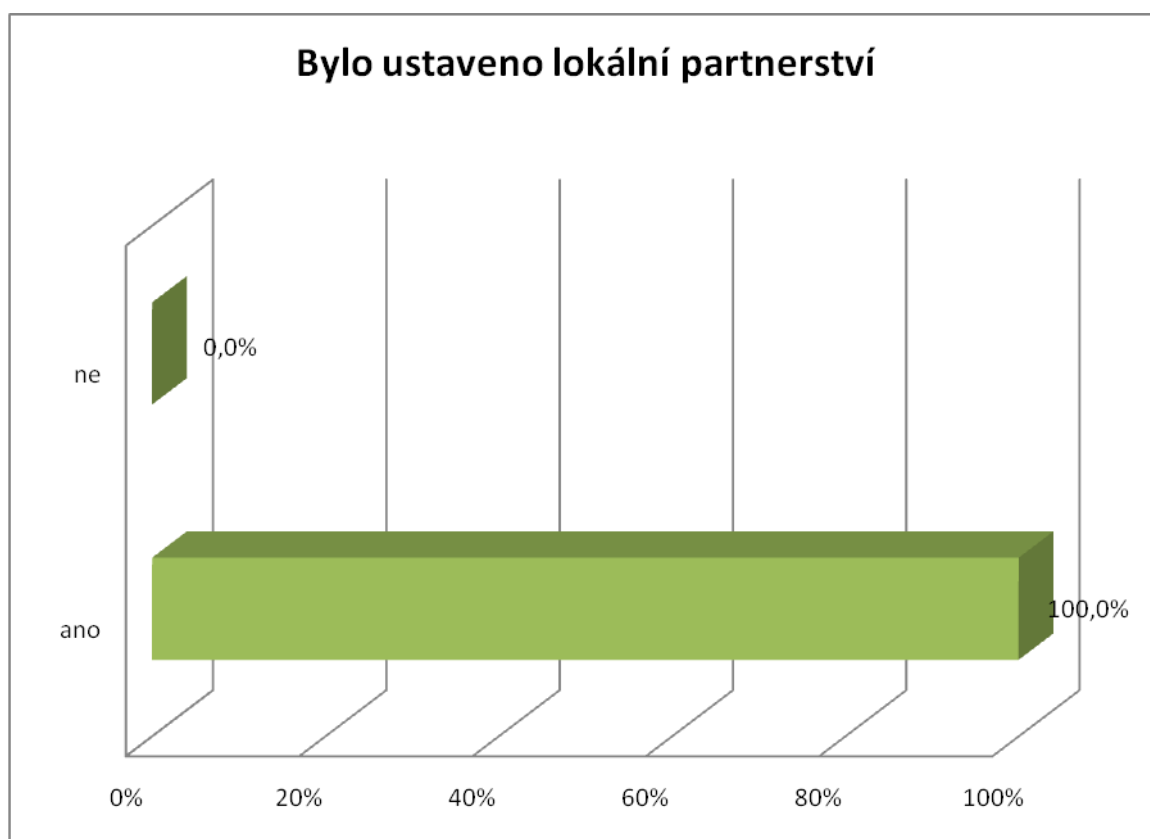

Situační analýza byla využívána jako podkladový materiál pro žádosti o projekty, dále v rámci pracovních skupin. Přinesla „*nápady na bydlení, na pomoc ve školách*“. Poukázala na možné kapacity. Vycházela však z komunitního plánu a „*nebyla příznivá, špičky města byly spojovány s podsvětím. Nepoužívala jsem ji, nepovažovala jsem ji za objektivní*“. Byly to „*úplně nesmyslně vyhozené peníze. Směsice drbů, špatná analýza věcí z internetu. Slátanina všeho možného.*“

5.5. Vyhodnocení metod – lokální partnerství a spolupráce s aktéry

V Základním dokumentu pro podporu sociálního začleňování ve městech, obcích a mikroregionech se uvádí, že lokální partnerství je základem činnosti Agentury v lokalitách. Lokální partnerství je platforma, na které dochází k pravidelnému setkávání zástupců obce a dalších aktérů, kteří jsou nebo mohou být angažováni v procesu sociálního začleňování. V rámci této platformy dochází k aktivizaci / síťování, jehož smyslem je aktivizace místních kapacit, podpora místních organizací, maximální využití dostupných místních zdrojů, dále poskytování know-how ve všech klíčových oblastech, jež mají vliv na sociální začleňování, prostředkovat nejlepší praxe z dalších obcí.

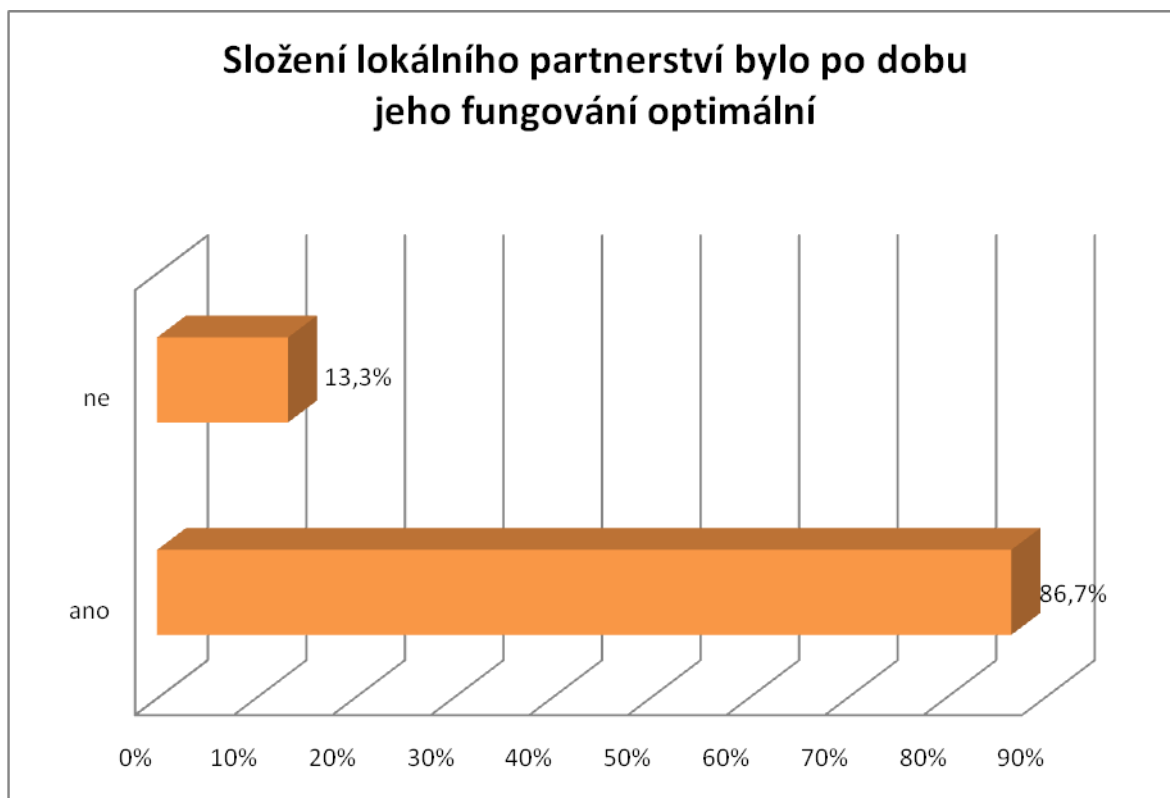
Prověřovali jsme, zdali bylo **lokální partnerství** **ustaveno**. V Litvínově skutečně vzniklo, jak potvrzují všichni dotázaní.

Do Lokálního partnerství Litvínov byli podle hodnocení aktérů **osloveni vhodní partneři**, o tom jsou přesvědčeni všichni respondenti.

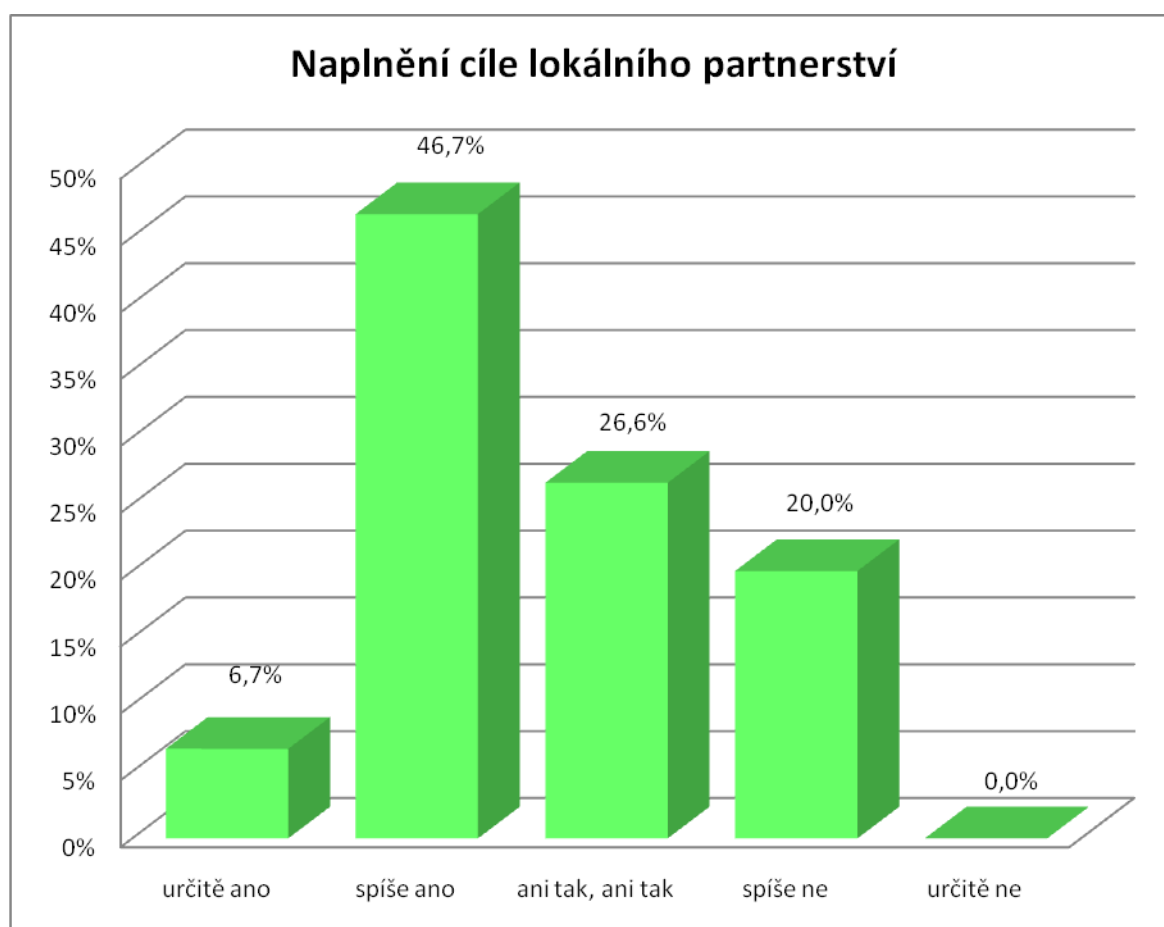
Ke **složení lokálního partnerství** se aktéři vyslovovali příznivě. Zpočátku se nechtěli všichni zapojit, ale nakonec se začlenily „*všechny neziskové organizace, státní instituce. Pomohl i komunitní plán*“. Lokální partnerství se transformovalo z pracovní skupiny komunitního plánování. Zůstaly v něm původní subjekty, ale přidaly se i nové.

Ne všichni aktéři pokládají **složení lokálního partnerství po dobu jeho fungování** za optimální. Více než desetina uvedla, že složení nebylo po dobu fungování optimální (13,3%). Důvodem bylo, že v lokálním partnerství nejsou zastoupeni všichni, kdo by tam měli být. Dlouhou dobu se také utvářeli jako funkční akceschopná skupina. A není v něm zastoupena veřejnost.

Hlavním cílem lokálního partnerství bylo podle aktérů eliminovat sociální vyloučení, vytvořit absentující komunitní plán, podpořit sociální začleňování. Partnerství mělo za cíl vypracovat plán změn ve vyloučených lokalitách, „řešení problematiky sídliště Janova, problémů Litvínova jako celku“. Dále mělo „dát všechny složky dohromady, aby spolupracovaly, aby činnost byla řízená.“ „Sestavit akční plán na rok, na kterém se bude pracovat“ a „spolupracovat, vědět o sobě, komunikovat mezi sebou, pomáhat řešit problémy“. Také „dávat náměty, čím by se mělo město řídit, kam směřovat prostředky“, „stanovit priority“, „prosazovat zájmy ve prospěch občanů, kteří mají problém“, „sjednotit lidi a udělat něco pro obyvatele“.

Podle hodnocení aktérů došlo k **naplnění zmíněného cíle lokálního partnerství** z větší části. Podle méně než desetiny dotázaných bylo cíle lokálního partnerství určitě dosaženo (6,7%) a podle téměř poloviny respondentů bylo cíle spíše dosaženo (46,7%). To, že cíle nebylo ani dosaženo ani nedosaženo, uvedla více než čtvrtina respondentů (26,6%). Cíle spíše nebylo dosaženo podle názoru pětiny aktérů (20%). To, že bylo dosaženo cíle lokálního partnerství, tedy celkem označila nadpoloviční většina aktérů (53,4%).

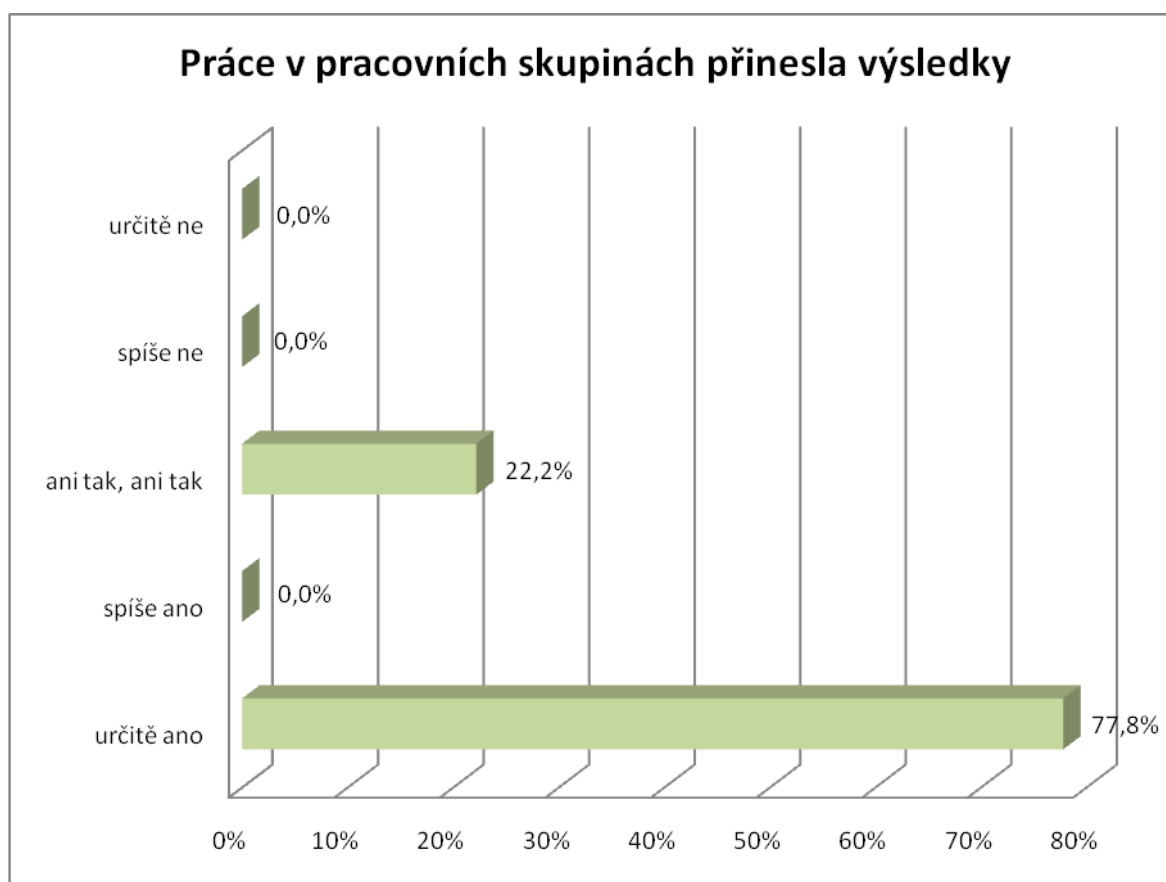
Aktéři mezi **pozitivy lokálního partnerství** uváděli zlepšení vzájemné komunikace, zkvalitnění poradenství, zacílení pomoci, zpřehlednění práce, zlepšení organizace, propojení organizací, koordinaci činností, nastartování projektů, sepsání projektů, rozvoj spolupráce s městem, vytvoření strategického plánu, stanovení priorit, naladění se na vlnu spolupráce, společnou diskusi, publicitu, informovanost a vytvoření pracovní skupiny.

Objevovaly se také **negativa lokálního partnerství**. Někteří z aktérů je nevidí. Jiní je nalézají na počátku fungování, kdy se ještě potýkali se vzájemnou nedůvěrou a negativními reakcemi. Také město zpočátku vnímalo proces podle ostatních aktérů jako spíše nutnou povinnost. Marnost vyvolává nedostatek financí, které by se našly na realizaci všech těch plánů. Práce v partnerství je také náročná na čas.

Práci lokálního partnerství vnímají aktéři jako strukturovanou, členěnou podle témat a skupin. Jak se zdá, za skupiny pokládají různá plánovaná setkávání. O tom je přesvědčena většina oslovených aktérů (73,3%). Podle devadesáti procent dotázaných byly pracovní skupiny určitě **vhodně zvoleny** (90%) a podle desetiny byly spíše vhodně zvoleny (10%).

Výhodou pracovních skupin bylo, že si je zvolili sami partneři a navíc měly vazbu na terénní pracovníky, tedy přímo na lokality. Práce byla propojena s komunitním plánováním. Skupiny byly výrazem vzájemné komunikace.

Přinesla práce v pracovních skupinách nějaké výsledky? Více tři čtvrtiny aktérů uvedly, že práce určitě výsledky přinesla (77,8%) a více než pětina dotázaných v tomto nemělo zcela jasno (22,2%).

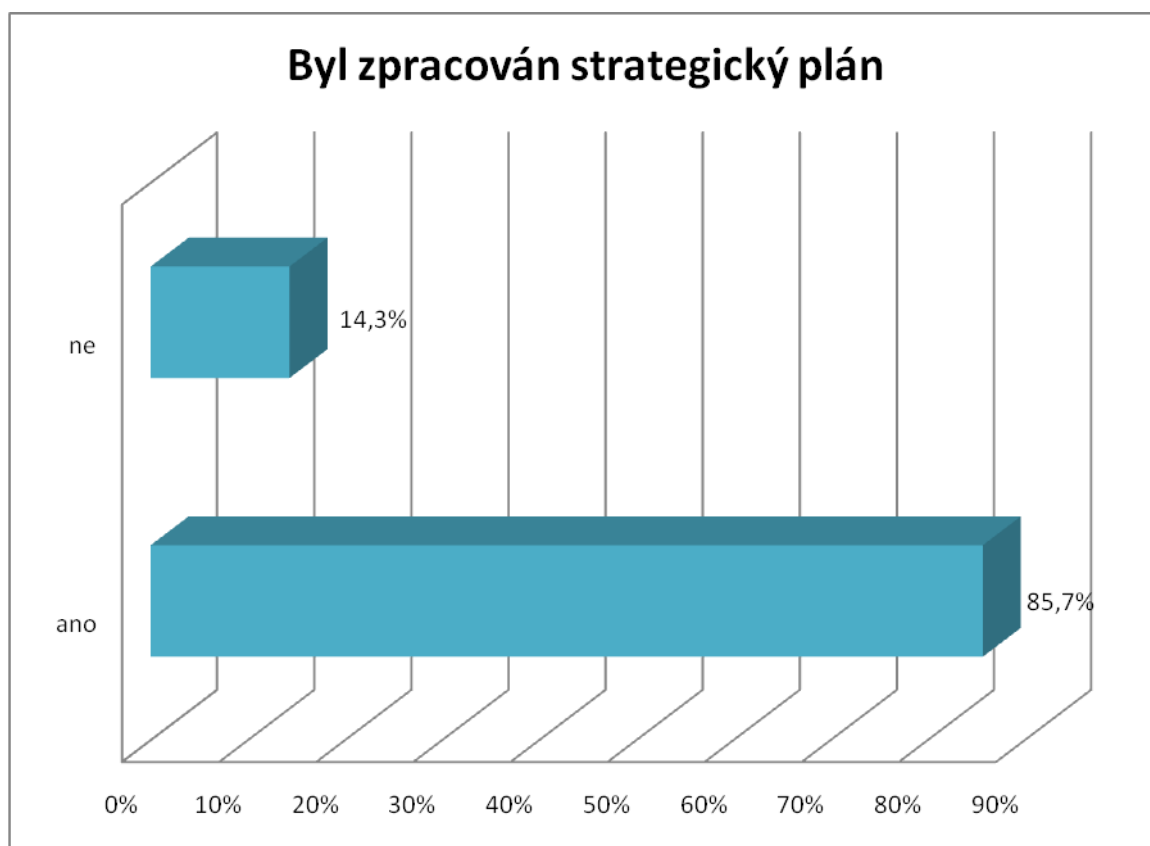
Práce v pracovních skupinách vedla k tomu, že o „sobě lidé ví a ví, jak si zajistit peníze“. Ve skupinách se řešily činnosti „zaměřené na práci, prevenci, zaměstnání, školství“. Došlo k „nastavení konkrétnějších cílů“. V důsledku práce skupin došlo ke „zřízení NZDM, zřízení poradenského centra, zlepšení image Janova“. Ve skupinách se mluví „o problémech, se kterými se potýkají jednotlivé subjekty“. Řeší se, co bude dál, provádí se rozbor stávající situace, formy a metody práce, dostupné bydlení apod. Skupiny o sobě vědí, přestože každá pracuje zvlášť. Je v nich příležitost si všechno vyříkat z očí do očí.

Důležité je, zdali došlo k **provázání pracovních skupin**. Skutečnost, že určitě došlo k provázání práce, potvrdily více než tři čtvrtiny dotázaných (77,8%). Více než pětina respondentů s odpovědí váhala (22,2%).

5.6. Vyhodnocení metod – strategický plán

V Základním dokumentu pro podporu sociálního začleňování ve městech, obcích a mikroregionech se uvádí, že v rámci lokálního partnerství se utváří strategický plán. Jedná se o metodu, která koordinuje vlastní tvorbu strategického plánu sociálního začleňování a zajišťuje podporu jeho přijetí radou a zastupitelstvem obce jako závazného rozvojového dokumentu. Na přípravě plánu se podílí všichni aktéři uvedení v cílové skupině Agentury. Činnost směřuje k podpoře realizace cílů a aktivit obsažených ve strategickém plánu, asistenci partnerům při přípravě jednotlivých projektových záměrů. Má docházet k monitorování naplňování strategického plánu, jeho aktualizaci a revizi, dopady integračních opatření mají podléhat evaluaci.

V Litvínově byl **strategický plán** zpracován, to uvádí většina partnerů (85,7%). Měl však podobu akčního plánu. Navíc existuje i komunitní plán.

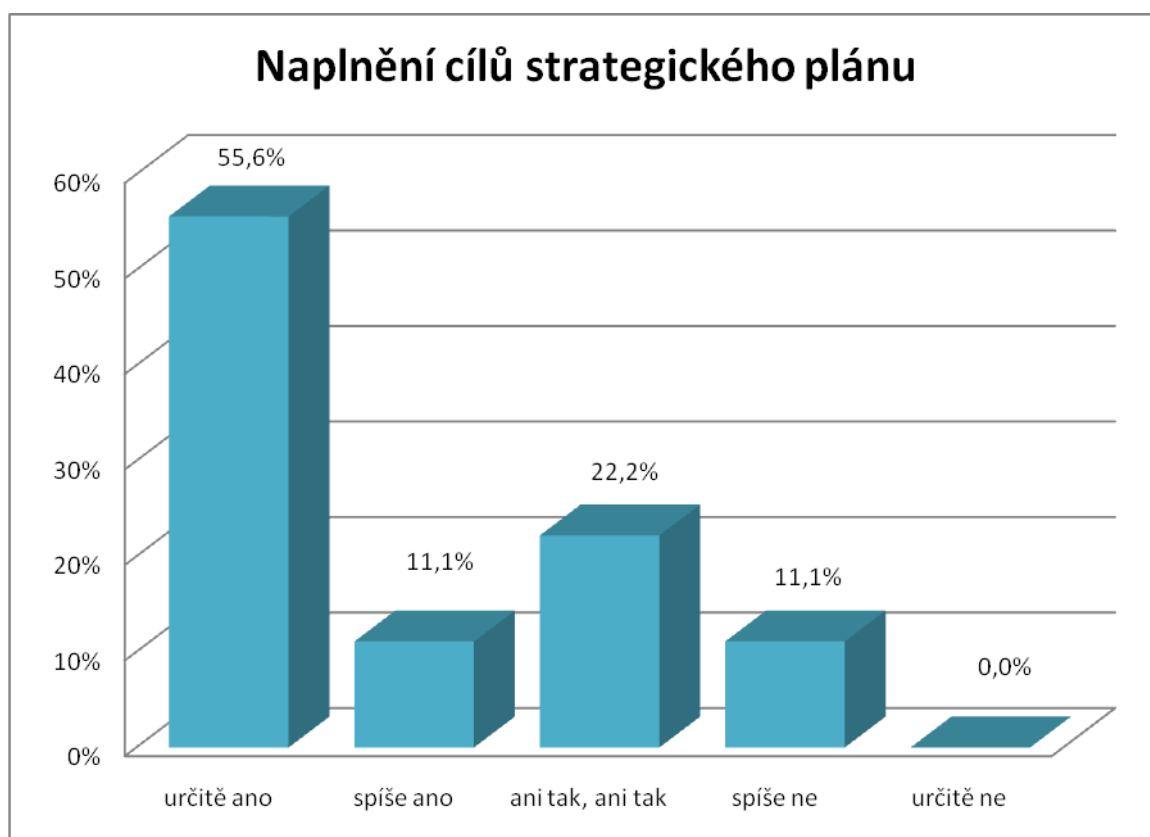
K okolnostem vzniku akčního plánu aktéři uvádí, že se utvářel v rámci práce pracovních skupin a podílela se na něm většina partnerů. Vznikal „pod tlakem úřadu vlády vzhledem k čerpání dotací. Papír pro papír. Potom se to překlátilo do komunitního plánu“. Iniciativa

přišla ze strany Agentury, „vznikly návrhy, ke kterým se vyjadřovalo lokální partnerství a město“.

Je **akční plán v souladu s potřebami obce**? Na tuto otázku existuje poměrně jednoznačná odpověď. Většina aktérů odpověděla, že je plán určitě v souladu s potřebami obce (90%) a další desetina dotázaných odpověděla, že je spíše v souladu s těmito potřebami (10%). Nikdo nad odpovědi neváhal, ani nevnímal nesoulad plánu s potřebami.

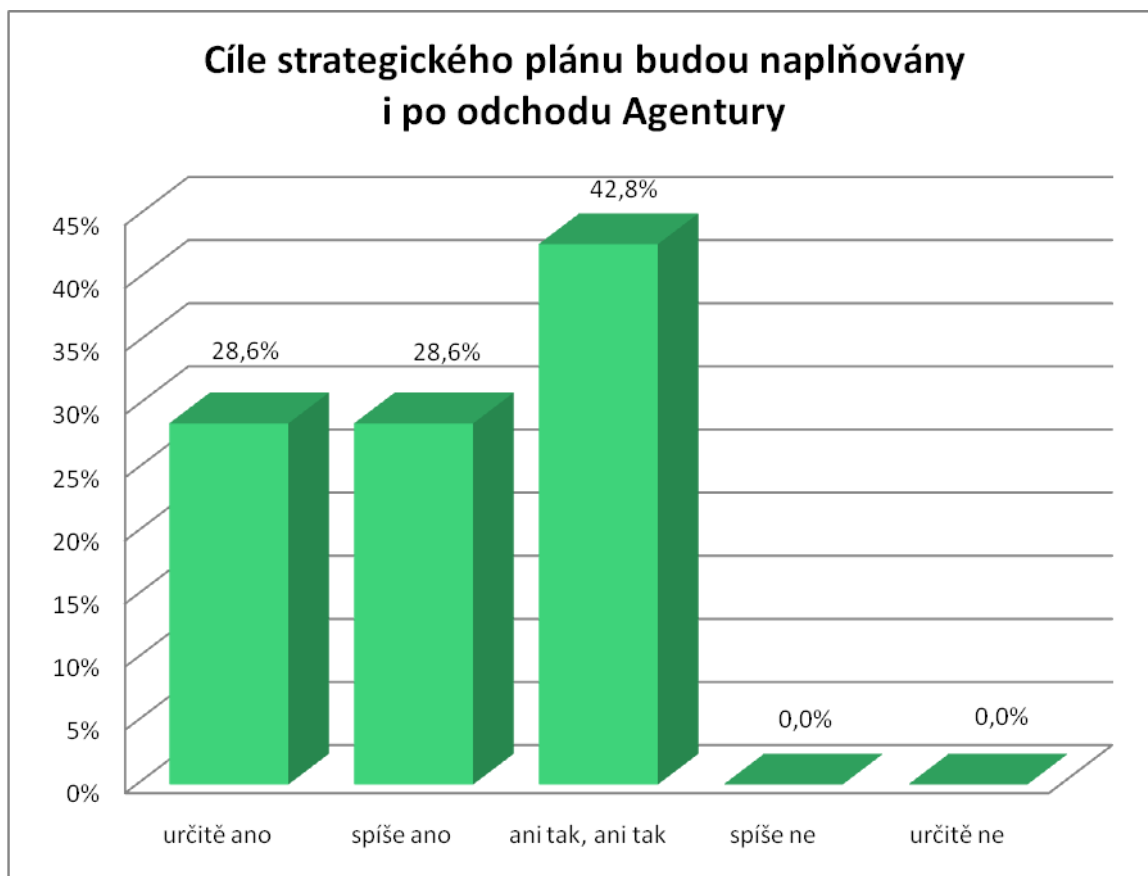

Byly **naplněny cíle akčního plánování**? Podle více než poloviny dotázaných byly cíle akčního plánu určitě naplněny (55,6%) a podle více než desetiny byly spíše naplněny (11,1%). To, že nebyly ani naplněny ani nenaplněny, označila více než pětina aktérů (22,2%). Podle více než desetiny respondentů byly cíle spíše nenaplněny (11,1%). Celkově tedy dosažení cílů akčního plánování označily více než dvě třetiny aktérů (66,7%).

Komentář k naplňování strategického plánu se týkal především skutečnosti, že se na něm ještě stále pracuje a ne všechny projekty byly podpořeny, což dosahování cílů znemožnilo. Průběžně se ale cíle naplňují, „už nedochází k nepokojům, je klid“. Stále „jsme v procesu vytváření“.

Pro samotné hodnocení projektu je důležité, zdali **budou cíle akčního plánu naplňovány i po „odchodu“ Agentury** z lokality. Více než čtvrtina dotázaných se domnívá, že cíle budou určité naplňovány i po odchodu Agentury (28,6%) a více než čtvrtina si myslí, že budou spíše naplňovány (28,6%). Více než dvě pětiny respondentů s odpovědí váhají (42,8%). Nikdo nenaplňování cílů neočekává. Celkem je tedy o dlouhodobém dosahování cílů přesvědčena více než polovina aktérů (57,2%).

Dosahování cílů podmiňuje mnoho okolností. Něco se vydaří, něco zase ne, s tím aktéři počítají. Mnohé záleží na vůli a přístupu partnerů a města. Musí být nějaký garant, který bude zajišťovat a monitorovat plnění cílů.

Je podle aktérů vytvořený **akční plán kvalitním dokumentem**? Určitě je kvalitní podle více než tří čtvrtin dotázaných (77,8%) a spíše kvalitní je podle téměř čtvrtiny dotázaných (22,2%). Za nekvalitní ho nepovažuje nikdo. O kvalitě plánu jsou tedy přesvědčeni všichni aktéři (100%).

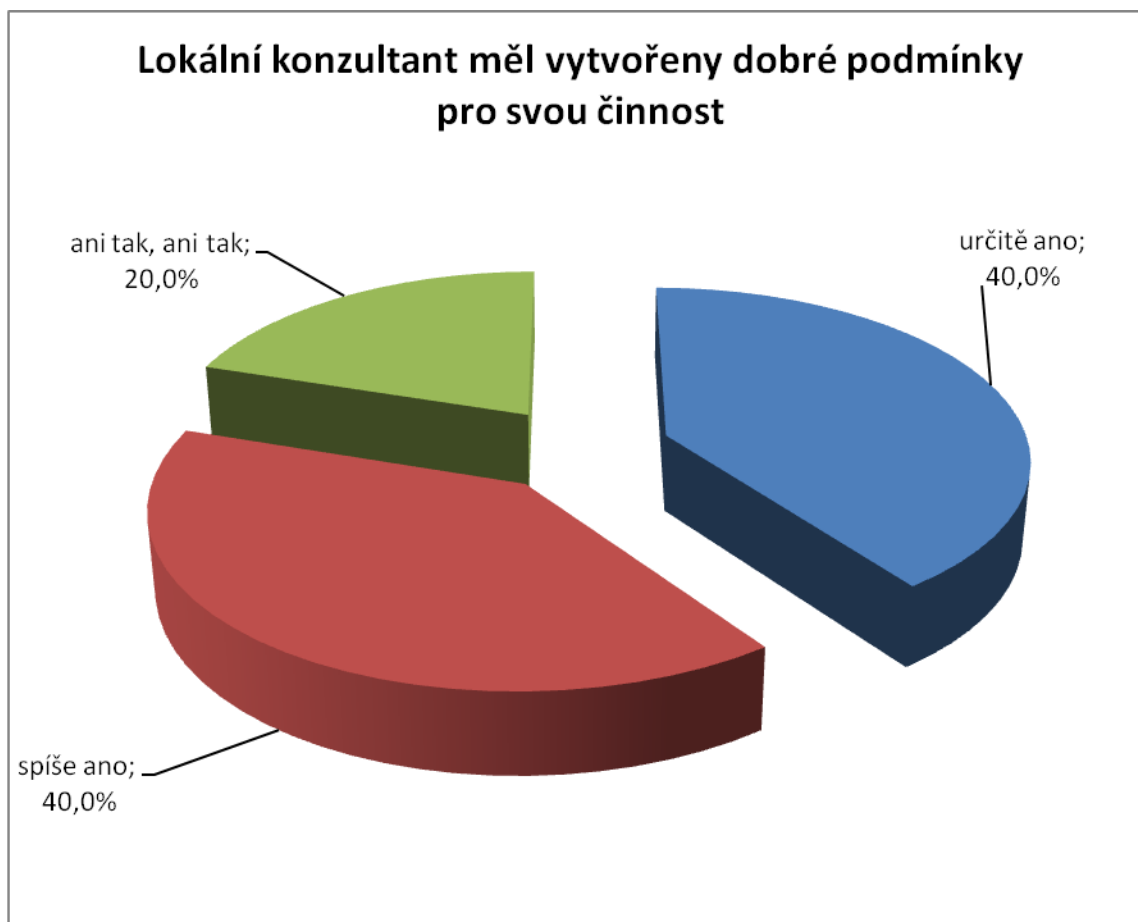
Jak jeden z aktérů uvedl, jeho kvalita je dána zapojením aktérů. „Podařilo se najít řadu hlavních problémů“ a „vznikl na spolupráci lidí z města a pomoci firmy“. „V rámci lokality je to nejvíc, co je možné udělat.“

5.7. Vyhodnocení metod – lokální konzultant

V Základním dokumentu pro podporu sociálního začleňování ve městech, obcích a mikroregionech se předpokládá, že metody Agentury budou naplňovány prostřednictvím lokálního konzultanta. Jedná se o významný prvek, který ovlivňuje implementaci integračních opatření, proto je třeba se věnovat i této konzultantské roli.

Podle aktérů se v lokalitě vystřídali celkem dva lokální konzultanti. Současný lokální konzultant byl v rozhovorech hodnocen velmi kladně. Partneři na něm oceňovali komunikativnost, předávání informací, vstřícnost, iniciativu, schopnost spolupráce, příjemné vystupování a pracovní nasazení. „*Velice příjemná a pracovitá osoba, vytvářela optimální prostředí.*”

Důležité je, zdali **měla lokální konzultantka vytvořeny v lokalitě dobré podmínky pro svou činnost**. Z odpovědí aktérů vyčteme, že podmínky měl k práci příznivé. Určitě je měl dobré podle dvou pětín dotázaných (40%) a spíše dobré podle dvou pětín dotázaných (40%). S odpovědí váhala pětina respondentů (20%). Nikdo se nezmínil o špatných podmínkách k práci.

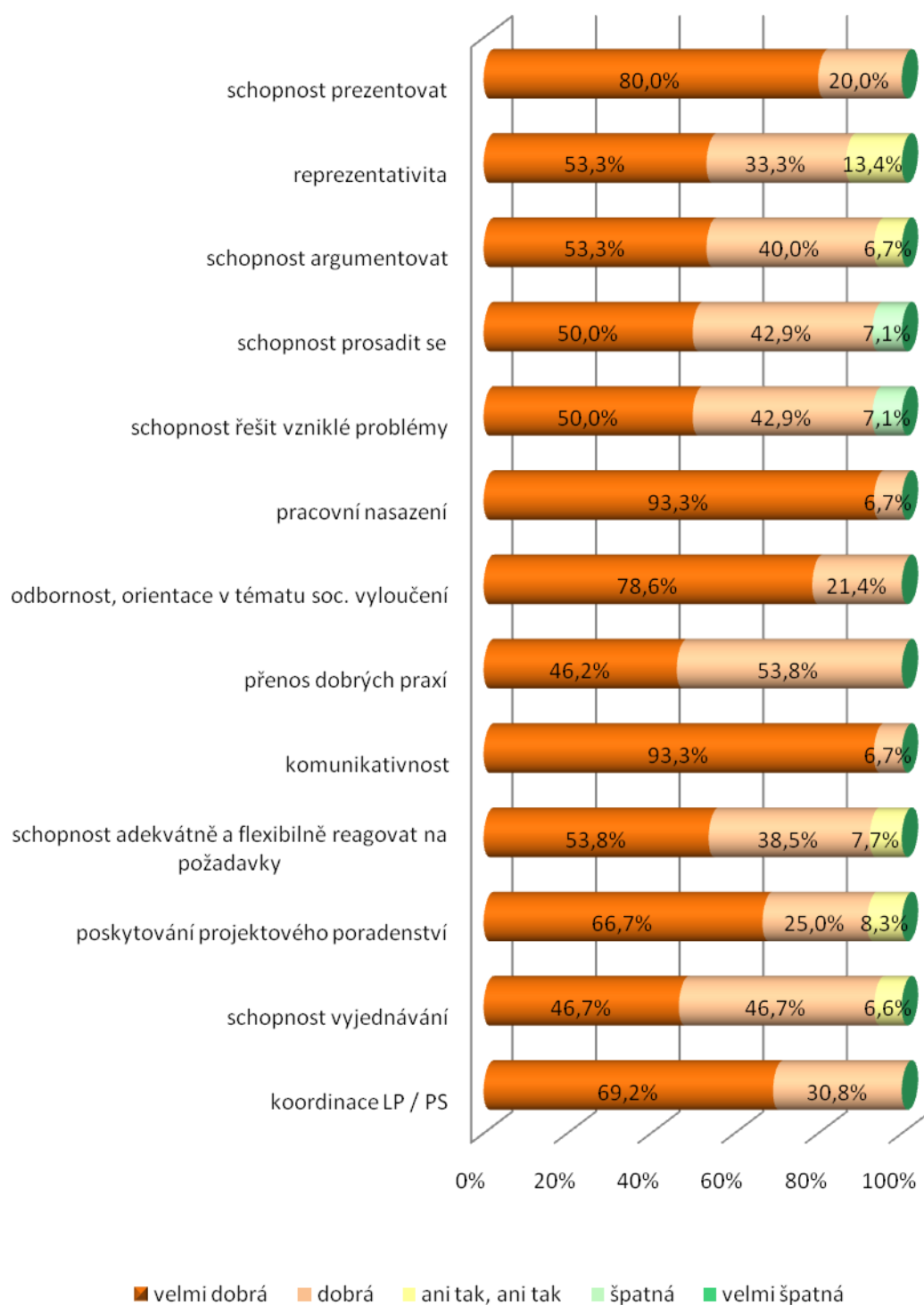
Problémy byly ale s kanceláří. „*Mohl mít zajištěnou alespoň kancelář*“. Otázka podmínek je „*interní záležitost agentury, má malé kompetence*“. Rovněž politická situace nevytváří příznivé podmínky pro působení. Problémem je odlišnost perspektiv a pohledů na řešení problémů mezi městem a ostatními organizacemi.

Co se týká **hodnocení kompetencí lokálního konzultanta**, navrhli jsme celkem třináct klíčových kompetencí, které aktéři hodnotili jednu po druhé. Tyto kompetence jsme navrhli podle nároků kladených na práci lokálního konzultanta a vybrali jsme ty, které byly z oblasti sociálních kompetencí a kompetencí v oblasti metod (odborné). Čtenáře žádáme o opatrnost při interpretaci výsledků. Byť aktéři hodnotí kompetence lokálního konzultanta, tak si musíme být vědomi, že zvládnutí kompetencí souvisí s celkovou rolí Agentury a její pozicí v lokalitě – závisí na kultuře sociálního prostředí, na místním kontextu a situaci, který mohl dát některým kompetencím vyniknout, jiné mohly být zase potlačeny zájmy a potřebami aktérů situace. Kompetence jsou v tomto ohledu spoluvytvářeny.

Jak dokládá následující graf, místní aktéři ocenili kompetence lokálního konzultanta jako velmi dobré nebo dobré následovně.

Všichni aktéři ocenili konzultantovu schopnost přenosu dobrých praxí (100%), komunikativnost (100%), schopnost prezentovat (100%), pracovní nasazení (100%), koordinaci lokálního partnerství / pracovních skupin (100%), odbornost a orientaci v tématu sociálního vyloučení (100%), více než čtyři pětiny aktérů konzultantovu schopnost argumentovat (93,3%), schopnost vyjednávání (93,4%), schopnost řešit vzniklé problémy (92,9%), schopnost prosadit se (92,9%), schopnost adekvátně a flexibilně reagovat na požadavky (92,3%), poskytování projektového poradenství (91,7%) a reprezentativitu (86,6%)

Hodnocení lokálního konzultanta

5.8. Vyhodnocení metod – projektové poradenství

V Základním dokumentu pro podporu sociálního začleňování ve městech, obcích a mikroregionech se uvádí, že další metodou působení Agentury je poradenství pro čerpání prostředků z evropských strukturálních fondů. Agentura má poskytovat poradenství pro čerpání prostředků z evropských strukturálních fondů všem partnerům v lokálním partnerství, přičemž se má zaměřovat na operační programy jako OP LZZ (zejména osa 3), OP VK (zejména osa 1.2), IOP (zejména 3.1b investice do infrastruktury sociálních služeb, 3.1c investice v oblasti sociální ekonomiky a 5.2c zlepšení prostředí v problémových sídlištích) a ROP. Agentura má poskytovat poradenství při administraci projektů a podporu při realizaci Integrovaných plánů rozvoje měst (IPRM).

Poskytoval lokální konzultant v lokalitě projektové poradenství? Téměř dvě třetiny aktérů uvádí, že ano (73,3%). Více než čtvrtina partnerů uvádí, že ne (26,7%).

Ti, kteří odpověděli, že neposkytoval, tuto odpověď vztahovali vůči sobě. Tuto službu nepotřebovali a ani ji nepožadovali. Je zcela evidentní, že někteří aktéři v lokalitě zájem o konzultace a poradenství nemají.

Dále jsme zjišťovali, jaké projekty byly v lokalitě zpracovány, v jaké jsou fázi realizace (schvalování) a jaký byl podíl projektového poradenství na jednotlivých projektech. Konfrontovali jsme tak podíl činností, které uvedl lokální konzultant a podíl činností, které označili ti partneři, kteří projekt připravovali. Reagovali jsme tak na vznášená podezření, že si pracovníci Agentury přisvojují práci aktérů.

Název projektu, operační program a č. výzvy	Žadatel	Cílová skupina	Finanční částka	Aktivity projektu	Doba realizace	Schválen /neschválen, příp. jiný stav	Míra spolupráce konzultanta*	Míra spolupráce – hodnocení aktérů	Zapojení projektového poradce Agentury ano/ne příp. jak
Komunitní a sociální centrum, IOP3.1b	Město Litvínov	Obyvatelé SVL (primárně Janov) 15+	16,8mil . Kč	NZDM, TSP, SAS, Občanská poradna, volnočasové a sportovní aktivity	Leden-prosinec 2012	V procesu hodnocení, jednou vrácen k dopracování	3,5	1,2,3,4, 5,7	Ano
Integrační aktivity Janov, IPO	Město Litvínov	Obyvatelé SVL (primárně Janov) 15+	20,1mil .Kč	NZDM, TSP, SAS, Občanská poradna, volnočasové a sportovní aktivity + koordinace integračních opatření	Leden 2012 – duben 2015	Finalizace projektové žádosti	3,5	1,2,3,4, 5,9	Ano
Vzdělávání pro budoucnost, OSF	o.s. Libuše	Cca 430 žáků ZŠ Janov a jejich rodiče	33000 EUR	Individuální práce s žáky, doučování, zapojování rodičů, akce, metodika		neschválen	3,5	1,2,3	Ne
Prevence až do konce, MV Úsvit	město Litvínov	Žáci ZŠ Janov, děti ze SVL	110000 Kč	Prevence soc.pat.jevů, peer aktivity, akce, výjezdy, pomůcky	ukončen XII/2010	Schválen	3,5	2	Ne
Impuls – na cestě do práce, OPLZZ 2.1	Litvínovská vzdělávací společnost, s.r.o.	70 dlouhodobě nezaměstnaných osob	4,9mil. Kč	zvýšení kvalifikace a zaměstnatelnosti, motivace, diagnostika, rekv., tr.zaměstnání, zprostředkování zaměstná.	červen 2011-květen 2013	schválen	9	2,9	Ne

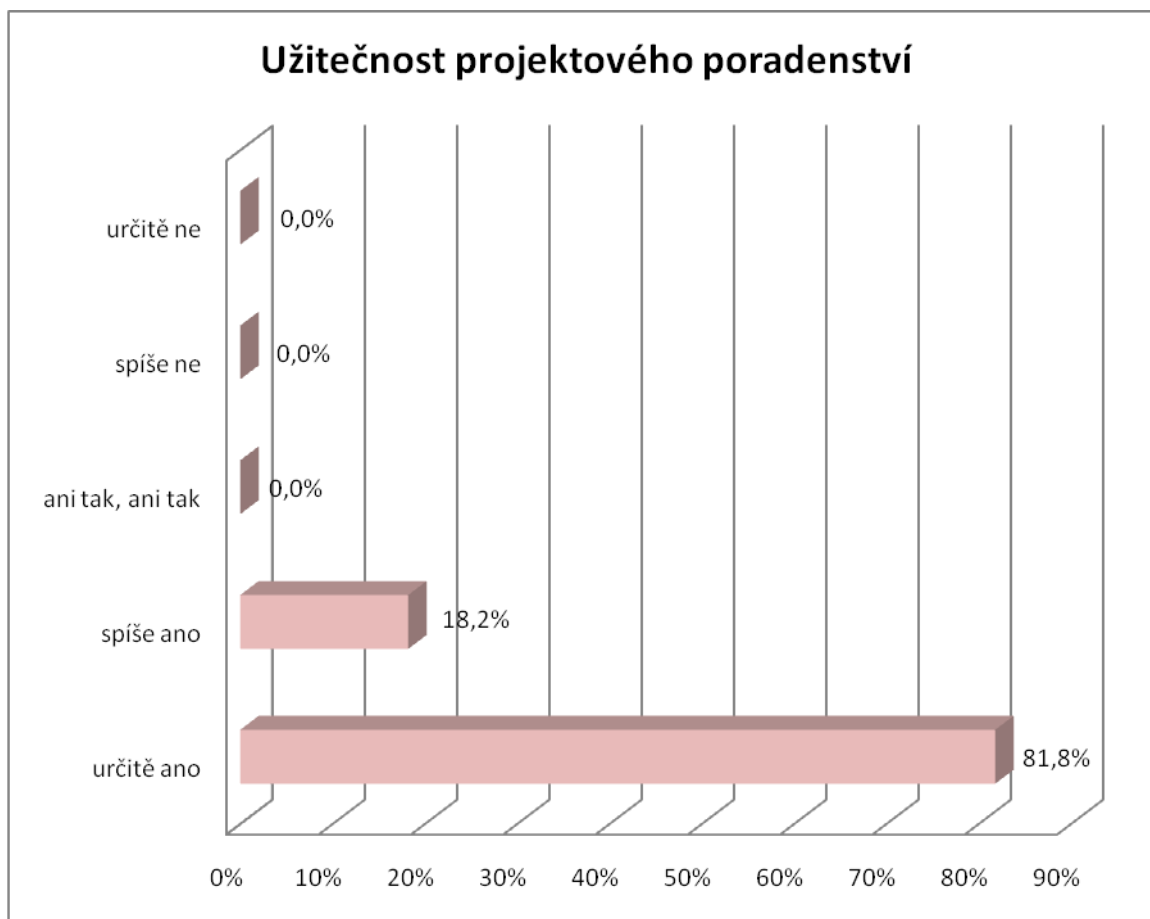
*použita následující klasifikaci (možné i kombinace více možností):

1. konzultace dílčích částí – lokální konzultant nic nepsal, jen připomínkoval
2. konzultace celého projektu - – lokální konzultant nic nepsal, jen připomínkoval
3. spolupráce na projektovém záměru – lokální konzultant pomáhal psát projektový záměr
4. napsání projektového záměru - lokální konzultant napsal projektový záměr
5. spolupráce při přípravě projektové žádosti - lokální konzultant pomáhal psát projektovou žádost
6. napsání projektové žádosti - lokální konzultant napsal projektovou žádost
7. lokální konzultant se podílel také na vkládání žádosti do benefitu
8. spolupráce na realizaci projektu
9. lokální konzultant psal vyjádření k projektu
10. jiná forma uveďte jaká

Jak z tabulky vidíme, v lokalitě byly zpracovány projekty, ve skutečnosti jich bylo ještě o něco více. Dva byly schváleny, jeden nebyl schválen a dva jsou v procesu hodnocení. Lokální konzultant poskytoval projektové poradenství, celkově je v souladu s hodnocením aktérů. V některých případech vidí aktéři míru zapojení větší, než sám konzultant.

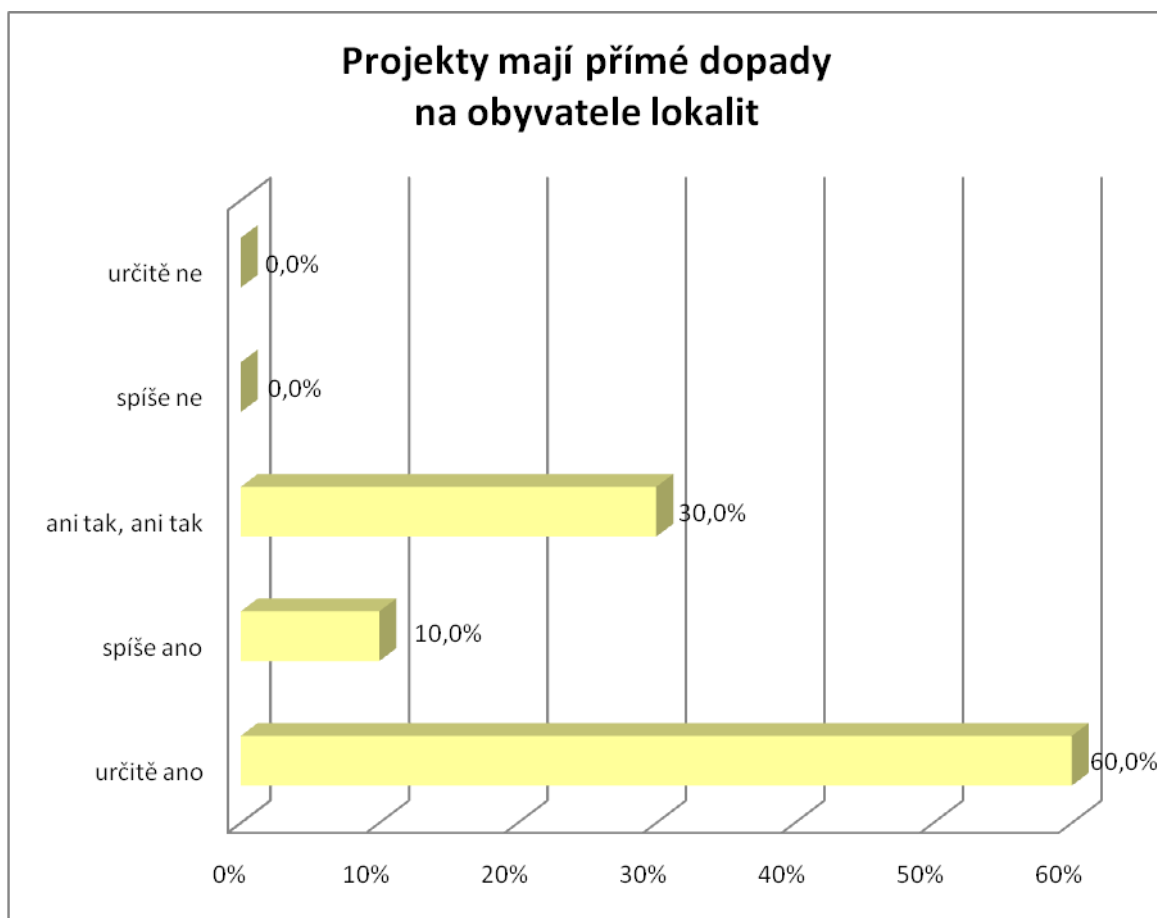
Práce se hodně soustředila na přípravu dvou velkých projektů do IOP a IPO, do jisté míry „zbrzdila“ podávání dalších projektů. Trvalo vyjednávání a zpracování projektové dokumentace. Projekt IOP byl vrácen a znovu se přepracovával. Město řeší otázku spolufinancování, osud projektu není jasný.

Jak hodnotí aktéři **užitečnost projektového poradenství**? Více než čtyři pětiny dotázaných uvedly, že je poradenství určitě užitečné (81,8%) a další téměř pětina, že je spíše užitečné (18,2%). Nikdo nevnímá poradenství jako neužitečné.

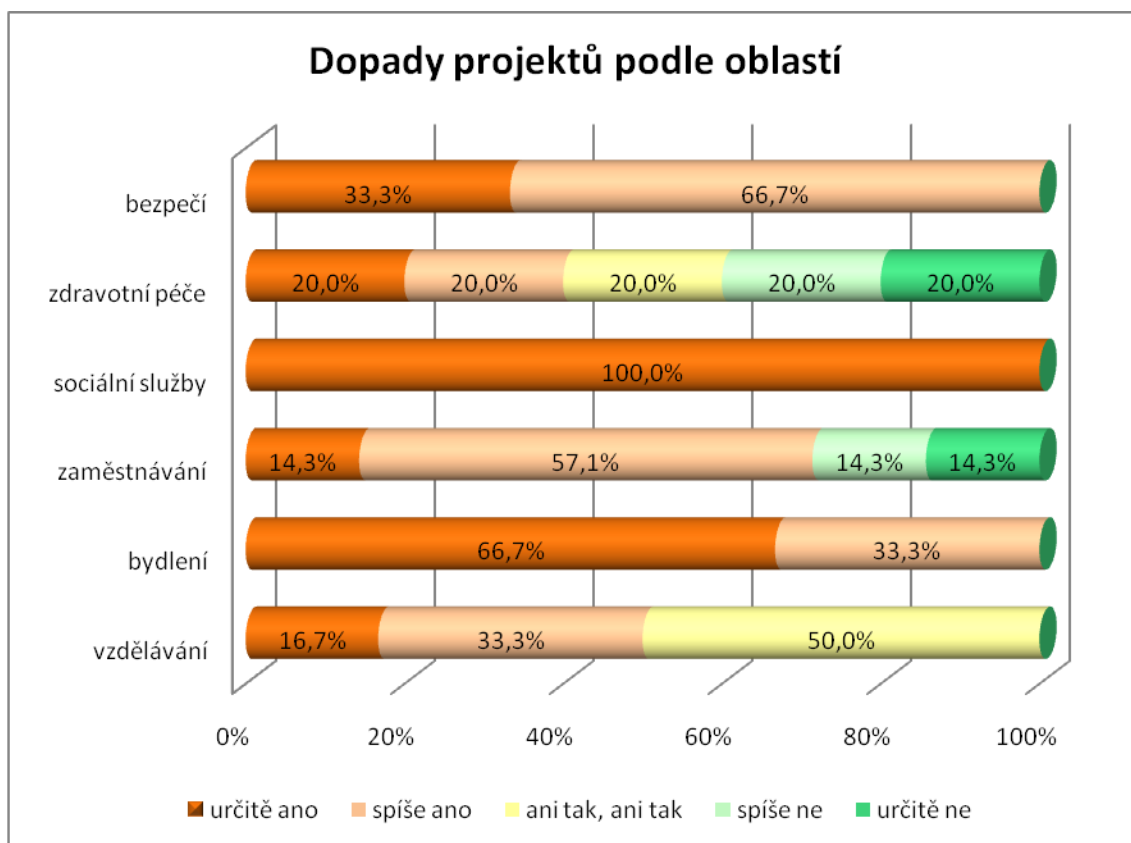

V poradenství aktéři nalézají „velkou pomoc“ a „pomoc při shánění kontaktů“. Lokální konzultant „měl přehled o tom, jak projekty zpracovávat, jakým směrem to nasměrovat“. Došlo k „vysvětlení otázek, ministerstvo má představu, jak má projekt vypadat, kterou lidi neznají, když si to nezkusí. Člověk, který projekt vymýšlí, to neumí napsat na papír, jím to přijde jasné, ale není to tam napsané. Přenos praktických zkušeností se týkal nastavení indikátorů, zarámování.“ Je patrné, že organizace využily možnosti poradenství a to zejména ty, které o této oblasti příliš mnoho nevěděly. „Nemáme takové zkušenosti, s projekty začínáme, konzultant je nechal připomínkovat odbornými pracovníky z úřadu vlády.“ Poradenství zvyšuje šance na úspěšnost. „Naděje na schválení by bez agentury nebyla tak velká, chybí zkušenosti, které agentura má“. „Bez pomoci bychom to nezvládli.“

Důležité ale je, zdali **mají projekty přímé dopady na obyvatele sociálně vyloučených lokalit**. Tři pětiny dotázaných se domnívají (60%), že určitě mají projekty přímé dopady na obyvatele lokalit a desetina, že dopady spíše mají (10%). Téměř třetina s odpovědí váhá (30%). Nikdo se nedomnívá, že by projekty neměly žádné dopady na obyvatele lokalit.

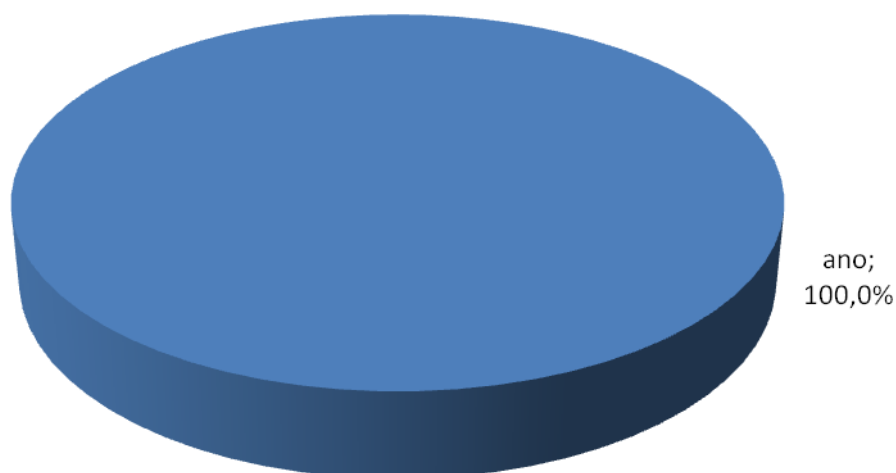
V jakých oblastech mají projekty podle aktérů dopady? Z následujícího srovnání je zřejmé, že dopady se v lokalitě týkají výhradně sociálních služeb (100%), v oblastech bezpečí (100%), oblasti bydlení (100%). O něco menší jsou v oblasti zaměstnávání (71,4%) a vzdělávání (50%) a nejmenší v oblasti zdravotní péče (40%).

5.9. Dopady na místní sociální a integrační politiky

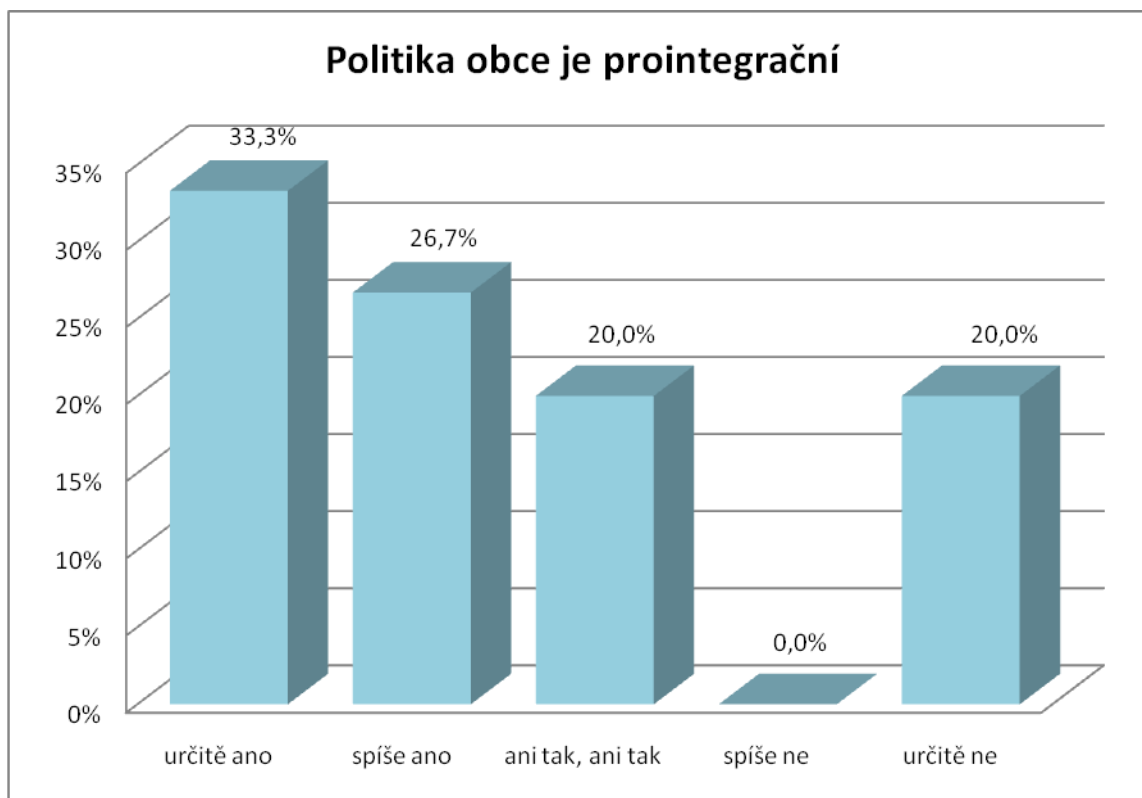
Podléhalo nějaké opatření navržené Agenturou či lokálním partnerstvím schvalování obcí?
 Všichni aktéři odpověděli, že ano (100%).

Některé opatření navržené Agenturou či lokálním partnerstvím podléhalo schvalování obcí

Aktéři uváděli, že schvalování se týkalo projektů, zejména individuálního projektu, akčního plánu, činnosti v Janově, prostupného bydlení, komunitního plánu.

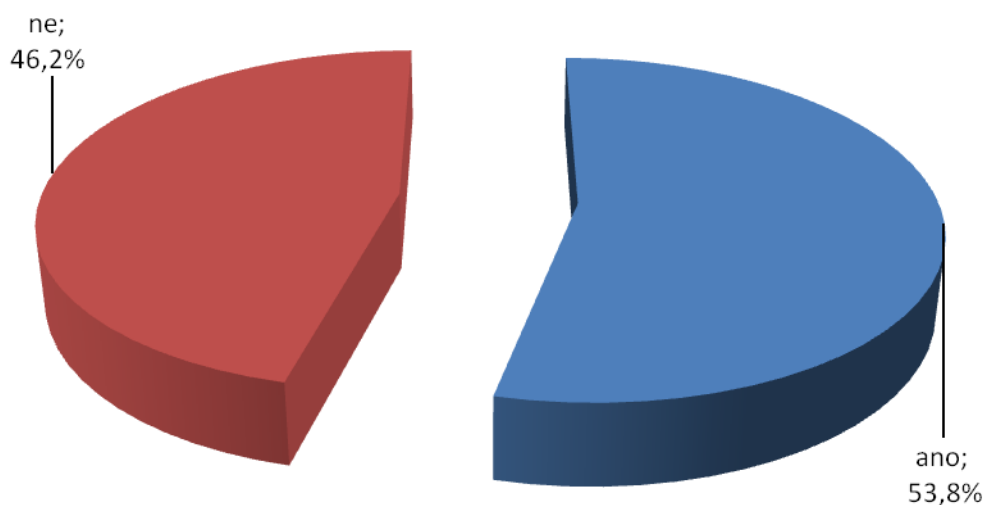
Působení Agentury do velké míry ovlivňuje politika obce. Považují aktéři **politiku své obce za podporující integraci (prointegrační)**? Za určitě prointegrační ji pokládá jedna třetina dotázaných (33,3%) a za spíše prointegrační ji pokládá více než čtvrtina dotázaných (26,7%). Celkem ji tedy za integrační považují tři pětiny aktérů (60%). Pětina respondentů neoznačila politiku za ani integrační, ani za neintegrační (20%). Za určitě neintegrační považuje politiku obce pětina respondentů (20%). Obec nepodporuje integraci podle pouhé pětiny aktérů (20%).

Aktéři vnímají, že město spolupracuje v oblasti integrace díky intervenci Agentury. *„Kdyby Agentura nebyla, tak se nic neděje“*. I v politice platí heslo *„kdo nic nedělá, nic nezkazí“*. Na druhou stranu je podpora znatelná. Město se *„snaží problémy řešit, pomáhá v činnosti, ale ne tolik, jako předchozí vedení“*. *„Podporuje projekty“*.

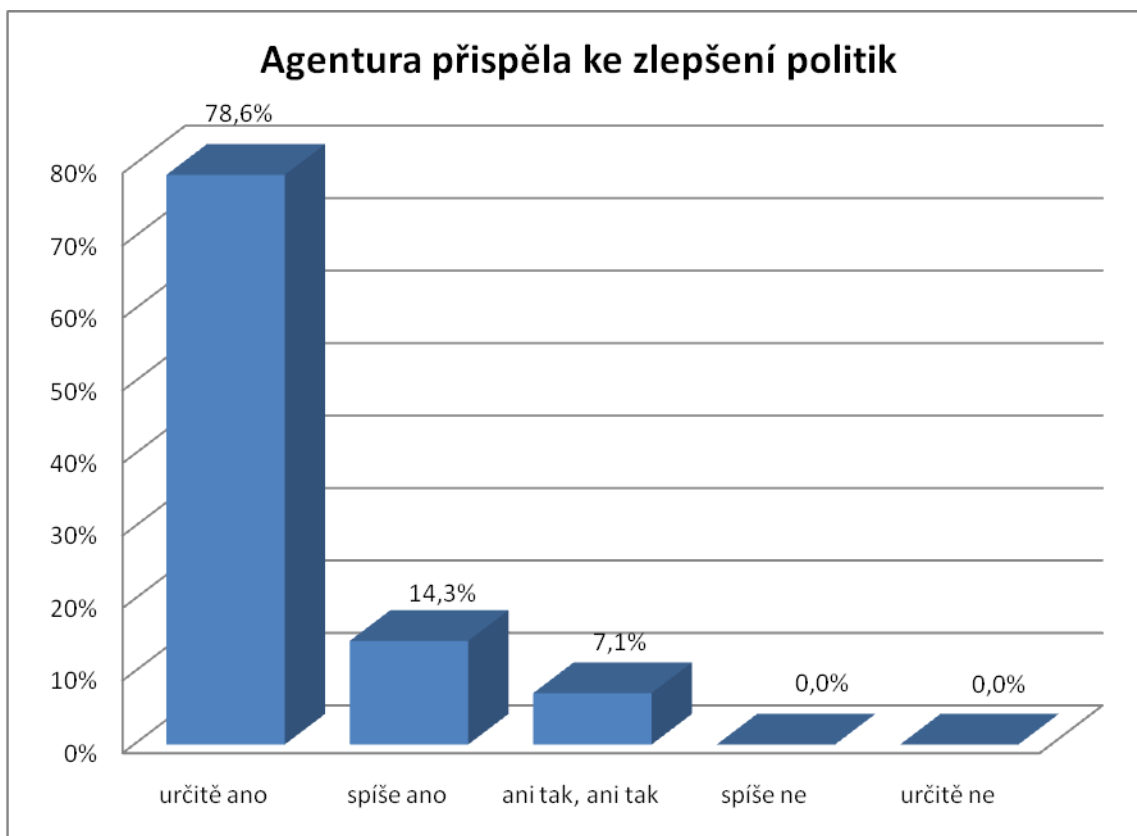
Došlo ke **změně politiky obce ve vztahu k sociálnímu začleňování v posledních třech letech?** Více než polovina dotázaných si myslí, že ano (53,8%). Méně než polovina aktérů se domnívá, že nikoliv (46,2%).

Změna politiky obce v posledních třech letech ve vztahu k sociálnímu začleňování

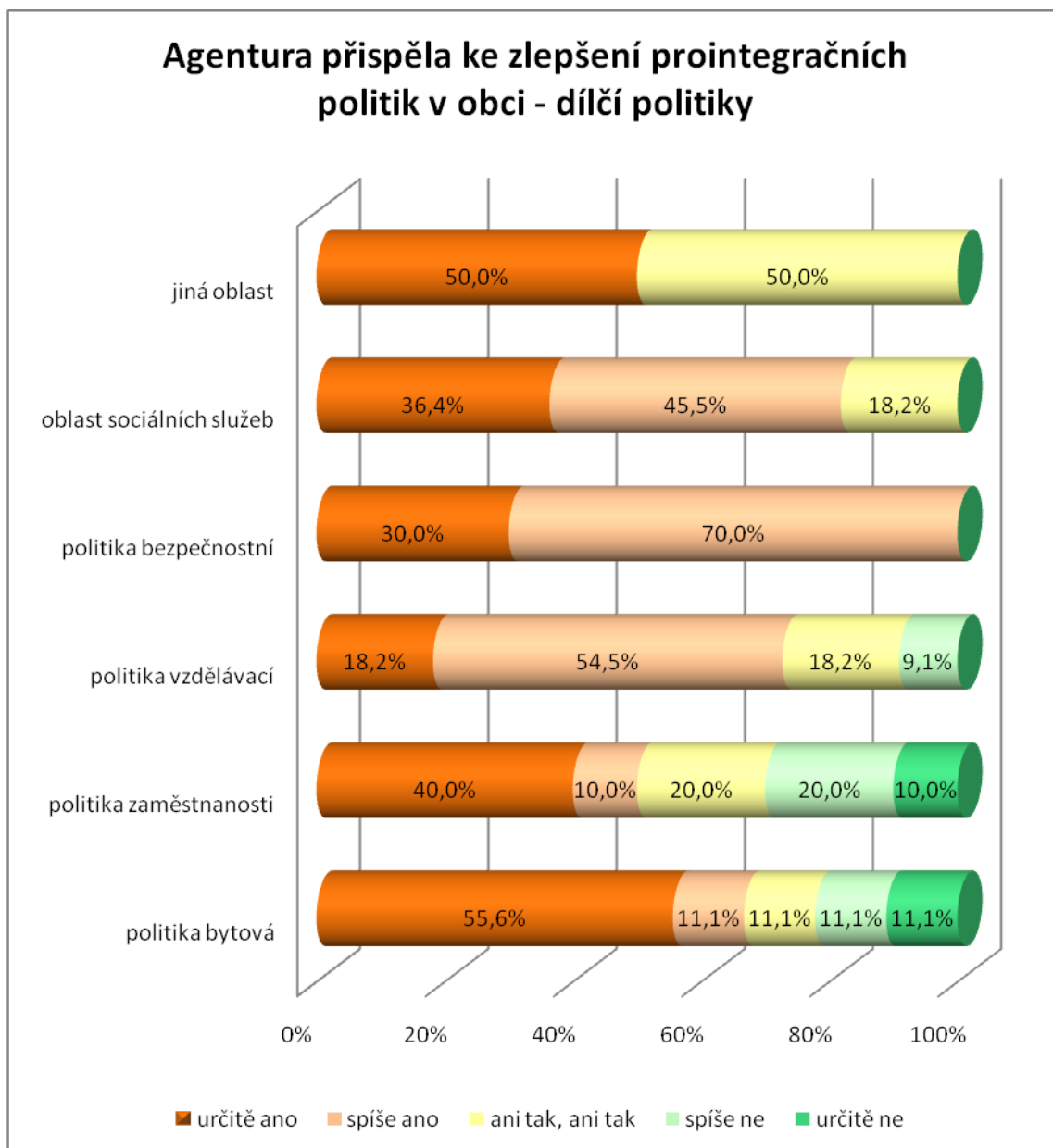

Ti, kteří uvedli, že se politika změnila, hovořili o změně k lepšímu. Kombinuje se nyní represe, prevence a pomoc, což je pokládáno za správné a spravedlivé. Viditelná je snaha o zlepšení situace. Město má „chuť problematiku řešit, chuť dělat projekty, je snaha oživit lokalitu, podpora organizací a odborů sociálních věcí“. „Bývalé vedení řešilo problematiku razantněji.“ Nově se nastavila spolupráce města s neziskovým sektorem. Politika se přitvrdila. „Je přísnější hlavně v oblasti bezpečnosti, vyplácení sociálních dávek, vymáhání dluhů“. Jeden aktér se zmiňuje o tom, že je najednou jasnější, co se může dělat a co ne. Tím pádem je zřejmé, co kdo chce dělat a případně proč nedělá nic.

Přispěla Agentura svou přítomností ke zlepšení prointegračních politik v obci? Že určitě ano uvedly téměř čtyři pětiny dotázaných (78,6%), a že spíše ano uvedla více než desetina respondentů (14,3%). Přítomnost Agentury vedla ke zlepšení politik podle většiny dotázaných (92,9%). Méně než desetina označila odpověď ani tak ani tak (7,1%). Nikdo neuvedl, že by Agentura ke zlepšení nepřispěla.

A v jakých oblastech politik zlepšení nastalo? Z následujícího grafu je patrné, že ke zlepšení podle názoru aktérů došlo zejména v oblasti sociálních služeb (81,9%), v politice vzdělávací (72,2%), v politice bydlení (66,7%) a v politice zaměstnanosti (50%). Mnohem méně pak v politice bezpečnostní (30%).

Přijatá prointegrační opatření se týkají především realizace projektů v daných oblastech, v bydlení dostupného bydlení, podpory mimoškolní činnosti, působení asistenta pedagoga, tvorby investičních i neinvestičních záměrů, přijetí terénních pracovníků, registrování sociálních služeb, asistence prevence kriminality, projektu nulové tolerance, organizování veřejné služby, zavedení terénních programů, společných schůzek města s neziskovým sektorem, předškolního vzdělávání.

Aktéři nahlíží na **možnosti řešení problému sociálního vyloučení v obci** následovně. Shodují se na tom, že se jedná „o běh na dlouhou trať, musí tam být koordinace a spolupráce“. Je to otázka času. „Běh na dlouhou trať, až po vymření rasistů se něco podaří, zatím je třeba mírnit třecí plochy“.

Jedná se o nesmírně komplikovaný strukturální problém. „Musí se vyvíjet tlak na příchod investorů, aby se zvýšila zaměstnanost, výstavba továren, které nabídnou místa, která nevyžadují kvalifikaci. Spousta lidí chce pracovat, z dávek se nedá vyžít.“ Znatelný je důraz na integraci na trh práce, který je ale v místě ve špatném stavu. „Musí se lidem uvolnit uměle pracovní trh a přístup ke vzdělání.“ Druhou oblastí řešení je již zmíněné vzdělávání. „Spousta lidí, starších, neumí pořádně číst a psát.“ „Kdyby byly vytvořené podmínky pro bydlení, zaměstnání apod., nevznikalo by sociální vyloučení.“ V místě je situace složitější díky „sestěhování neplatičů, problémových rodin. Není problém s Romama, kteří zde žijí dlouho, ale největší paseku udělali nově přistěhovalí“. „Situace komplikuje velká migrace.“

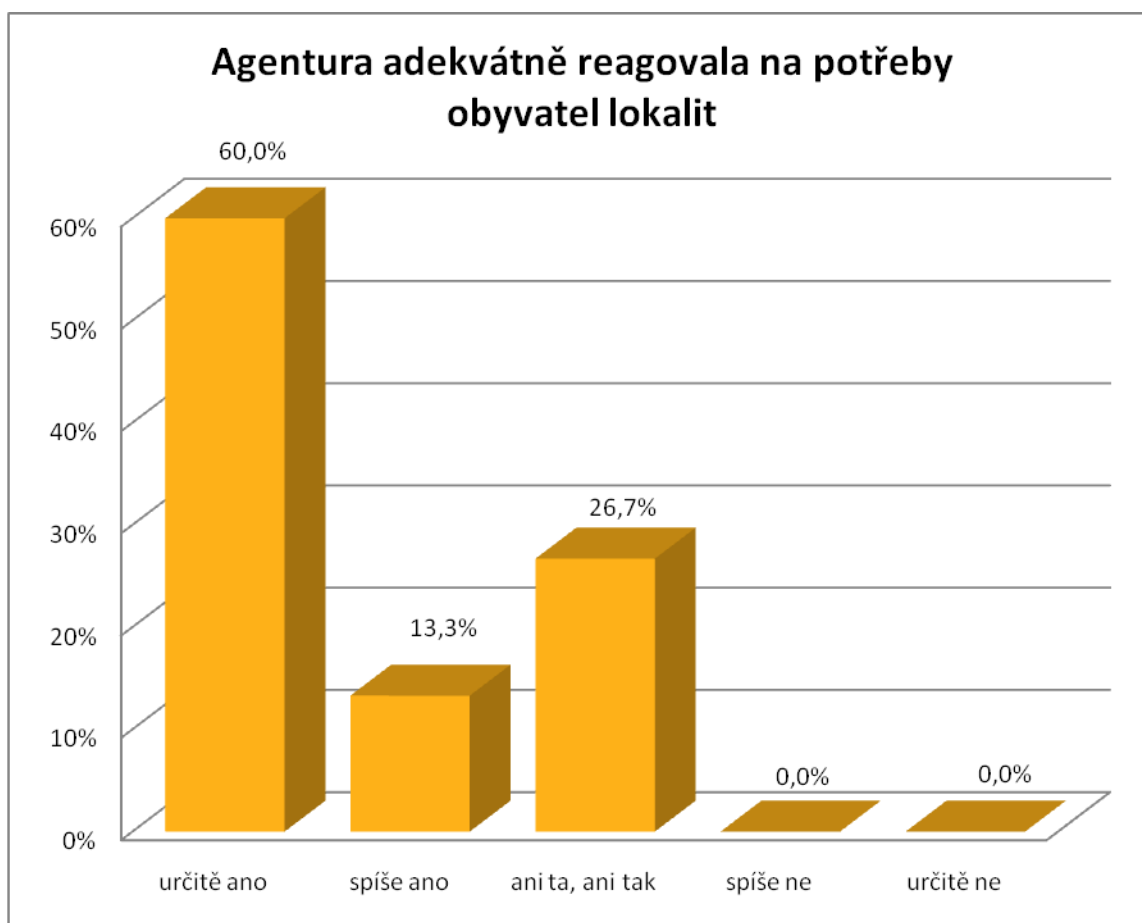
Aktérům se zdá, že v poslední době dělají, co se dá. Město jim přeje, ale absentuje větší systémová podpora. „Obec je pozitivně nastavená, ale musí přijít podpora od státu.“ Možnosti jsou „značně omezené: jak ze strany obce - finanční možnosti, tak ze strany romské komunity - nevnímá snahy přívětivě“. Jediné „možnosti přinesla Agentura, jiné možnosti nejsou“. Snad by bylo vhodné více angažovat soukromý sektor.

Příčinou zdejších problémů je převážně dlouhodobé neřešení této oblasti. Špatná byla bytová politika, která koncentrovala sociálně vyloučené osoby do jednoho místa. Neřešení problémů vyústilo do ještě větších potíží. Migrace sytila sídliště dalšími lidmi. „Problém je napůl v lidech samotných, lidé si spoustu problémů způsobují sami, svým způsobem života, nesou si ho z historie. Problémem je velká nezaměstnanost, s tím související dávkový systém, který byl velmi štědře nastaven, lidé ho zneužívali, což dnes úplně nejde, protože je to vázán na veřejnou službu. Problémem je taky, že lidé nemohou sehnat práci někde, kde není. Navíc ještě, když jsou dlouhodobě nezaměstnaní.“ „Největší problém je spojený s nezaměstnaností, lidé nemají základní podmínky k životu a tím vzniká sociální vyloučení. Lidé si více rozumí v lokalitách a uzavírají se tam.“

Jsou tedy celkem čtyři příčiny: „vysoká nezaměstnanost, sestěhování problémových obyvatel na jedno místo, privatizace bytového fondu, nízká úroveň vzdělanosti.“

5.10. Dopady v oblasti eliminace sociálního vyloučení

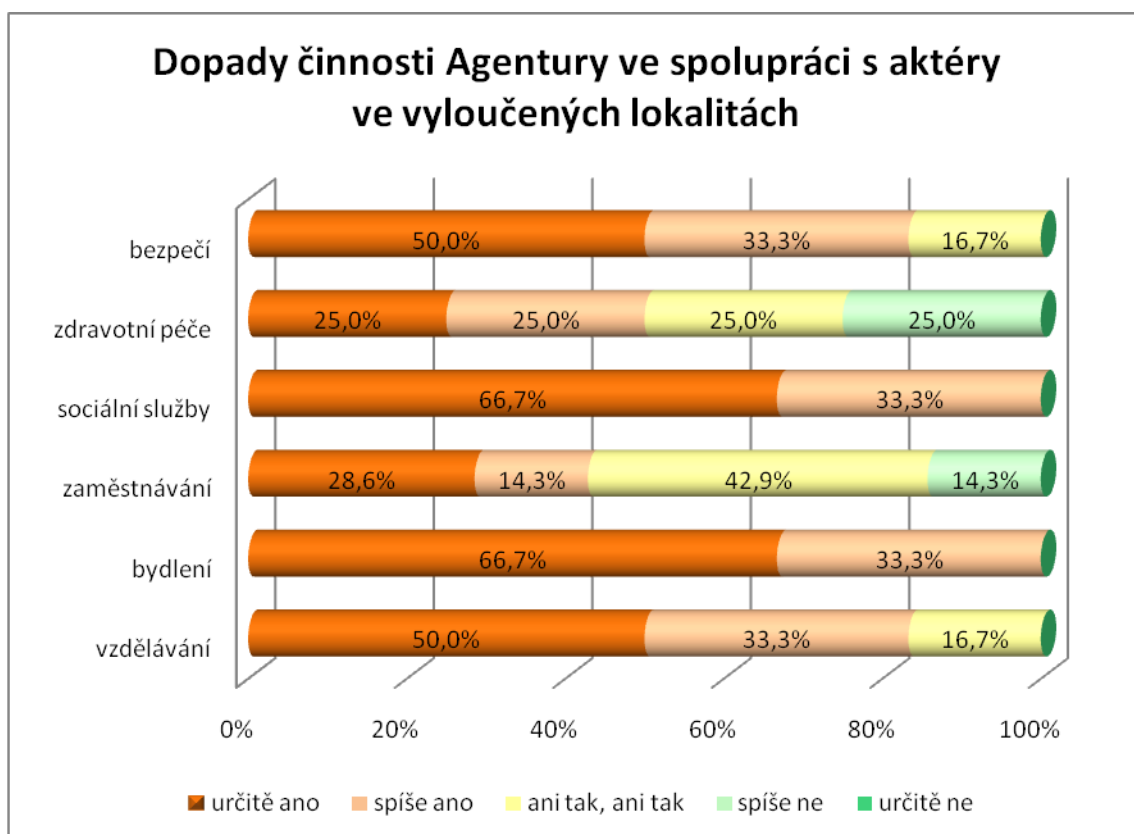
Dokázala Agentura v lokalitě **reagovat na potřeby obyvatel sociálně vyloučených lokalit**? Určitě dokázala reagovat na potřeby podle tří pětín dotázaných (60%) a spíše dokázala reagovat podle více než desetiny dotázaných (13,3%). Tedy téměř tři čtvrtiny aktérů se domnívají, že Agentura dokázala na potřeby obyvatel lokalit reagovat (73,3%). Více než čtvrtina s odpovědí váhá (26,7%). A nikdo neuvedl, že adekvátně nereagovala na potřeby obyvatel lokalit.

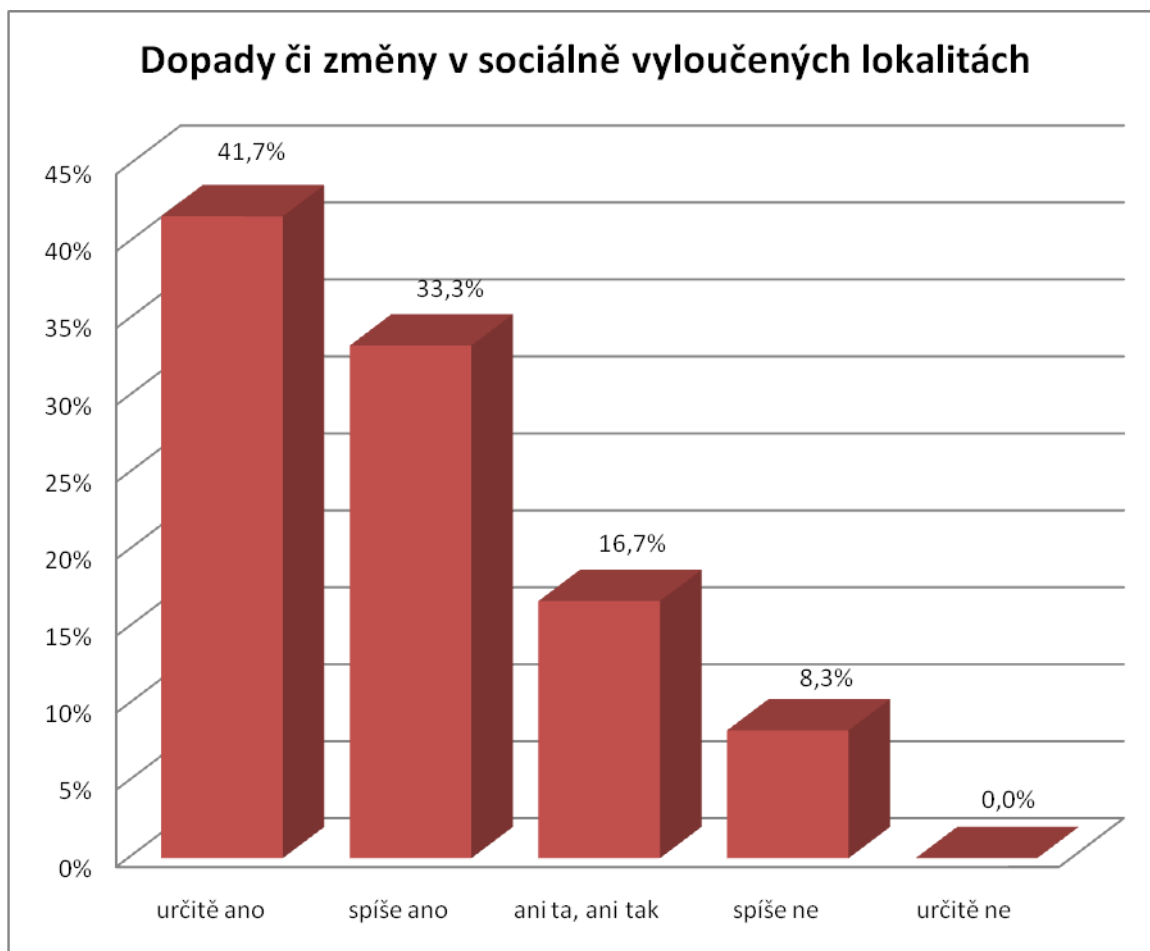
Jak to, že se v Litvínově reagování na potřeby tak vydařilo? Provedlo se dobré zmapování potřeb, byli zapojeni terénní pracovníci organizací. Na druhou stranu to vedlo k mírnému zahlcení: „Potřeby jsou tak velké a její možnosti tak malé, že to prostě není možné.“ Zmapovaly se chybějící služby. Zejména k tomu došlo v rámci Janova.

Jaké jsou **dopady činnosti Agentury ve spolupráci s ostatními aktéry**? Aktéři se shodují v tom, že dopady už jsou vidět.

Z níže uvedeného grafu vyčteme, jak dopady do lokalit podle dílčích oblastí hodnotí aktéři. Největší jsou podle aktérů v oblasti sociálních služeb (100%), bydlení (100%) a dále i bezpečí (83,3%), v oblasti vzdělávání (83,3%). O něco menší pak v oblasti zaměstnávání (42,9%) a zdravotní péče (50%).

Existují podle aktérů známky dopadů či změn v sociálně vyloučených lokalitách? Vidíme, že více než dvě pětiny dotázaných tvrdí, že dopady jsou určitě viditelné (41,7%) a třetina aktérů uvedla, že dopady spíše existují (33,3%). Celkem tedy nějaké dopady vidí tři čtvrtiny dotázaných (75%). Méně než pětina s odpovědí váhá (16,7%) a méně než desetina tvrdí, že k žádným dopadům spíše nedošlo (8,3%).

Jedná se o viditelné změny, a přestože je ještě mnoho práce, tak se týkají „realizace nových programů v oblasti sociálních služeb, kriminality, bydlení“. Došlo k „uklidnění situace, řešení bytové problematiky, docházky dětí, spolupráce s terénními pracovníky“. Aktéři uvádí, že se jedná o změny trvalého charakteru, zejména v oblasti prostupného bydlení. Změny jsou patrné, týkají se: „zvýšení pocitu bezpečí, klidu v lokalitě, čistoty, snížení trestní činnosti, snížení počtu přestupků, vyššího množství sociálních služeb“. Zlepšila se vzájemná komunikace. „Zlepšila se bezpečnost, vzdělávání, rozšíření sportovních aktivit.“ „Pomohlo ke zřízení veřejné služby, k většímu pořádku.“ Nastalo „větší bezpečí, informovanost obyvatel, konkrétní práce s lidmi.“ Zkrátka: „daří se dělat pozitivní věci“. Celkově je ale ještě na vyhodnocení podle některých „brzy“.

Omezení spočívají v oblasti zaměstnanosti. Naráží na nedostatek zájmu ze strany obyvatel lokalit. „Snaha ze strany organizací a pracovního úřadu je velká, ale musí existovat i snaha a hlavně chtít na druhé straně“. „Nejsou zaměstnavatelé, Romům se ani nevyplatí jít do práce, nebo dělají na černo“. Nízká je kapacita klubu pro děti.

6. Shrnutí výsledků

Zvláštnost Litvínova spočívá v tom, že bylo přijato k ostatním lokalitám později. Město se podepsáním Memoranda stalo 4. února 2010 třináctou pilotní lokalitou. Nebylo tak moc zasaženo vlnou slibů. Mělo svým způsobem štěstí. Jednak zde neproběhla vlna nerealistického slibování a současně se vyjednávaly podmínky vstupu a působení Agentury. Byl schválen komunitní plán, poté se vyjednávalo memorandum a tím byla zajištěna propojenost procesu komunitního plánu s lokálním partnerstvím. Agentura navíc přichází s již připravenými nástroji, což se v ostatních pilotních lokalitách nestalo. Podmínkou vstupu Agentury také bylo zajistit změny v oblasti bydlení. Litvínov se v roce 2009 stal jedním z prvních měst v ČR, které se dohodlo se soukromým majitelem bytového fondu na zavedení systému takzvaného prostupného bydlení.

Evidentní je napojení na terén a to prostřednictvím pracovníků organizací. Došlo k nastavení dobré komunikace mezi aktéry. Může se zdát, že město bylo neposkrvněné, ale určité síťování v něm probíhalo i dříve. Efektivní bylo sloučení Komise pro Janov a pracovní skupiny komunitního plánování Občané ohrožení sociálním vyloučením a občané v krizi do lokálního partnerství. Tím se zabránilo duplicitě procesů. Došlo tím k přenosu podnětů z komunitního plánování do širší platformy.

Po událostech v Janově bylo do prostředí provedeno několik intervencí, lokální partnerství jim dodalo na větší koordinovanosti. Začali se setkávat také terénní pracovníci organizací. Komunitní plánování bylo iniciované Agenturou, byla to podmínka jejího působení. Je zřejmé, že listopad 2008 byl zlomkem v uvažování města. Nezamýšlený důsledek těchto neblahých událostí vedlo k aktivnějšímu přístupu města. Řešení problémů se ukázala jako nevyhnutelné. První pokusy o řešení situace byly více represivní, řešilo se posilování bezpečnosti v místě (mobilní služebna apod.). Začaly se poté objevovat další služby jako veřejná služba. Vliv Agentury je patrný v oblasti zavádění prostupného bydlení a síťování aktérů. Jedná se o nepřehlédnutelné zásadní intervence, jejichž efektivita je zřejmá. Síťování zpočátku naráželo na bariéry nedůvěry, obviňování, osobních překážek, ale nakonec se vydařilo. Podařilo se překonat bariéru mezi městem a neziskovými organizacemi, zlepšila se komunikace. Neziskový sektor dokázal přenášet potřeby svých klientů do partnerství. A město se začalo více angažovat, působí vstřícně. Vyjasnili se vzájemné pozice a role. Volební změna způsobila drobné diskontinuity, ale v Litvínově se ukazuje, jak je důležité „oficiální“ ukotvení procesu. Město také v minulosti pozastavilo projekt Budoucnost pro Janov, kolem kterého se odehrály spory (byl mířen do oblasti zaměstnanosti).

Osud velkého chystaného projektu (IOP) je zatím nejasný. V případě neúspěchu by se hledala nějaká náhradní varianta. Návazný projekt (IPO) je propojen s akčním plánem. Naplňování akčního plánu je spojeno s tímto plánovaným projektem. Vedle ambiciózních projektů se

Agentura podílela na aktivitách v oblasti bydlení (prostupné bydlení), vzdělávání, sociálních služeb – formou prosazování, poradenství, medializace, mediace a lobbingu.

Z časového hlediska je zřejmé, že Agentura v lokalitě nijak neztrácela čas. Její vstup byl plánovaný, lokální konzultant měl na rozdíl od jeho kolegů v jiných lokalitách, kteří začali mnohem dříve, poměrně jasno. Ukazuje se, že Agentura patří k učícím se organizacím a dokáže se poučit z předchozích chyb. Zatímco jinde je plánování a návaznost na komunitní plánování nejasné ještě po dvou letech působení, v Litvínově jsou tyto záležitosti vyjasněny hned v počátku. Na první pohled jde vidět, že ve srovnání s jinými pilotními lokalitami je zde mnohem lepší atmosféra a výsledky se nedosahují tak lopotně, jak jinde. Proces je řízenější, intenzivnější a s větším přesahem a působením ve vyloučených lokalitách.

Výběr obce pro spolupráci s Agenturou považují místní aktéři za dobrou volbu a není zpochybňován. Jednoduše se dá říct, že byl dobrý, protože se osvědčil. Začátky působení Agentury byly pracovního charakteru, v místě se „nehledala“ jako jinde v pilotních lokalitách. Vyvolala sice v procesu síťování nějaké třenice, tímto ale proces musel projít, aby byly vztahy přenastaveny. Agentura dokázala v Litvínově aktérům víceméně objasnit, jak bude v obci působit a jakým způsobem bude pracovat. Celková atmosféra v obci ve vztahu k příchodu Agentury se dá charakterizovat slovy příznivá až mírně opatrná. Postoje obce jako celku vůči příchodu Agentury byly víceméně příznivé. Očekávání aktérů byla různá, ale reálnější než v jiných pilotních lokalitách.

Aktéři spatřovali poslání Agentury v lokalitě ve čtyřech rovinách: síťování partnerů a koordinaci procesů, kultivaci obce, pomoci obyvatelů vyloučených lokalit a projektovém poradenství. Není divu, že tato reálná očekávání byla u valné většiny aktérů naplněna.

Ukázalo se, že Agentura dokázala podpořit obec, aby byl zajištěn rovný přístup v oblastech integrace - k zajištění rovného přístupu mířila podpora především do oblasti sociálních služeb, do oblasti bydlení, do oblasti vzdělávání, do oblasti bezpečí, méně pak do oblasti zaměstnávání a nejméně do oblasti zdravotní péče. Podpora všech oblastí je ale i tak dost silná.

Názory na to, zdali obec dokáže po ukončení pilotního působení Agentury funkčně řešit problematiku sociálního vyloučení, jsou ještě nevytříbené, v tomto směru se má obec ještě na co připravovat.

Agentura v obci dokázala uspět. Podpořila proces sociálního začleňování v místě. Změny jsou viditelné, konkrétní, trvalé a pozitivní. Započaté procesy budou mít dle všeho patřičnou setrvačnost. Celkové vyhodnocení se dá označit jako jednoznačně přínosné. Ale také je co zlepšovat, velký potenciál je v množství doporučení a návrhů, které dokáží aktéři formulovat. Agentura je pokládána za smysluplnou a funkční organizaci. Zcela jistě k tomu přispěla

skutečnost, že aktéři jsou obeznámeni s posláním a cíli Agentury, takže i jejich očekávání jsou realistická. V důsledku toho pak hodnotí aplikované nástroje, nikoliv své imaginace.

Lokální partnerství našlo hned zpočátku svou roli a splnilo úkol síťování a propojení místních aktérů. Byl vyjasněn vztah ke komunitnímu plánování. Partnerství začalo být po období vyjasňování vztahů a kompetencí produktivním nástrojem. Nadpoloviční většina aktérů uvedla, že lokální partnerství dosáhlo svého cíle.

V Litvínově místo strategického plánu vznikl akční plán. Je úzce vázán na chystaný projekt, což je pro jeho hodnocení v tuto chvíli důležité. Plán je v souladu s potřebami obce a k jeho plnění dochází podle více než dvou třetin aktérů. Zatím se na něm ještě stále pracuje a ne všechny projekty byly podpořeny, což dosahování cílů znemožnilo. Jedná se o kvalitní dokument.

K úspěšnému fungování Agentury přispěl lokální konzultant, který je kompetentní v ústředních dovednostech potřebných pro síťování. Poskytoval projektové poradenství. A v lokalitě vznikla řada projektů a „drobných“ aktivit a činností. Práce se hodně soustředila na přípravu dvou velkých projektů do IOP a IPO, do jisté míry „zbrzdila“ podávání dalších projektů. Trvalo vyjednávání a zpracování projektové dokumentace. Projekt IOP byl vrácen a znovu se přepracovával. Město řeší otázku spolufinancování, osud projektu není jasný. Kladně je vnímána užitečnost projektového poradenství a projekty mají přímé dopady na obyvatele vyloučených lokalit. Týkají se výhradně sociálních služeb, oblasti bezpečí a oblasti bydlení. O něco menší dopady jsou v oblasti zaměstnávání a vzdělávání, nejmenší v oblasti zdravotní péče.

Politika obce je v očích tří pětin aktérů pokládána za prointegrační. Aktéři vnímají, že město spolupracuje v oblasti integrace díky intervenci Agentury a z větší části jsou přesvědčeni o tom, že došlo ke změně politiky obce ve vztahu k sociálnímu začleňování v posledních třech letech. Příspěvek Agentury ke zlepšení prointegračních politik v obci je evidentní. Ke zlepšení došlo především v oblasti sociálních služeb, v politice vzdělávací, v politice bydlení a zaměstnanosti. Mnohem méně pak v politice bezpečnostní. Jak se ukazuje, pozornost si zaslouží zejména oblast začleňování obyvatel na trh práce, současně jsou ale známy limity místního trhu. Nabízí se možnost více angažovat do řešení podnikatelskou sféru.

Ukázalo se, že Agentura dokázala v lokalitě reagovat na potřeby obyvatel sociálně vyloučených lokalit. Podařilo se jí to prostřednictvím napojení a angažování pracovníků působících v terénu. Zajímavým nástrojem je moderované setkávání terénních sociálních pracovníků. Dopady činnosti jsou viditelné a jsou zejména v oblasti sociálních služeb, bydlení a dále i bezpečí, v oblasti vzdělávání. O něco menší pak v oblasti zaměstnávání a zdravotní péče. Dopady jsou viditelné přímo v sociálně vyloučených místech.

Je na místě se ptát, proč Agentura v Litvínově dokázala uspět. Domníváme se, že k tomu přispěla souhra několika okolností. Mediální pozornost, události v Janově v roce 2008, řízený vstup Agentury, připravené nástroje a jejich rychlá aplikace, vnímání místních potřeb a jejich „přečtení“ před vstupem, nahrazení strategického plánu akčním, propojenost s komunitním plánováním, ochota města, rychlé zasíťování, které navázalo na dřívější procesy, ochota aktérů ke spolupráci, viditelné výsledky a celkové využití místního potenciálu.